

KAMPEN OM DEN GRØNNE OMSTILLING: ERHVERVSEVENTYR ELLER ØKOLOGISK KRISE?

En kritisk diskursanalyse af politiske aktørers artikulationer i nyhedsmedierne

POLITIKEN

Lars Løkke: Der skal gøres op med gigantisk »sammensurium«, der bremser grøn omstilling

Berlingske

Regeringens grønne fortælling under angreb: **Partier efterlyser handling**

Jyllands-Posten

»Man har ikke forstået den grønne omstilling, hvis man tror, at man kan løse den på bekostning af naturen«

Speciale af

Caroline Tvedebrink Elsner

TITELBLAD

PROJEKTTITEL

KAMPEN OM DEN GRØNNE OMSTILLING:
Erhvervseventyr eller økologisk krise?

AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN
KANDIDATSPECIALE I KOMMUNIKATION

VEJLEDER
METTE MARIE ROSLYNG

ECTS
30

INDHOLD
ANSLAG: 191.829 (79,9 ns)
ANTAL BILAG: 7

SPECIALE AF
CAROLINE TVEDEBRINK ELSNER

STUDIENUMMER
20194189

AFLEVERINGSDATO
31. MAJ 2024

ABSTRACT

This thesis investigates how political actors articulate discourses on green transitions within news media and how these discourses contribute to shaping public perceptions of environmental issues. Utilizing a discourse analytical approach informed by Laclau and Mouffe's theory, this study scrutinizes the interactions among politicians, the media, and the public, with particular emphasis on a significant windmill project in Denmark. The analysis exposes how economic rhetoric frequently secures a hegemonic position in media representations, despite existing tensions between diverse environmental imaginations and conservationist perspectives. This hegemony often overshadows more ecologically focused narratives that prioritize long-term environmental sustainability over immediate economic benefits.

The research highlights that governmental portrayals of green transitions are seldom substantively challenged but are rather critiqued superficially, which stifles the development of alternative, potentially more sustainable policies. Such dynamics limit democratic engagement by reducing the space for a critical discourse that could lead to more comprehensive environmental strategies.

This thesis argues that fostering a more responsible media coverage and political dialogue can encourage a more inclusive, less polarized debate about environmental policies. It underscores the importance of developing a democratic discourse that not only accommodates but also actively engages diverse viewpoints. This is particularly important for those advocating for deeper ecological considerations.

Future research should delve into how citizens perceive these environmental discourses and engage with them, particularly through digital platforms that amplify diverse voices. Understanding these dynamics is crucial for advancing democratic processes that genuinely reflect public concerns and aspirations towards sustainable development.

Overall, this study contributes to the fields of political communication and environmental discourse by elucidating how discourses on green transitions are constructed and negotiated in the public sphere. It suggests that a shift towards more integrative and democratically

responsive environmental discourses could play a pivotal role in shaping sustainable policies that are both effective and widely supported.

BEGREBSLISTE

BEGREB	BEGREBSAFKLARING
Frederiksen	Statsminister Mette Frederiksen vil blive benævnt som Frederiksen.
Løkke	Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen vil blive benævnt som Løkke.
Aagaard	Klima-, energi- og forsyningsminister i SVM-regeringen Lars Aagaard vil blive benævnt som Aagaard.
DN	Danmarks Naturfredningsforening vil blive benævnt som DN.
Nyhedsartikler som datamateriale	Nyhedsartiklerne vil blive refereret til ved tildelt kode (fx POL1), som kan ses i bilag 5.
Kursiverede begreber	Teoretiske begreber kursiveres, når de nævnes første gang.
(...)	(...) benyttes når dele af et citat udelades, uden det er meningsforstyrrende for udsagnets helhed.
Engelske begreber	Oversættes til dansk, hvis begrebet har en etableret dansk betegnelse. Ellers bibeholdes det engelske begreb.
Brug af anførselstegn	Dobbelt anførselstegn "x" benyttes ved citater. Ufordoblede anførselstegn 'x' benyttes ved enkelte ord.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING OG PROBLEMFELT	1
1.1 CASEBESKRIVELSE	2
1.2 AFGRÆNSNING.....	3
2. LITTERATURREVIEW.....	4
2.1 SØGESTRATEGI.....	4
2.2 MILJØKONFLIKTER.....	7
2.2.1 FORMELLE POLITIKKER OG BESLUTNINGSPROCESSER.....	8
2.2.2 JOURNALISTIKPRAKSIS OG NYHEDSDÆKNING	9
2.2.3 AKTIVISME.....	11
2.2.4 INDUSTRIAKTIVITETER.....	12
2.3 GRØNNE KONFLIKTER.....	13
2.3.1 MILJØKONFLIKTER VERSUS GRØNNE KONFLIKTER	14
2.4 SOCIALE MEDIERS ROLLE I GRØNNE KONFLIKTER.....	15
2.5 BORGERINDDRAGELSE OG ENERGY DEMOCRACY	16
2.6 OPSUMMERING	17
3. TEORI	18
3.1 MILJØKONFLIKT SOM DISKURSIV KONSTRUKTION.....	18
3.1.1 ARTIKULATION AF MILJØDISKURS	19
3.1.2 MILJØKONFLIKTER SOM ANTAGONISTISKE KONTROVERSER	20
3.1.3 MILJØKONFLIKTER SOM HEGEMONISKE KAMPE	21
3.1.4 MODEL OVER LACLAU OG MOUFFES BEGREBER	23
3.1.5 DET DEMOKRATISKE PARADOKS	24
3.2 MILJØKONFLIKTER OG GRØNT BORGERSKAB.....	25
3.2.1 ENVIRONMENTAL JUSTICE	28
3.3 MEDIERNE SOM AKTØR I MILJØKONFLIKTER.....	30
4. VIDENSKABSTEORI	32
5. METODE	34
5.1 CASESTUDIET SOM UNDERSØGELSESDSIGN	34
5.2 BEHANDLING AF DATA.....	35

5.2.1 DATAINDSAMLING	35
5.2.2 DATABEARBEJDNING	37
5.3 KVALITETSKRITERIER FOR KVALITATIVE STUDIER.....	38
6. ANALYSE.....	40
6.1 GRØN OMSTILLING	41
6.2 REGERINGENS POSITION I DEN GRØNNE OMSTILLING	42
6.2.1 MILJØBESKYTTELSE SOM HINDRING.....	42
6.2.2 BUREAUKRATISK INERTI OG AFBUREAUKRATISERING	43
6.2.3 ØKONOMI OG VÆKST.....	45
6.2.4 POLITISKE AMBITIONER OG ANSVAR FOR KLIMA.....	48
6.3 KRITIKERNES POSITION I DEN GRØNNE OMSTILLING.....	52
6.3.1 MILJØBESKYTTELSE OG NATURHENSYN.....	52
6.3.2 BUREAUKRATISK INERTI SOM AFDEMOKRATISERING	55
6.3.3 LOKAL MODSTAND MOD VINDMØLLER	57
6.3.4 MANGEL PÅ POLITISKE AMBITIONER.....	59
6.4 MEDIERNES POSITION I KONFLIKTEN.....	64
6.4.1 MILJØBESKYTTELSE.....	65
6.4.2 BUREAUKRATISK INERTI	68
6.4.3 ØKONOMI	70
6.4.4 MODSTAND OG KRITIK	74
6.4.5 POLITISKE AMBITIONER OG ANSVAR.....	76
7. HEGEMONISERING AF GRØN OMSTILLING?.....	79
8. KONKLUSION	85
9. LITTERATURLISTE.....	87
10. BILAG	96
BILAG 1: SØGESTRATEGI.....	96
BILAG 2: METTE FREDERIKSENS ÅBNINGSTALE VED FOLKETINGETS ÅBNING DEN 3/10-2023	98
BILAG 3: KODNINGSSKEMAER.....	101
BILAG 4: UDDRAG FRA ÅBNINGSDEBATTEN DEN 5/10-2023	144
BILAG 5: NYHEDSARTIKLER MED KODE	146
BILAG 6: GODKENDELSE AF LITTERATURGRUNDLAG	150

1. INDLEDNING OG PROBLEMFELT

"Den grønne energiomstilling bliver alt for ofte bremset af grønne hensyn til natur og biodiversitet samt bureaukratisk inerti" erklærede udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen efter forsinkelsen af et ambitiøst havvindmølleprojekt ved Stevns Bugt — en forsinkelse forårsaget af manglende miljøundersøgelser og flagermusregistreringer. Udtalelsen kom i kølvandet på statsminister Mette Frederikssens tale ved Folketingets åbning den 3. oktober 2023, hvor hun stillede et spørgsmål formuleret, som var det henvendt til det populære radioprogram 'Sara og Monopolet': "Hvad mener Monopolet? Har dem, der vil sætte vindmøller op, ikke gjort deres forarbejde ordentligt? Og er flagermus vigtigere end vindmøller?" (Frederiksen, 2023).

HOFOR, som stod for opstillingen af vindmølleparken, måtte sætte projektet på hold på grund af manglende tælling af flagermus før udstedelsen af etableringstilladelsen. Regeringen har siden adresseret det grønne dilemma som et dilemma mellem naturhensyn mod hurtigere grøn omstilling og betegner det som en af vor tids allerstørste udfordringer. Mens regeringen foreslår en udvidelse af jord- og havarealer tilgængelige for vindmølleprojekter for at accelerere den grønne omstilling, støder de på modstand fra borgere, NGO'er og erhvervslivet, der er bekymrede for biodiversitetens og naturens værdier. Oppositionen kritiserer samtidig regeringen for mangel på ambitioner i den grønne omstilling, som efter deres mening skrider alt for langsomt frem. Disse konflikter mellem forskellige interessegrupper og politiske aktører udgør kernen i en tidsaktuel og kompleks miljødiskurs.

Med dette speciale sigter jeg efter at udforske, hvordan politiske aktører artikulerer og konstruerer divergerende perspektiver på klima og natur i den grønne omstillings kontekst. Analysen vil dykke ned i offentlige udtalelser, politiske debatter og mediedækning for at identificere de varierende naturforestillinger, der udvikles gennem disse dialoger. Forskningen vil bygge på en diskursanalyse for at forstå, hvordan grønne dilemmaer formidles og modtages som en del af en bredere miljødiskurs. Dette fører til følgende problemformulering:

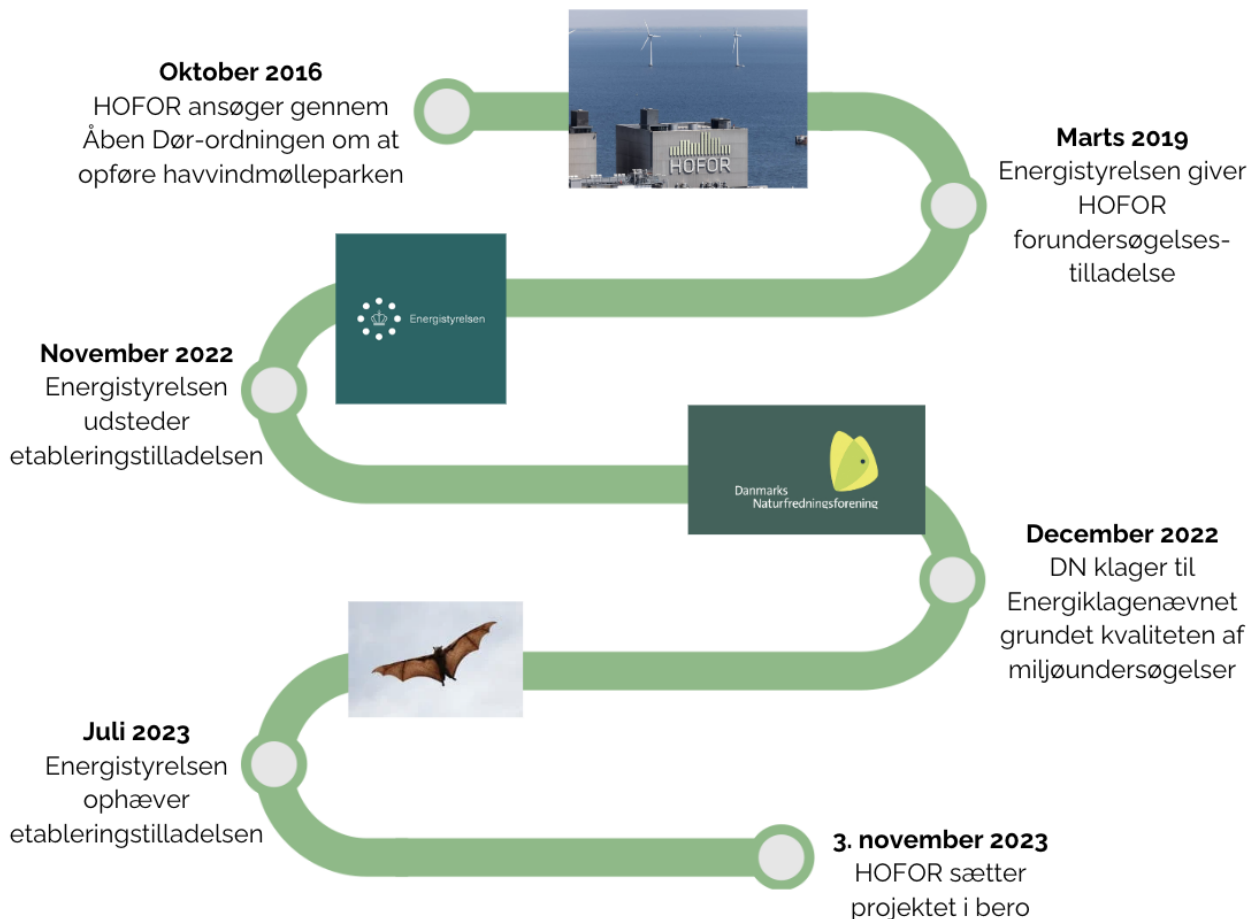
Hvordan artikulerer politiske aktører en diskurs om grøn omstilling i nyhedsmedierne og dermed fremstiller særlige miljøforestillinger i miljødiskursen?

Jeg vil bruge Laclau og Mouffes (2000) diskursanalytiske tilgang til den offentlige mediedebat om grøn omstilling, da det giver mig mulighed for at undersøge den politiske artikulation af grønne dilemmaer som en miljødiskurs, og om denne potentielt er antagonistisk.

1.1 CASEBESKRIVELSE

Eftersom flere politiske udtalelser i forbindelse med det 'grønne dilemma' relaterer sig til havvindmølleprojektet i Aflandshage Vindmøllepark, vil jeg kort redegøre for denne case.

Energiselskabet HOFOR begyndte allerede i 2016 ansøgningsprocessen om tilladelse til forudgående undersøgelser af Aflandshage-projektet, som blev muliggjort gennem Åben Dør-ordningen. Åben Dør-ordningen har eksisteret siden 1999 og betød, at hvis virksomheder kunne sætte havvindmøller op uden statsstøtte, skulle de have muligheden (bilag 3;B5). Gennem ordningen planlagde HOFOR at etablere 26 havvindmøller syd for København, som skulle stå klar i 2026 og forsyne 300.000 husstande i hovedstadsområdet med strøm (Pedersen, 2023). Projektet blev imidlertid sat i bero i juli 2023, da etableringstilladelsen blev trukket tilbage på grund af klager. Disse klager omhandlede primært optællinger af flagermus, idet området både fungerer som trækrute og habitat for visse fuglearter (Pedersen, 2023). HOFOR beskriver på deres hjemmeside, at klagen over projektet primært omhandlede flagermustællinger. Annulleringen af etableringstilladelsen skyldtes, at de manglende undersøgelser skulle være foretaget, før tilladelsen kunne udstedes (HOFOR, 2023). Klagerne kom fra Danmarks Naturfredningsforening (DN) og Danmarks Ornitologisk Forening (DOF), der kritiserede HOFOR's miljøundersøgelser for at være utilstrækkelige, hvilket Energiklagenævnet gav dem medhold i (Pedersen, 2023). Maria Reumert, præsident for DN, udtalte: "Vi er overbeviste om, at de udfordringer vindmølleprojektet står overfor nu, kunne have været undgået. Det skyldes hverken flagermus eller naturbeskyttelsesregler, at projektet blev sat i bero. Det skyldes en dårlig miljøundersøgelse, der ikke levede op til gældende lovgivning" og fremhævede yderligere, at DN fra starten har støttet projektet i Aflandshage (Ohmsen, 2023). I nedenstående figur illustreres Aflandshage-casens tidsforløb:

Figur 1: Tidsforløb over Aflandshage-sagen

1.2 AFGRÆNSNING

For at skærpe fokus på min problemstilling har jeg valgt at afgrænse min undersøgelse til primært at omfatte politiske aktører, som i dette speciale defineres som politikere, NGO'er og nyhedsmedier. Borgerne er bevidst fravalgt i specialet, selvom de har en væsentlig rolle i miljøkonflikter, især i relation til vindmøllernes geografiske placering og de gener, de forårsager. Jeg har truffet dette valg, da jeg ønsker at fokusere på de diskurser, som skabes og formidles gennem medierne. Ved at koncentrere mig om mediedækningen og de diskurser, der fremstilles deri, søger jeg at forstå, hvordan miljøkonflikter bliver konstrueret og hvilken rolle, de politiske og mediebarne aktører spiller i denne konstruktion. Ved at udelade borgerperspektivet tillader det mig at dykke dybere ned i de institutionelle og strukturelle

aspekter af konfliktens medierepræsentation og herunder de diskurser, som ligger bag politiske udmeldinger og mediernes dækning heraf.

2. LITTERATURVIEW

Formålet med dette litteraturreview er at undersøge og belyse de centrale temaer og udfordringer i politiske miljøkonflikter, særligt fokuseret på vindenergi. Jeg har søgt forskningslitteratur fra forskellige kilder inden for miljøkonflikter for at opnå en dybdegående forståelse og overblik af den nuværende forskning om miljøkonflikter. Dette inkluderer en afklaring af de væsentligste begreber og en analyse af, hvordan disse konflikter bliver diskuteret og forstået i akademiske kredse. Det er for at skabe en forståelse af emnet og dermed også, hvordan specialet kan bidrage med ny viden inden for forskningsområdet indenfor politiske konflikter om energi. Jeg vil i følgende afsnit kort præsentere min søgeproces, for herefter at illustrere mine fundne temaer for litteraturreviewet ud fra mine søgninger.

2.1 SØGESTRATEGI

I specialet litteratursøgningsproces har jeg foretaget et narrativ litteraturreview. Ifølge Cronin et al. (2008) består et narrativ litteraturreview af relevante studier og viden indenfor et emneområde. Den narrative tilgang er nyttig til at indsamle et omfattende litteraturmateriale indenfor et specifikt emne for at give læseren en omfattende baggrund for at forstå den nuværende viden samt betydningen for ny forskning. Derudover har tilgangen hjulpet mig med at identificere inkonsistenser i den videnskabelige viden inden for emnet, hvilket har hjulpet mig til at definere mine forskningsspørgsmål (Coughian et al., 2007). Jeg vil derfor bruge mit litteraturreview til at indsamle eksisterende viden om emnet og hvilke undersøgelsesdesign, teorier, cases og fokusområder, der arbejdes med indenfor miljøkonflikter om energi.

Hertil har jeg foretaget en mere systematisk søgeproces, der dog stadig bærer præg af den narrative tilgang, da jeg er mere selektiv i mit valg af litteratur end jeg er systematisk. Jeg har i søgningerne gjort brug af strategien *building blocks*, hvor jeg kombinerer forskellige søgeord indenfor problemfeltet (Rowley & Slack, 2013, s. 35). Jeg har udvalgt forskellige databaser til mine søgning som både er ABI-inform, Scopus, ProQuest og EBSCOHost. På alle databaser satte jeg som kriterium, at jeg kun ønskede peer-reviewed artikler. Som det fremgår af bilag 1, har jeg også ved nogle søgninger sat som kriterium, at søgeordene skulle fremgå i

titel, abstract eller i keywords. Jeg startede med en bred søgning på “green transition” og “communication challenges” for at udforske feltet og for inspiration til nye søgeord. Herudover har jeg også gjort brug af *snowball* metoden (Rowley & Slack, 2013), hvor jeg har brugt forskningsartiklers referencelister til at finde nye forskningsartikler. Derudover har metoden været gavnlig i forhold til nye søgeord og andre publikationer fra forfattere. Min søgestrategi er vedlagt bilag (bilag 1).

Forskningsartiklerne er udvalgt på baggrund af deres titler, abstracts og tidsskrifter. Da miljøkonflikter er et meget tværfagligt område, har det været svært at finde artikler med udelukkende kommunikativt fokus. Derfor har jeg forsøgt at finde artikler fra kommunikationstidsskrifter. Da emnet er så tværfagligt, har flere artikler dog også rødder i psykologi, sociologi og miljøplanlægning. I nedenstående figur har jeg samlet et overblik over det endelige antal forskningsstudier i mit litteraturreview:

Tema	Forfattere	Antal
Miljøkonflikter/ grønne konflikter	Eskjær & Horsbøl (2023), Horsbøl (2021), Horsbøl (2020), Ko et al. (2022), Wang et al. (2022), Mulvaney (2017), Jenkins (2019), Arifi & Winkel (2020), Warren et al. (2005), Burch et al. (2020), Hutchins & Lester (2015), Lievrouw (2011)	12
Borgerinddragelse /aktivisme	Devine-Wright (2009), Furst et al. (2023), Boyd (2017), Ellis et al. (2007), McClymont & O'Hare (2008), Schively (2007), Furst et al. (2023), Bennett & Segerberg (2012), Lievrouw (2011)	9
Journalistisk praksis	Hutchins & Lester (2015), Foxwell-Norton & Konkes (2018), Scheufele & Tewksbury (2007)	3
Politik	Hallin & Mancini (2004), Esser & Strömbäck (2014), Jensen & Bechmann (2021), Hutchins & Lester (2015), Hajer (1997), Dobson (2007), Lalander & Merimaa (2018)	7
Industriaktiviteter	Foxwell-Norton & Konkes (2018)	1
Sociale medier og miljøkonflikter	Horsbøl (2021), Brun & Highfield (2016), Chadwick (2013), Hjarvard (2009),	4
Antal studier i alt		= 36

Figur 2: Den indsamlede forskningslitteratur

Ud fra den indsamlede forskningslitteratur har jeg valgt at inddele litteraturreviewet i temaerne, som illustreres i nedenstående figur:

Figur 3: Model over litteraturreviewets struktur

2.2 MILJØKONFLIKTER

Traditionelle miljøkonflikter involverer typisk konflikter mellem socioøkonomiske interesser og miljøbeskyttelse, som typisk kan ses som sammenstød mellem ressourceudvinding og naturbeskyttelse (Eskjær & Horsbøl, 2023). Der er næppe et samfund i verden, som ikke er berørt af den økologisk krise, hvilket resulterer i nye spændinger, konflikter og aktører i miljødiskurser (Horsbøl, 2020). Hutchins og Lesters (2015) definerer miljøkonflikter ud fra et medieret synspunkt som “et produkt af de gensidigt konstituerende interaktioner mellem aktivisme, journalistik, formel politik og industri” (s. 339). Ved at anerkende at moderne

miljøkonflikter i vid udstrækning er steder for krav og modkrav, hvor nyhedsmedier spiller en betydelig men skiftende rolle, undersøger Hutchins og Lester (2015), hvordan mediepraksisser og teknologier fungerer som “agenter” i strukturen af miljøkonflikter. I denne sammenhæng er nyhedsmedier konstituerende og performative i definitionen af miljøer, problemer og konflikter.

For at forstå de komplekse interaktioner mellem forskellige aktører og institutioner i medierede miljøkonflikter, introducerer Hutchins og Lester en *miljøkvadrat*, som repræsenterer fire centrale aktørgrupper i miljøkonflikter: aktivister, journalister, politiske beslutningstagere og industrielle aktører (2015, s. 339). Hver kvadrant repræsenterer en specifik aktørgruppes interesser, handlinger og indflydelse på miljøkonflikter. Jeg vil i nedenstående inddеле afsnittene ud fra disse fire aktørgrupper, hvortil jeg vil supplere med forskningslitteratur under temaet.

2.2.1 FORMELLE POLITIKKER OG BESLUTNINGSPROCESSER

Formel politik refererer, ifølge Hutchins & Lester (2015) til den institutionaliserede arena, hvor miljøpolitiske beslutninger forhandles, debatteres og annonceres, herunder politiske partier, parlamentariske processer og valgkampagner. Denne dimension er mest tydelig i formelle demokratiske systemer, der viser varierende niveauer af politisk pluralisme og en blanding af kommercielle og offentlige medier (Hallin & Mancini, 2004). I disse politiske arenaer er der ofte en opdeling mellem produktivistiske og økologiskcentrerede perspektiver, hvor hovedparten af de store politiske partier og regeringskoalitioner favoriserer politiske dagsordener, der understøtter forretningsinteresser, økonomisk investering, markedsliberalisation og industriaktivitet (Lester & Hutchins, 2013). De grupper og enkeltpersoner, der afviser forretningsinteresser til fordel for økologiske prioriteter, opponerer imod de negative miljømæssige konsekvenser, der følger af denne konsensus. Grønne partier eller politikere er typisk mindretalspartier eller politikere med mindre betydende positioner. Hajer (1997) beskriver netop det fænomen, som kendetegner mange moderne miljøkonflikter:

(...) The new environmental conflict, where everybody agrees that the issue of environmental decline deserves more attention but policies do not match social expectations. The political conflict is hidden in the question of what definition is given

to the problem, which aspects of social reality are included and which are left undiscussed. (Hajer, 1997, p. 43)

Ifølge Hajer (1997) forstår de fleste politiske aktører vigtigheden i at håndtere miljøproblemer, hvilket gør, at den egentlige konflikt ofte ligger skjult i, hvordan problemet defineres og hvilke sociale virkeligheder, der inddrages og ignoreres i denne definition (s. 44-45). Lalander og Merimaa (2018) anvender i deres tekst Hajers pointe, da de undersøger, hvordan politiske aktører fra regering til NGO'er definerer miljømæssige og politiske diskurser i Ecuador (s. 486). Heri betragter de tre centrale dikotomier til at karakterisere og analysere diskurserne om de ecuadorianske miljøkonflikter, hvoraf den ene tager udgangspunkt i Dobson (2007) skelnen *ecologism* versus *environmentalism*, som jeg også ønsker at redegøre for i afsnit 3.2. Ecologism er et synspunkt, som prioriterer radikale forandringer i et samfund for naturens skyld. Environmentalism er en mere pragmatisk tilgang, hvor miljøhensyn skal balanceres med økonomisk udvikling og er sikker i troen på, at moderne miljøudfordringer kan løses uden fundamentalistiske ændringer (Lalander & Merimaa, 2018, s. 488). I Lalander og Merimaas undersøgelse spændte den diskursive kamp om miljøkonflikten vidt, lige fra Amazonas jungle til hovedkvarteret for kinesiske investorer (2018, s. 507). Hertil hævder de, at debatten er langt fra idealerne for deliberative idealer om argument-fokuseret debat mellem ligeværdige parter og ligner i stedet diskursen mellem aktivister og politiske beslutningstagere, hvor hvert parti stiller spørgsmålstejn ved den modsatte diskurs. Med en både øget miljøbevidsthed og kapitalisme er Ecuador fanget i konflikt mellem *ecologism* og *economism* (Lalander & Merimaa, 2018, s. 508). Med *economism* henviser Lalander og Merimaa til kapitalistiske ideologis centrale rationaliteter, som fremhæver vækst og udvikling som centrale mål for politiske beslutninger. Forfatterne kritiserer *economism* for dens tendens til at reducere naturen til en ressource, der kan udnyttes for at fremme national økonomisk vækst, som også står i konflikt med *ecologism*, som prioriterer bevarelsen af naturen og ser miljøbeskyttelse som mål i sig selv (Lalander & Merimaa, 2018, s. 488).

2.2.2 JOURNALISTIKPRAKSIS OG NYHEDSDÆKNING

Dette område omfatter de journalistiske praksisser og beslutninger, der styrer nyhedsdækningen af miljøkonflikter. Denne del i miljøkvadranten undersøger, hvordan

medierne vælger at rapportere om miljøspørgsmål, herunder valget af historier, kilder, vinkler og sprogbrug. En overordnet ambition er dog at nægte miljøaktører - politikere, industrirepræsentanter og aktivister - evnen til frit at kontrollere *switching points*, dvs. de øjeblikke og steder, hvor interaktioner mellem forskellige aktører finder sted, og hvor miljøkonflikt udfoldes gennem medierne. Switching points kan føre til ændringer i konfliktens dynamik og offentlighedens opfattelse af situationen. Inden for miljøpolitik deler aktivister og journalister en ambition om at gøre politikker og praksisser fra industri og regering offentligt synlige, selv når der er organiserede bestræbelser på at holde disse spørgsmål private (Hutchins & Lester, 2015, s. 347-348).

Foxwell-Norton og Konkes (2018) har undersøgt en miljøkonflikt af the Great Barrier Reef i Australien med en medieret tilgang gennem nyhedsdækningen af kontroverser omkring revet (s. 216). Her har de identificeret tre tendenser i mediedækningen af miljøproblemer: en konvergens af nyhedsdækning om politik, hvor politikken dominerer nyhedsdækningen, og dens forståelse og effekt er betinget af medierne. For det andet har de set en stigning i den industrielle tilstedeværelse i miljøpolitik, som yderligere hæmmer muligheden for, at miljøhensyn kommer i forgrunden i den offentlige debat. Endelig fortsætter den uforholdsmæssige dækning af politikere og industrielle kilder med at undertrykke miljøaktivister og videnskabsmænds perspektiver. Foxwell-Norton og Konkes (2018) hævder, at disse tendenser ikke kun udfordrer det bredere forsknings- og politiske landskab for miljøkonflikter, men udfordrer også forestillingen om, hvordan vi tænker på og fortæller historier om miljøbeskyttelse og politik. De rejser også betydelige spørgsmål om medieret miljøkonflikt som en mulig vej til politisk og offentlig forståelse af og handling om økologiske trusler, der påvirker både menneskelig trivsel og naturlige miljøer (Foxwell-Norton & Konkes, 2018, s. 232).

Nyhedsmediers *agenda-setting* påvirker omfanget af den adgang til information, borgere i et samfund får omkring et givent emne (Scheufele & Tewksbury, 2007). I tilfældet med Great Barrier Reef viser artiklen, hvordan nyhedsmedierne kan være med til at forme den offentlige opfattelse og politiske dagsorden ved at vælge at fokusere på visse emner relateret til industri, aktivisme, formel politik eller journalistik. Dette kan have indflydelse på, hvordan spørgsmål om revets beskyttelse behandles af beslutningstagere og samfundet som helhed.

2.2.3 AKTIVISME

Aktivismen repræsenterer den del af samfundet, der engagerer sig i handlinger og kampagner med det formål at fremme en økocentrisk etik, der vægter respekt og harmoni med naturen. Disse aktivister arbejder ofte inden for miljøorganisationer og NGO'er, hvor de beskytter og taler på vegne af miljøet mod industrien og kommercielle interesser (Hutchins & Lester, 2015, s. 345-346). I miljøkvadranten ses aktivisme som en kritisk aktør i medieret miljøkonflikt, da den bidrager til at skabe offentlig opmærksomhed omkring miljømæssige spørgsmål og skaber modstand mod politikker og praksisser, der truer miljøet. Aktivisterne anvender ofte en række strategier og taktikker, herunder protestaktioner, kampagner, offentlige arrangementer og mediekampagner, for at opnå deres mål. Aktivismens rolle i miljøkvadranten er også at fungere som en modvægt mod industrien og politiske beslutningstagere, der ofte favoriserer økonomisk vækst og udnyttelse af naturressourcer. Ved at mobilisere offentlig støtte og skabe opmærksomhed omkring miljømæssige spørgsmål presser aktivisterne på for politiske ændringer og handlinger, der prioriterer miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling (Hutchins & Lester, 2015, s. 345-346). Der findes flere øjeblikke i historien, hvor miljøaktivister tiltrækker mediedækning eller provokerer politiske svar gennem deres protestaktioner, som Lievrouw (2011) betegner som *mediated mobilization*. Disse effektive protesthandling muliggøres gennem *connective actions* (Bennett & Segerberg, 2012), hvor effekten af hybride medier muliggør mobilisering og politisk deltagelse på en mere udvidet og kompleks måde siden udbredelsen af digitale medier, da *gatekeeper*funktionen nu tilfalder flere roller i samfundet end tidligere. Informationsflowet i dag er meget mere decentraliseret og dynamisk, da mediehusene ikke længere har monopol på, hvad der anses for offentlige anliggender (Chadwick, 2013; Chadwick et al. 2016).

Den offentlige modstand, der har været mod uønskede lokale energiudviklinger, får i mange lande betegnelsen *NIMBY*, som er en forkortelse for "Not in My Back Yard" (Devine-Wright, 2009, s. 427). Tilhængere af NIMBY-begrebet antyder, at lokale befolkninger oftest ikke vil støtte en teknologisk risiko i deres lokalområde (Schively, 2007), da de kan føle en uretfærdighed, når teknologiske udviklinger bygges nær deres hjem (Boyd, 2017, s. 187). Forskellen mellem generel offentlig støtte til den grønne omstilling og kritikken af lokale projekter er et dilemma, som påvirker udviklingen af vedvarende energi i store dele af verden, særligt Europa og Storbritannien. Netop EU har forpligtet sig til at øge andelen af energi, der stammer fra vedvarende energiresourcer for at imødekomme klimaændringer (Devine-

Wright, 2009, s. 430). NIMBY-begrebet er i litteraturen blevet brugt som generel forklaring på lokal modstand mod grønne tiltag. En kritik af NIMBY er, at det ikke tilstrækkeligt forklarer borgernes modstand. I stedet bør man anvende begreber som institutionel kapacitet og procedure eller studere intersubjektivt konstruerede diskurser (Ellis et al., 2007). NIMBY-begrebet antyder netop, at borgernes modstand mod udviklingsprojekter primært skyldes egeninteresse og manglende engagement i større bæredygtighedsbestræbelser (McClymont & O'Hare, 2008).

2.2.4 INDUSTRIAKTIVITETER

Dette område i Hutchins og Lesters miljøkvadrat omfatter virksomheders og industriens aktiviteter, der har indflydelse på miljøet, herunder udvinding, produktion, handel og økonomisk interesse i miljørelaterede spørgsmål. Hutchins og Lesters medierede miljøkonfliktkvadrat giver et helhedsorienteret billede af de forskellige aktører og faktorer, der er involveret i miljøkonflikter, samt hvordan disse sfærer interagerer og påvirker hinanden gennem medieret kommunikation.

I Foxwell-Norton og Konkes (2018) undersøgelse har de gennem deres observationer af nyhedsdækningen identificeret, at industrien spiller en betydelig rolle i diskussionen om beskyttelsen af Great Barrier Reef. Industriens interesser fylder ofte en betydelig del af nyhedsdækningen, da aktiviteter relateret til marineturisme og kulindustrien har stor indflydelse på revets sundhed og miljømæssige bæredygtighed (Foxwell-Norton & Konkes, 2018, s. 224-225). Sammenlignet med aktivisme, formel politik og journalisme synes industriens dækning at være lige så dominerende eller endda mere fremtrædende i nyhedsmedierne. Dette skyldes sandsynligvis den økonomiske betydning og magt, som industrien har, og den bredere interesse for økonomiske spørgsmål i offentligheden og medierne. Industrielle interesser spiller også en væsentlig rolle i at påvirke politiske beslutninger og i at forme den offentlige mening gennem mediedækning af revets beskyttelse, da mange nyhedsartikler fremstillede det som 'business issue' og "protection was something to be 'balanced' with industry demand" (Foxwell-Norton & Konkes, 2018, s. 226).

2.3 GRØNNE KONFLIKTER

Miljøkonflikter, som jeg definerede i afsnit 2.2, er fortsat aktuelle i deres oprindelige form, da ressourcekonflikter stadig udgør en vedvarende udfordring indenfor klimaudfordringer. Bekymringer over naturen, klimaet og miljøet har derfor været et stigende problem gennem de sidste mange år. Som resultat af dette er en nyere type konflikt begyndt at præge klimadebatten, da forskellige grønne hensyn og bekymringer er begyndt at støde sammen (Eskjær & Horsbøl, 2023, s. 2). Opførelserne af vedvarende energikilder som vindmøller, vandkraftværker, solcelleanlæg eller biogas er alle tiltag, der forsøger at reducere klimaforandringerne. Imidlertid møder disse tiltag ofte modstand med henblik på at bevare og beskytte landskabet, biodiversiteten og de omkringliggende lokale samfund (Horsbøl, 2020, s. 430). Dette har ført til flere konflikter mellem de lokale samfund, medier, NGO'er, kommuner og nationale myndigheder. Disse konflikter kan ifølge Horsbøl (2020) karakteriseres som *grønne konflikter*.

I takt med udviklingen, hvor vedvarende energi opskaleres, ser vi flere klima- og miljøkontroverser, da kampen mod traditionelle klimahensyn og globale klimaforandringer tørner sammen. Disse har fået forskellige betegnelser som både *Green-on-Green Conflicts* (Eskjær & Horsbøl, 2023; Burch et al., 2020), *Green Civil Wars* (Mulvaney, 2017) og *Conflicts of Greens* (Ko et al., 2022). Green on Green conflicts, også kaldet grønne-grønne konflikter, skal forstås som en prioriteringskonflikt mellem energiudvikling på den ene side og forebyggelse af miljøpåvirkninger på den anden side. Det skyldes, at kritikere mod opskalering og placeringen af vedvarende energikilder mener, at det kan have negative indvirkninger på biodiversiteten. Allerede tilbage i 2010 oplevede USA organiseret modstand fra miljøgrupper mod solenergi projekter, som fik New York Times til at kalde debatten 'Green Civil War' (Mulvaney, 2017). Grøn omstilling i fremtiden realiseres derfor ikke blot ved instrumentel implementering men skal derimod tage højde for forskellige bekymringer om miljøet fra forskellige samfundsgrupper (Horsbøl, 2020, s. 430).

Grønne-grønne konflikter har ofte stærke grønne argumenter på begge sider af debatten, hvilket gør konflikten kompleks (Eskjær & Horsbøl, 2023, s. 3). Særligt er vindkraften noget, der deler vandene, da den ene side af debatten går ind for vindmølleparker grundet deres 'ren-energi legitimation'. På den anden side ses modstandere grundet vindmølleparkeres landskabspåvirkninger (Warren et al., 2005, s. 854). Vindmølledebatten kan derfor karakteriseres som en grønne-grønne konflikt, som sætter miljøforkæmpere op mod hinanden. Warren et al. (2005) påpeger i deres undersøgelse af miljøplanlægning foretaget i Skotland og Irland, at samfundet ønsker at blive grønt. Men problematikken er, hvilken grønhed samfundet

ønsker i fremtiden, og hvordan skal det vurderes, hvad der er acceptabel og uacceptabel grøn omstilling? Det hævder forfatterne, at vi vil se mange kommende miljødebatter omhandle fremover (Warren et al., 2005, s. 854).

2.3.1 MILJØKONFLIKTER VERSUS GRØNNE KONFLIKTER

Eskjær og Horsbøl (2023) klassificerer grønne konflikter som kommunikative konflikter, hvor naturbevarende værdier konflikter med politikere, der arbejder med den globale opvarmning (Eskjær & Horsbøl, 2023, s. 5). I deres kvantitative indholdsanalyse fra 2023 skelner de mellem miljøkonflikter og grønne konflikter. Miljøkonflikter omhandler miljømæssig retfærdighed: “Environmental conflicts arise out of the complex interactions between natural and human systems”, og har været en del af det menneskelige samfund siden det gamle Rom, hvor digtere klagede over støj og ødelæggelsen af naturen (Eskjær & Horsbøl, 2023, s. 3). Eskjær og Horsbøl hævder, at der er opnået konsensus om, at klimaforandringer er menneskeskabte. Trods det er kontroverserne ikke elimineret, men derimod opstår nye konfliktlinjer, når klima- og miljøhensyn kolliderer. Det er det, som skaber grønne konflikter. I nedenstående tabel har forfatterne lavet en typologisering over grønne konflikter:

Typology of green conflicts		
	Environment	Climate Change
Environment	I. Conflict between two or more environmental concerns	II. Conflict between environmental problems and climate concerns
Climate Change	III. Conflict between climate intervention and environmental concerns	IV. Conflict between two or more climate change challenges

Model med egen tilvirkning fra Eskjær & Horsbøl (2023, s. 5)

Modellen lokaliserer de mest almindelige områder indenfor nye grønne konflikter og skelner mellem klimaændringer og miljø. Tabellen kan være anvendelig, når man undersøger konflikter, og hvordan disse formuleres (Eskjær og Horsbøl, 2023, s. 7). Grønne konflikter kan, ifølge Eskjær og Horsbøl, ses som kommunikative konflikter, hvor de grønne modstandere skal

ses som medspillere, der kræver en stor ændring af den offentlige samtale, da de forskellige grønne vinklinger er uforenelige (2023, s. 13).

2.4 SOCIALE MEDIERS ROLLE I GRØNNE KONFLIKTER

Miljøkonflikter udspiller sig ofte i en lokal offentlig arena, som eksempelvis den lokale presse eller sociale netværkssider, hvor lokale deltagere er drivkraften på disse sider (Horsbøl, 2021, s. 92). Ud fra en diskursiv analyse af Facebook-protestgruppers måde at tilskrive betydning til miljømæssige interventioner foreslår Horsbøl (2021), at protestgrupperne skal ses om *issue publics* eller *problemoffentligheder* ud fra Bruns og Highfields terminologi (2016). Issue publics er specifikke offentligheder, som opstår over et særligt emne, som under en periode formår at samle en stor offentlighed omkring en problemstilling, som vi eksempelvis har set med MeToo-bevægelsen. I offentlige debatter i Danmark omkring vindmøller er der dannet mange Facebookgrupper med demonstranter mod vindmølleprojekter i specifikke områder, hvilket kan ses som issue publics. Horsbøl hævder, at konflikterne ud fra et miljøkommunikativt perspektiv er interessante, da mange konflikter peger på forskellige fortolkninger af begreber som bæredygtighed og grøn omstilling, som fører til kampe og konflikter om, hvordan retfærdig grøn omstilling skal foregå trods det, at der er konsensus om, at grøn omstilling er målet (Horsbøl, 2021, s. 93). Handlingsmulighederne, der udspringer af den planlagte og opportune brug af disse teknologier, sociale medier, frembringer åbenlyse virkninger i miljøkonflikter og udløsningen af nye interaktioner ved et switching point (Esser & Strömbäck, 2014; Hutchins & Lester, 2015). Grønne partier og politikere kan netop udnytte sociale mediers fleksibilitet til at organisere og udsende budskaber udenom traditionelle mediers *gatekeepingprocesser* (Jensen & Bechmann, 2021, s. 596). Selvom dette speciale ikke direkte undersøger brugen af sociale medier, er det et centralt emne i eksisterende forskning på området. Sociale medier har vist sig at være betydningsfulde platforme for miljøaktivisme og miljødiskurser. Forskere har undersøgt, hvordan aktivister og organisationer bruger sociale medier til at kommunikere deres budskaber, mobilisere støtte og udfordre dominerende diskurser omkring grøn omstilling.

2.5 BORGERINDDRAGELSE OG ENERGY DEMOCRACY

Wang et al. (2022) har i et casestudie af solenergi i Taiwan undersøgt, hvilke løsningsforslag der kan være til miljøkonflikter, gennem spilteori. Resultatet af deres undersøgelse omhandler særligt borgerinddragelse i beslutningsprocessen for at mindske chancerne for konflikt. De påpeger, at netop top-down beslutningerprocesser er med til at skabe både politiske og sociale konflikter (Wang et al., 2022, s. 880). På den baggrund hævder de, at begreber som *energy democracy* og *energy justice* er voksende i popularitet i de senere år. Energy democracy har endnu ikke en fast definition men omhandler bredt defineret at demokratisere produktionen og forvaltningen af energiresourcer. Jenkins (2019) hævder yderligere, at begrebet omhandler bekymringen om, hvem der har magten over energiproduktion og -forbrug (s. 83). Jenkins fremhæver faktisk et dansk eksempel på energy democracy ved de tre vindmøller på Hvide Sande Havn. Her står tre Vestas-Vindmøller, som blev sat op i 2012. 80 % af vindmøllerne er ejet af Fonden for Hvide Sandes Erhvervsudvikling. Overskuddet fra vindmøllerne går til turisme- og erhvervsudviklingen i Ringkøbing-Skjern Kommune (VisitVesterhavet). Dette eksempel illustrerer, hvordan energiresourcer kan forvaltes på en måde, der gavner lokalsamfundet direkte, og for politisk hånd muliggør opsættelse af vindmøller. Yderligere diskussion og redegørelse for begreberne "energy democracy" og "energy justice" vil blive præsenteret i teori afsnittet 3.2.1.

Boyd (2017) har gennem et casestudie på baggrund af et aflyst CCS-projekt (Carbon capture and storage) i Canada foretaget interviews af borgere for at forstå den lokale modstand mod projektet (Boyd, 2017, s. 185). Boyd konkluderer ud fra sin undersøgelse, at det er vigtigt at anerkende betydningen af social kontekst, kulturelle normer og kollektive bekymringer i beslutningsprocessen om placering af vedvarende energi. Furst et al. fremhæver en lignende pointe: "We emphasize that understanding NIMBY narratives offers advantages to policymakers, energy companies, and planners and suggests potential strategies for all three" (2023, s. 4921). At undersøge energiprojekter på lokalt niveau giver mulighed for at forstå de fællesskabsfaktorer og kommunikative udfordringer, der skaber konflikter i forbindelse med vedvarende energiprojekter.

Meget af den aktuelle forskningslitteratur undersøger borgerinddragelse som en potentiel løsning på de kontroverser, der opstår i miljøkonflikter. Deltagelse af borgere er ofte anerkendt som en måde at forbedre legitimiteten og accepten af miljøprojekter på, hvilket fører til bedre beslutningstagning og reducerer sandsynligheden for modstand fra lokalsamfund. I

casen om Aflandshage synes borger- og interessentinddragelse imidlertid ikke at spille en væsentlig rolle i beslutningstagningen.

2.6 OPSUMMERING

I litteraturreviewet for dette speciale har jeg undersøgt en vifte af forskningslitteratur omkring miljøkonflikter med særlig fokus på, hvordan disse konflikter formidles og forstås inden for forskellige samfundsmæssige rammer. Jeg har belyst traditionelle miljøkonflikter, hvor interesser mellem socioøkonomisk udvikling og miljøbeskyttelse ofte står i konflikt. Ved at anvende Hutchins og Lesters (2015) rammer for medierede miljøkonflikter, har jeg undersøgt, hvordan nyhedsmedier fungerer som både agenter og arenaer for udfoldelse af miljøkonflikter. Deres miljøkvadrat, der omfatter aktivister, journalister, politiske beslutningstagere og industrielle aktører, har hjulpet med at strukturere diskussionen om de forskellige aktørgruppers roller og indflydelser. Afslutningsvis peger dette review på en voksende forståelse af, at miljøkonflikter og de tilhørende grønne dilemmaer kræver en omhyggelig og nuanceret tilgang, der balancerer mellem forskellige sociale, økonomiske og miljømæssige hensyn. Gennem søgninger i den eksisterende forskningslitteratur er det blevet klart, at der er forskellige måder man i dag forstår og taler om miljøkonflikter og grønne konflikter på, og som udgør kommunikative udfordringer i samfundet. Dette danner grundlaget for den videre teoretiske diskussion i specialet, hvor jeg vil redegøre for, hvordan konflikter konstrueres og artikuleres i politiske og mediebarne diskurser.

3. TEORI

Teoriafsnittet vil udforske og definere nøglebegreber inden for Laclau og Mouffes (1985) diskursanalyse for at forstå miljøkonflikters diskursive konstruktioner. Afsnittet vil fremhæve, hvordan sociale kampe, hegemoni og antagonisme spiller en afgørende rolle i formuleringen af politiske miljødiskurser. Dernæst vil teoriafsnittet redegøre for miljøkonflikter og grønt borgerskab ved at trække på Dobsons (2004) begreber om ecological citizenship og environmental citizenship, som muliggør en forståelse af statsborgerskabers påvirkning af miljøkonflikter, og hvordan de indgår i et bredere ideologisk landskab. Afslutningsvis vil jeg se på mediernes rolle i miljøkonflikter, hvor jeg trækker på teorier om mediers magt og politiske indflydelse samt deres indvirkning på formuleringen af miljødiskurser.

3.1 MILJØKONFLIKT SOM DISKURSIV KONSTRUKTION

Diskursteori søger at forstå det sociale som en konstruktion, hvilket åbner for konstante sociale konflikter (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 24). Ifølge Laclau og Mouffes diskursanalyse fra 1985 spiller sproget en afgørende rolle i at forme politiske og samfundsmæssige konflikter (Frølund Thomsen, 2007, s. 179). Her hævder de, at sproget er et politisk værktøj, der kan skabe alliancer og strategier for samfundets udviklingsproces, og dermed kan de sociale aktører definere den sociale virkelighed. Jeg vil bruge deres teori til at undersøge, hvilken rolle sprog spiller i konflikter om miljø, og hvordan disse potentielt bygger på en antagonistisk diskurs. Laclau og Mouffe hævder, at politiske interesser og præferencer bør betragtes som diskursive produkter, som danner grundlaget for de valg og handlinger, der følger (Frølund Thomsen, 2007, s. 184), hvorfor Aflandshage casen er interessant at belyse med et diskursivt blik. Deres værk fra 1985 er et politisk teoriværk, som er forankret i en sammentænkning af den post-marxistiske hegemoni og den poststrukturalistiske sprogfilosofi (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 35). Laclau og Mouffe undersøger, hvordan socialdemokratisk tænkning og socialisme kan blive mere demokratisk, og de udfordrer derfor den traditionelle marxistiske teori (Laclau & Mouffe, 1985, s. 109). Jeg ønsker i nedenstående at redegøre for Laclau og Mouffes teoretiske begreber for at operationalisere teorien.

3.1.1 ARTIKULATION AF MILJØDISKURS

Laclau og Mouffe har ikke selv præcise retningslinjer for, hvordan man identificerer en konkret diskurs, men påpeger dog, hvad man skal lede efter (Frølund Thomsen, 2007, s. 183). Her hævder de, at der findes to dele, som udgør kernen af en diskurs. Den ene er *artikulation*, der ifølge Frølund Thomsen kan oversættes som “en sammenføjning af begreber, der fastlægger en ny betydning i et bestemt udsnit af den sociale virkelighed” (2007, s. 183). Det er altså enhver praksis, som etablerer relationer mellem positioner (Laclau & Mouffe, 1985, s. 105). For eksempel giver ordet ‘miljøkonflikt’ ikke mening i sig selv, uden det indgår i en given artikulation. Da konflikter er antagonistiske, er måden hvorpå konflikter artikuleres diskursivt interessant for dette projekt. Enhver diskurs optræder som en struktureret totalitet af den artikulatoriske praksis. En diskurs er dermed et resultat af en artikulatorisk praksis og derfor ikke blot en praksis i sig selv (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 36).

Laclau og Mouffe (1985) refererer til de forskellige dele i en diskurs som *momenter*. Deres betydning er holdt fast ved, at de er forskellige fra hinanden på bestemte måder. Alle tegn er momenter i et system, og deres betydning er bestemt af deres relation til hinanden (Laclau & Mouffe, 1985, s. 106). Et moment i sig selv har ikke nogen betydning (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 36). Som kontrast til momenter ses *elementer*, som er tegn, der ikke er diskursivt artikulerede, og dermed er deres identitet endnu ikke fastlagt og derfor flertydige (Laclau & Mouffe, 1985, s. 106).

Nodalpunkt er et tegn, som de andre tegn ordnes omkring og får betydning i forhold til. Det vil sige, at nodalpunktet strukturerer diskursen, og er en form for kernebegreber i en diskurs (Frølund Thomsen, 2007, s. 183). Nodalpunktet sammenkæder ord, og er derfor med til at bestemme den måde, som de andre ord i diskursen kan forstås på. Laclau og Mouffe kalder dem for “symbolske navigationscentre” (1985, s. 113). Ofte vil nodalpunktet være en begivenhed, et begreb eller et fænomen, som man bygger sin diskursanalyse op omkring. Der findes dog flere nodalpunkter, én for hver diskurs. Jeg vil undersøge, hvilket nodalpunkt der etableres under miljødiskursen i casen. I forhold til politik er nodalpunktet relevant, da politiske ideologier altid har bestemte nodalpunkter, som understøttes af andre begreber (Frølund Thomsen, 2007, s. 184). Herunder støttes eksempelvis en miljøpolitisk ideologi op af forskellige begreber ift. deres nodalpunkt, som giver miljø betydning i ideologien.

Nogle elementer er i særlig grad åbne for forskellige betydningstilskrivninger, dem kalder man *flydende betegnere* (Frølund Thomsen, 2007, s. 39). Flydende betegnere er åbne overfor at kunne indholdsudfyldes af mange diskursive meninger. Det kan være begreber, der

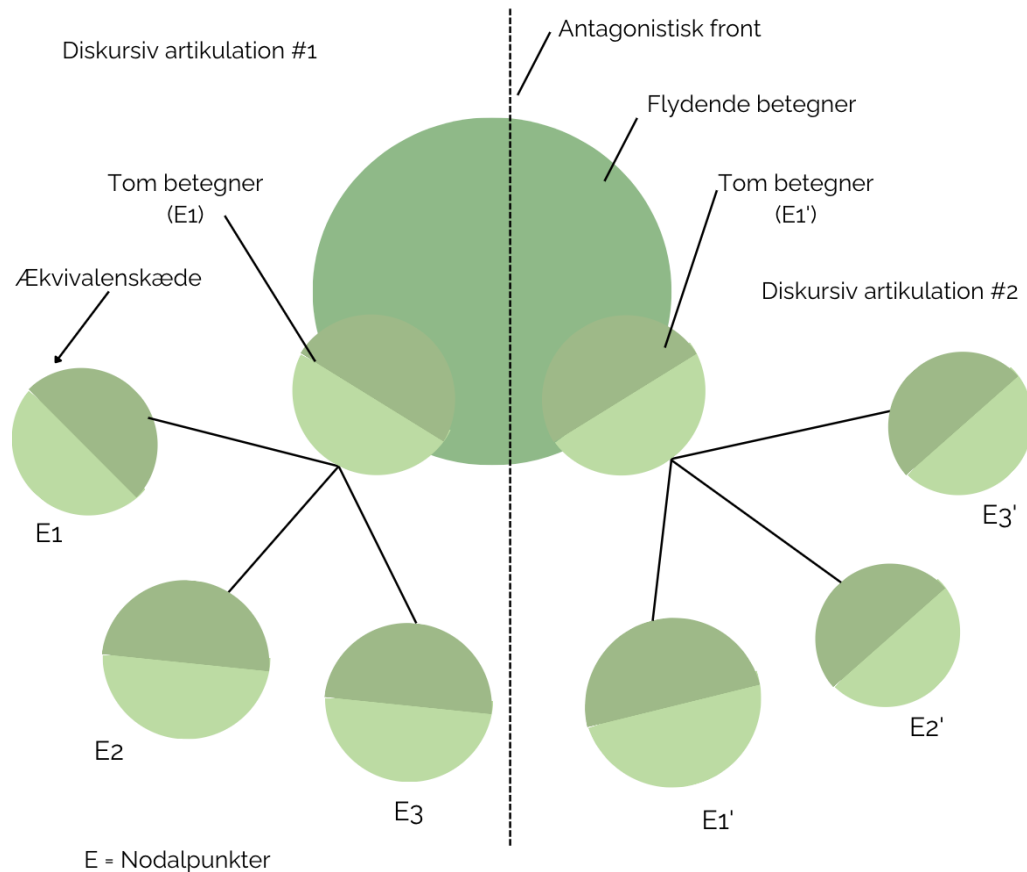
kan tildeles forskellig betydning i diskurser. Derudover findes *tomme betegnere*, som er et tegn, der mangler en specifik og fast betydning, hvilket gør det åbent for forskellige fortolkninger (Laclau, 2005). I Laclaus tænkning kan et nodalpunkt blive en tom signifier, når det bliver et fokuspunkt for forskellige grupper, der ønsker at give det deres egen betydning. Han bruger eksemplet med 'demokrati' som tegn, da forskellige politiske grupper kan tolke tegnet forskelligt alt efter deres politiske agenda.

3.1.2 MILJØKONFLIKTER SOM ANTAGONISTISKE KONTROVERSER

Laclau og Mouffe argumenterer for, at samfundet aldrig kan nå til en fuldstændig samhørighed på grund af konstante forskelle, der ikke kan fikseres. Denne ufuldstændighed kaldes *antagonisme* (Laclau & Mouffe, 1985, s. 122). Antagonisme er et bestemt type konfliktforhold mellem to aktørgrupper, som etablerer en politisk polarisering mellem to grupper. Hvor den ene forsøger at forhindre den anden gruppes identitet (Frølund Thomsen, 2007, s. 187). Antagonismen pågriber forskellighed, som Laclau og Mouffe kalder *irreducible difference*, hvor forskellige identiteter og krav negligeres. Modsigelse og antagonisme er dog ikke det samme, da antagonisme skal ses som manglende mulighed for fuldstændig objektiv repræsentation - altså dybere uforenelige positioner, der udfordrer strukturen i det sociale rum. Her har konflikten om vedvarende energi eksempelvis skabt politisk antagonisme mellem de lokale borgere på den ene side og et flertal af politikere på den anden side. Antagonistiske forhold er med til at afsløre konflikter, der ikke kan forsones inden for det eksisterende system og derfor repræsenterer en udfordring for samfundets organisering (Laclau & Mouffe, 1985, s. 125). Eksempelvis udfordrer miljøaktivister kapitalistiske diskurser indenfor miljø, og dermed de eksisterende magtstrukturer, hvorpå de dermed skaber antagonisme.

Ækvivalenskæder er de betydningskæder, der opstår i en diskurs, når bestemte ord og begreber kædes sammen omkring et nodalpunkt. Et moment i en diskurs udgør i sig selv ikke nogen betydning, men hvis momentet sættes i betydning for hinandens ækvivalenskæde, så ophæves momenternes forskelle til en samlet forenklet betydning. Man kan sige, at ækvivalenslogikken etablerer relationer, der er baseret på lighed som skabende for diskursen (Laclau & Mouffe, 1985, s. 127). Dannelsen af ækvivalenskæder gør det muligt at danne fælles front mod en "fælles anden", en antagonist, da foreningen af en diskurs fungerer som mobilisering mod en fælles fjende. *Agonisme* fungerer som lim, der binder ækvivalenskæder

sammen, hvilket jeg vil redegøre yderligere for i afsnit 3.1.6. I nedenstående model illustreres, hvilke dele der er på spil i en diskursiv artikulation:

Model 1: Model over Laclaus diagram over antagonistiske fronter med egen tilvirkning (Walton & Boon, 2014)

3.1.3 MILJØKONFLIKTER SOM HEGEMONISKE KAMPE

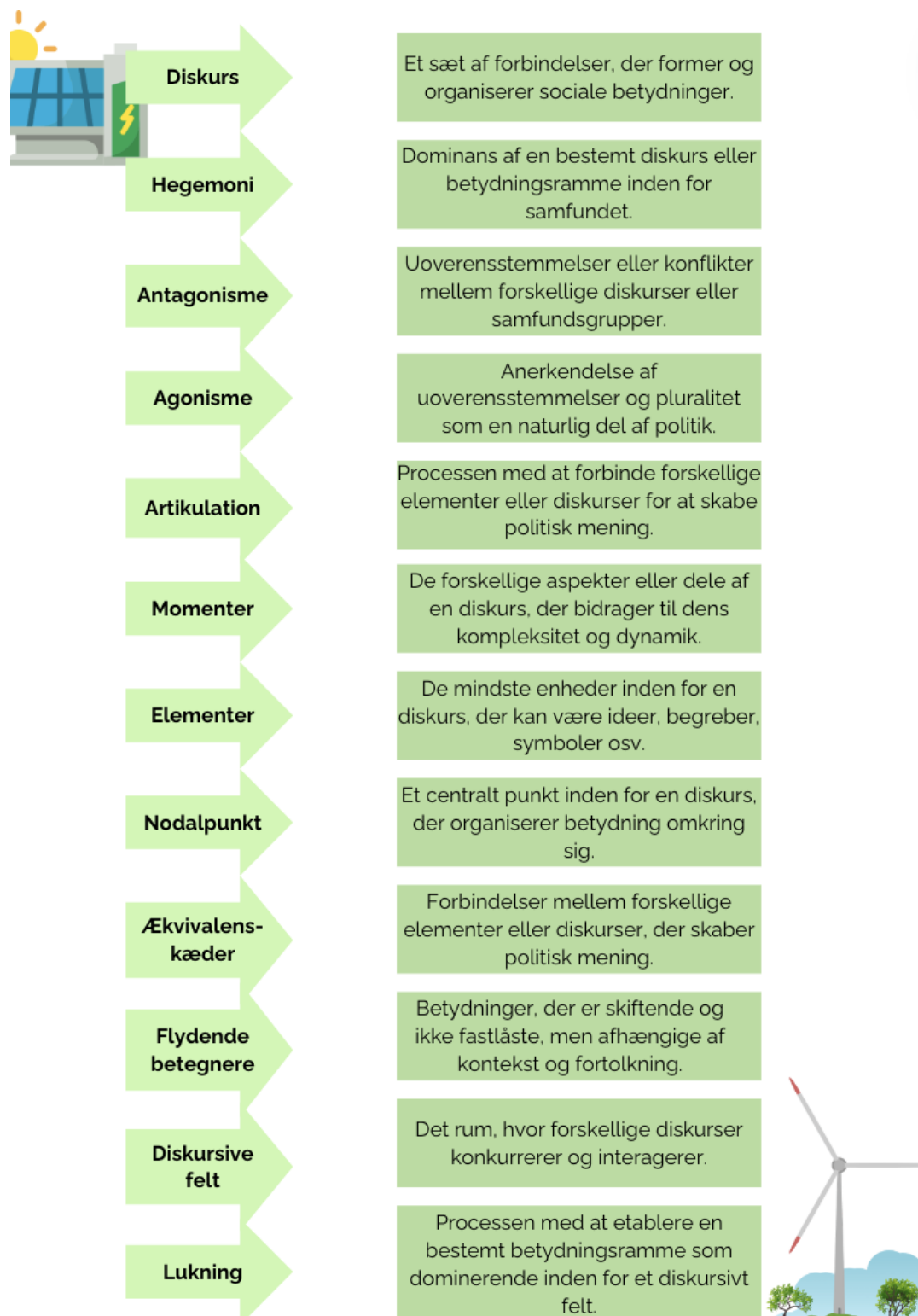
Antagonisme giver forskydninger i magtbalancen, hvilket fører til *hegemoniske kampe*. Laclau og Mouffe er i deres værk stærkt inspireret af Gramscis begreb om *hegemoni*. Hegemoni er for Gramscis begrebet for den herskende konsensus i samfundet (Gramsci, 1971). Hegemoni er knyttet til en bestemt form for politisk relation og organisation, som er kendetegnet ved dets evne til at artikulere, organisere og mobilisere rundt om visse ideologiske punkter eller diskurser (Laclau & Mouffe, 1985, s. 130-131). Når en diskurs har opnået hegemoni, forekommer den naturlig for mennesker, og det synes umuligt at sætte spørgsmålstejn ved dens indhold. Gramscis hævder, at bevidstheden er bestemt af de hegemoniske processer i overbygningen (herunder love, politik og religion). Gramsci inddeler dog folk i objektive

grupper, hvor der hos Laclau og Mouffe findes ingen objektive love, hvorfor de radikaliserer Gramscis teori (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 43). Hegemoniske kampe indebærer ofte en identifikation af en antagonist, som både kan være en ideologi, en person eller gruppe, der står i vejen for den ønskede sociale forandring. Disse kampe opstår i det Laclau og Mouffe kalder *frontier zone*, hvor der opstår spændinger mellem forskellige diskurser, hvor forskellige forståelser støder sammen og skaber konflikter. For Laclau og Mouffe er ingen hegemoni dog permanent, og den er altid åben for udfordringer og genforhandlinger, og ofte er hegemoni blot en midlertidig, skrøbelig magtstruktur (1985, s. 128). Hegemoni opstår dog, når man får indrammet eller afdæmpet antagonisme.

Ifølge Jørgensen og Phillips (1999) kan man forstå diskurser som fiskenet, som bliver entydigt fastlagt ved at udelukke andre mulige betydninger. Diskurser reducerer således muligheder og stræber efter entydighed. De muligheder, som diskursen udelukker, betegner Laclau og Mouffe som det *diskursive felt* (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 37). Det diskursive felt er altid i bevægelse, hvilket forhindrer, at en diskurs kan være fuldstændig lukket eller fikseret. Diskurser vil derfor altid være åbne for udfordringer, ændringer og påvirkninger fra det diskursive felt.

3.1.4 MODEL OVER LACLAU OG MOUFFES BEGREBER

For at opsummere ovenstående teoretiske begreber har jeg samlet de begreber, der vil være relevante for min analyse i nedenstående model:

Figur 4: Begrebsafklaring over Laclau og Mouffes diskursanalyse

3.1.5 DET DEMOKRATISKE PARADOKS

I indeværende afsnit vil jeg redegøre for Mouffes (2000) demokratiske paradoks for at forstå kompleksiteten i miljøkonflikter, og hvordan disse konstrueres kommunikativt. Mouffe arbejder ud fra et konfliktteoretisk synspunkt, hvorfor jeg finder hendes tilgang anvendelig i projektet.

Mouffe (2000) beskriver en dekonstruktion af det traditionelle liberale demokratiske paradigme, hvor hun analyserer og undersøger de strukturer, der opretholder det liberale demokrati, herunder idéer om neutralitet, rationalitet og ensartethed. Hun argumenterer for, at disse idéer skjuler eller undertrykker konflikter og forskelle, der er uundgåelige i ethvert samfund (Mouffe, 2000, s. 83). Som alternativ til det dominerende liberale demokrati tilbyder Mouffe *radikalt demokrati*, som indebærer anerkendelse af mangfoldighed på tværs af flere dimensioner, accept af konflikt som uforenelig og uudslettelig og giver mulighed for, at passioner kan udspille sig indenfor den demokratiske proces (Mouffe, 2020; Horton et al., 2019, s. 2pp). Mouffe foreslår, at i stedet for at forsøge at opnå fuldstændig konsensus og homogenitet, bør demokratiske samfund omfavne og integrere forskellighed og konflikt som en naturlig del af den politiske proces. Ved at dekonstruere det liberale demokratiske paradigme søger hun at åbne op for nye former for politisk deltagelse, der inkluderer forskellige synspunkter og værdier og giver plads til diskussion, hvilket fremhæver pluralismen. Mouffe hævder, at “well-functioning democracy calls for a confrontation between democratic political positions, and this requires a real debate about possible alternatives. Consensus is indeed necessary but it must be accompanied by dissent” (Mouffe, 2000, s. 113). Mouffe påpeger dermed, at en hvis form for konsensus er nødvendig i et demokrati, men at det skal følges op af uenighed. Hertil knytter hun antagonisme, da uenighed kan beskrives som en antagonistisk konflikt, der ikke kan løses, men derimod omdannes (Mouffe, 2000, s. 99). Kernen i antagonistisk konflikt er manglen på fælles grund baseret på delte principper om frihed og lighed. Konflikt udtrykt som antagonistisk er ikke kompatibel med bæredygtigt demokrati, da de opdelinger, det skaber, fører til voldelige handlinger såsom krig. Ifølge Mouffe kan antagonistisk konflikt dog omdannes til *agonisme*. I agonistiske konflikter betragtes modstandere som modstandere, og dermed ikke som fjender. Radikalt demokrati sammen med det antagonistiske felt gør, ifølge Mouffe, at vi i samfundet skal tale sammen, arbejde institutionelt sammen og anerkende demokratiets regler trods antagonisme (Mouffe, 2000, s.

103). Denne tilgang giver legitimitet til modstanderes ret til at holde positioner, der er anderledes end vores egen. Hvordan os-dem konceptualiseres har vigtige implikationer for demokratiet. Mouffe hævder, at målet for den demokratiske proces er “to construct the ‘them’ in such a way that is no longer perceived as an enemy to be destroyed, but as an ‘adversary’, that is, somebody whose ideas we combat but whose right to defend those ideas we do not put into question” (2000, s. 101–102).

3.2 MILJØKONFLIKTER OG GRØNT BORGERSKAB

Dobson (2004) er en britisk politisk teoretiker og miljøfilosof, som er kendt for sit arbejde indenfor politisk økologi, miljøpolitik og bæredygtighed, hvor han har bidraget betydeligt til forståelsen af *Ecological Citizenship*. Begrebet er et bidrag til forståelsen af miljømæssigt statsborgerskab, som omhandler individets individuelle ansvar overfor økologisk bæredygtighed. Ecological citizenship fokuserer på dybtgående ændringer i vores forståelse og interaktion med miljøet. Det er et bredt koncept, der går ud over den traditionelle opfattelse af statsborgerskab som bundet til en stat eller nation. Dette koncept fremhæver vigtigheden af økologisk ansvar og bæredygtig levevis, som ikke kun er baseret på rettigheder, men i høj grad også på økologiske pligter over for både nuværende og fremtidige generationer. Dobson stiller sig, ligesom Laclau og Mouffe (1985), kritisk overfor forståelsen af politiske og samfundsmæssige strukturer. Dobson kræver med sit blik på statsborgerskab en ny form for politisk identitet og praksis, der går udover de traditionelle rettigheder i et samfund, hvilket også er centrale træk ved diskursive forandringer.

Dobson henviser til Dean (2001), som påpeger, at grøn tænkning har påvirket vores forståelse af statsborgerskab på mindst tre forskellige måder. Først og fremmest er miljømæssige bekymringer blevet en del af vores forståelse af rettigheder (Dobson, 2004, s. 84). Rettigheder i statsborgerskab er formuleret i Marshalls (1950) tredelte typologi, der inkluderer civile, politiske og sociale rettigheder. De fastsætter forholdet mellem borgere, staten og samfundet, og beskyttes ofte af love og institutioner (Dobson, 2004, s. 85). For det andet er der, grundet globaliseringen, opbygget en større *global awareness*, hvilket har styrket den økologiske forståelse hos borgerne og udvidet deres opfattelse af potentialet for statsborgerskab (Dean, 2001, s. 491; Dobson, 2004, s. 84). For det tredje har de stigende økologiske bekymringer bidraget til en øget debat om individets ansvar og rettigheder, der

knytter sig til statsborgerskabet. Dean (2001) foreslår miljørettigheder som et supplement til de tre eksisterende rettigheder i statsborgerskabet, selvom der er debat om, hvorvidt de blot skal betragtes som en underkategori af de eksisterende rettigheder (Dobson, 2004, s. 85). Marshalls typologisering af statsborgerskab er fokuseret omkring rettigheder, hvor Smith ser pligter og forpligtelser som afgørende bidrag til miljørettigheder i statsborgerskabet. Dobson redegør for diskussionen omkring, hvorvidt miljørettigheder kan fastsættes som sin egen selvstændige rettighed, da det er en splittet diskussion i litteraturen. Dobson påpeger, at forskere på den ene side hævder, at et sundt miljø er en grundlæggende menneskerettighed. På den anden side mener flere forskere, at det er vanskeligt at selvstændiggøre rettigheden: "I am not sure whether one can stipulate an entitlement for all of us as world citizens to a liveable habitat, and thus to actions which sustain it" (Dahrendorf, 1994, s. 18) og "the nature of environmental problems is such that their causes are often difficult or impossible to identify with the degree of accuracy necessary to support legal action against specific alleged polluters" (Hayward, 2000, s. 564). Hvis ikke miljørettigheder fungerer som selvstændig funktion, hævder Hayward (2000), at fordelene ved at forfølge miljømæssige mål ved hjælp af forfatningsmæssige rettigheder er, at man på denne måde kan trække på normativ og praktisk støtte fra en etableret diskurs om grundlæggende menneskerettigheder. En forfatning kan her fungere som en ramme for grundlæggende principper omkring håndtering. Miljøstatsborgerskab har en politisk betydning, der skal forstås som fastlæggelse, indskrivning og påberåbelse af miljømæssige rettigheder, hvorfor Hayward ser miljørettigheder som noget, der skal skrives ind i de allerede etablerede rettigheder (Dobson, 2004, s. 93).

Selv når miljørettigheder ikke er indskrevet i forfatninger, har de et stort diskursivt og politisk potentiale. Det kan eksempelvis ses gennem de *environmental justice* bevægelser, der har fundet sted i f.eks. USA, som har tappet succesfuld ind i de civile rettigheders sprog (Dobson, 2004, s. 93). Aktivister for environmental justice kan ifølge Dobson betragtes som *environmental citizen*. Environmental Citizenship lægger, modsat ecological citizenship, større vægt på at integrere miljøbeskyttelse inden for rammerne af det eksisterende statsborgerskabsbegreb. Dette koncept betoner individets rettigheder og ansvar i forhold til at fremme miljøvenlige tiltag og politikker inden for en given stats domsmyndighed. Environmental citizenship handler om at få miljøbevarelse til at blive en integreret del af borgernes civile, politiske og sociale rettigheder. Aktivisme i forbindelse med environmental justice kan ses ved, at deres arbejde påberåber de rettigheder, som b.la. Miller (2000) henviser

til, netop at det er en grundlæggende ret for mennesket at leve i et miljø der er tilstrækkeligt for deres sundhed og velbefindende (Miller, 2020, s. 458; Dobson, 2004, s. 93).

For at forstå begrebet om miljøborgerskab er det nødvendigt at forstå de tre typer borgerskab, som begrebet udspringer fra, da den grønne tænkning påvirker vores måder at forstå borgerskab på (Dobson, 2004, s. 83). De tre typer borgerskaber illustreres i nedenstående tabel og indbefatter *liberal citizenship*, *civic republican citizenship* og *post-cosmopolitan* (Dobson, 2004, s. 39):

Three types of citizenship		
1: Liberal	2: Civic republican	3: Post-cosmopolitan
Rights/entitlements (contractual)	Duties/responsibilities (contractual)	Duties/responsibilities (non-contractual)
Public sphere	Public sphere	Public and private spheres
Virtue-free	Masculine virtue	Feminine virtue
Territorial	Territorial	Non-territorial
(discriminatory)	(discriminatory)	(non-discriminatory)

Model med egen tilvirkning over borgerskab fra Dobson (2004)

Liberal citizenship er det borgerskab, der fokuserer primært på individets rettigheder og friheder. Det er bygget på idéen om individuel autonomi, og dermed har borgeren ret til at forfølge sine egne interesser og mål indenfor lovens rammer. Denne type borgerskab er typisk i demokratiske stater (Dobson, 2004, s. 57-58).

Civic republican er den type borgerskab, som er fokuseret på det fælles gode og borgernes pligt til at bidrage til samfundets bedste. Derfor lægges der stor vægt på engagement, deltagelse og ansvar (Dobson, 2004, s. 59-60). Dobson fremhæver i kapitlet Sagoff (2000) og Curry (2000) syn på borgerskab og bæredygtighed, hvor begge teoretikere hævder, at opnåelse af et bæredygtigt samfund vil kræve, at man handler ud fra ideerne indenfor et civic republican borgerskab. Her påpeges det, at borgere må gå på kompromis med deres personlige præferencer for det fælles bedste (Dobson, 2004, s. 96). I denne type borgerskab vil man argumentere for, at borgerne i et lokalsamfund må acceptere opsættelsen af en vindmølle tæt på deres hjem, hvis det kan bidrage til det fælles bedste.

Post-cosmopolitan er en nyere form for borgerskab, der er opstået som respons på globalisering og feministiske perspektiver. Det er en mere omfattende forståelse af borgerskab,

da denne type forsøger at takle spørgsmål indenfor miljøbeskyttelse, social retfærdighed og menneskerettigheder på tværs af landegrænser, og anerkender dermed en gensidig afhængighed mellem verdens borgere (Dobson, 2004, s. 62-63). Ecological citizenship er derfor både et eksempel på post-cosmopolitan statsborgerskab og også en fortolkning af den. Det besidder alle de grundlæggende træk fra post-kosmopolitisk statsborgerskab, herunder et fokus på ansvar frem for rettigheder og en opfattelse af ansvar som ikke-gensidige snarere end kontraktuelle. Dette står i kontrast til det liberale og republikanske statsborgerskabs forståelse af pligter (Dobson, 2004, s. 140). Becks (1997) begreb om refleksivitet kan være med til at forklare, hvorfor vi er begyndt at se borgerskab på en ny måde. Da refleksiviteten grundlæggende handler om at kunne anskue sig selv og sin verden udefra og stille spørgsmål til, hvad det gode liv er, begynder individet at bruge sin viden om det sociale livs vilkår i dets organisering og forandring (1997).

Ser jeg på begrebet ecological citizenship med diskursivt blik, kan der være en antagonistisk relation mellem det traditionelle syn på borgerskab, altså det mere liberale, og den nye form for borgerskab, som fremhæver ansvar og økologiske forpligtelser over rettigheder. Denne nye forståelse af borgerskab er med til at udfordre de eksisterende diskurser og praksisser, hvilket kan skabe politiske uenigheder og konflikter. Dobsons fremlægning af ecological citizenship peger mod en mere ideologisk tilgang og forståelse af statsborgerskab og dermed en ny forståelse af, hvad det vil sige at være borger, samt hvordan samfundet bør ændres. Da diskursers magt ligger i deres evne til at forme den sociale virkelighed, er diskurs og citizenship interessante begreber i forståelsen af miljøkonflikter.

3.2.1 ENVIRONMENTAL JUSTICE

Ligesom litteraturens udvikling indenfor miljøkonflikter og grønne konflikter ses en udvikling inden for retfærdighedsbegrebet om miljø. *Environmental justice* er et begreb, der udsprang i 1970'erne i USA, hvor aktivister kæmpede for retfærdighed og lighed blandt samfundets borgere om en retfærdig fordeling af miljøforurening og naturressourcer (Jenkins, 2019, s. 117). Området indenfor environmental justice er dog vokset til ikke kun at være aktivistiske handlinger, men er i flere føderale regeringer blevet etablerede politikker for at beskytte mod fremtidig ulighed i miljøbeslutninger (Jenkins, 2019, s. 118). Som undergren til begrebet er der i litteraturen opstået *energy justice*, som har et mere snævert fokus på retfærdighed inden for

energisystemer - herunder retfærdig fordeling af ressourcer, adgang til energi og beslutningsdeltagelse (Carley & Konisky, 2020, s. 570). Udviklingen af begrebet skyldes ifølge Jenkins, at fortsættelsen af mange miljøsvigt illustrerer, at environmental justice ikke er effektivt nok som retfærdighedsmodel. Et resultat heraf er derfor energy justice konceptet (Jenkins, 2019, s. 119). Konceptet deler samme grundfilosofi som environmental justice, men sigter yderligere mod at give alle individer, på tværs af alle områder, bæredygtig energi. Forskellen på environmental justice og energy justice er dog også, at energy justice ikke har en aktivistisk fortid, men derimod er udviklet som akademisk koncept, hvilket ifølge Jenkins giver begrebet et mere klart defineret indhold (2019, s. 120). Carley og Konisky fremhæver tre kerneprincipper indenfor energy justice: *distributional justice* (fair fordeling af fordele og byrder), *procedural justice* (inklusion i beslutningsprocesser) og *recognition justice* (anerkendelse af historiske og nuværende uligheder) (2020, s. 570). Studiet af Carley og Konisky påpeger dog også, hvilke negative eksternaliteter som energy justice medfører. Energiovergangne til grøn energi påvirker nemlig både individer, husstande og samfund verden over på en anden måde end ved environmental justice. De negative konsekvenser hævdes at være støjgener og skyggeflimmer fra vindmøller samt lugte og trafik fra energianlæg (Carley og Konisky, 2020, s. 570). Disse gener opleves særligt af visse befolkningsgrupper, herunder lavt uddannede befolkninger og landdistrikter med mere vind, mens mange af energifordelene opleves af bybefolkningen. Der er derfor en række retfærdighedskomplikationer i forbindelse med energy justice. I et casestudie af vindenergiprojekter i Tyskland foretaget af Arifi og Winkel (2020) identificerer de, hvilke faktorer der motiverer modstandere af vindenergiudbredelse. Her hævder de, at det særligt er visuelle bekvemmelighedspåvirkninger sammen med økologiske, sundhedsmæssige og økonomiske bekymringer, der er på spil. Herudover er det også politiske faktorer, da distribueringen og procedurene for vindprojekterne skaber mistillid og oplevelsen af uretfærdighed (Arifi & Winkel, 2020, s. 814).

Heffron og McCauley (2017) diskuterer et fjerde kerneprincip inden for energy justice, som de kalder *restorative justice* - genoprettende retfærdighed. Dette princip fokuserer på at bruge regeringens indgreb eller andre tiltag til enten at forhindre eller rette op på distributional, procedural og recognition uretfærdigheder. Principperne i energiretfærdighed udvides altså til ikke kun at omfatte fair fordeling, inkluderende deltagelse og anerkendelse af uligheder, men også aktive bestræbelser på at reparere tidligere skader og uretfærdigheder.

Retfærdighedsbegrebet afspejler dermed også nogle sociale kløfter og uforenelige interesser indenfor et samfund. Der opstår derfor en antagonisme i spændingen mellem

dominerende diskurser og de moddiskurser, der kæmper for mere inklusive og retfærdige systemer. Således kan energi- og miljøretfærdighed ses som moddiskurser, der udfordrer etablerede hegemonier ved at fremhæve behovet for mere retfærdige distributioner af miljømæssige goder og byrder samt mere inkluderende beslutningsprocesser.

3.3 MEDIERNE SOM AKTØR I MILJØKONFLIKTER

I over fire årtier har miljøkonflikter involveret en række aktører, herunder aktivister, medieorganisationer, politiske aktører og industrien, drevet af en voksende global anerkendelse af miljøets symbolske og direkte påvirkninger (Hutchins & Lester, 2015, s. 338). Disse konflikters magtdynamikker fluktuerer blandt de involverede parter og manifesterer sig på lokalt, nationalt og transnationalt plan gennem udveksling af argumenter og bekymringer om miljøtrusler (Anderson, 2016). I denne komplekse dynamik er mediernes rolle afgørende for at forstå, hvordan de former den politiske diskurs og påvirker den offentlige mening.

Cook (2006) har en institutionel tilgang til medierne, da han beskriver dem som en politisk institution. Da medierne aktivt formgiver og påvirker den politiske diskurs, er denne tilgang central i undersøgelsen, da det antyder, at medierne kan spille en nøglerolle i, hvordan miljøforestillinger og konflikter omkring klimaændringer og grøn omstilling bliver repræsenteret og forstået af offentligheden. Cook hævder, at medierne ikke blot fungerer som passive formidlere af information fra politiske aktører til offentligheden, men at de aktivt formgiver og påvirker den politiske diskurs og den offentlige agenda (Cook, 2006, s. 162pp). Medierne formgiver den offentlige agenda gennem *medielogikker*, som henviser til mediernes sæt af interne normer, rutiner og praksisser, der styrer, hvordan nyheder produceres, hvad der bliver dækket, og hvordan de præsenteres for offentligheden (Cook, 2006, s. 163). Denne formgivning gør, at bestemte aspekter af miljøkonflikter bliver fremhævet eller nedtonet i mediedækningen. Det betyder, at jeg gennem min kodning af nyhedsartiklerne kan forsøge at afdække, hvilke diskurser om natur og miljø, der får plads i mediedækningen. Disse diskurser kan forme offentlighedens opfattelse og politiske reaktioner på miljøspørgsmål. Medierne har alle forskellige institutionelle og teknologiske *affordances*, som muliggør, begrænser og strukturerer kommunikation (Hjarvard, 2009, s. 21). Nye teknologier i dag, der favoriserer hurtige historier, tvinger i stigende grad embedsmænd til at reagere på nyhederne efter kendsgerningen frem for at iscenesætte dem på forhånd. Politiske aktører må derfor tilpasse sig og navigere inden for medielogikken for at opnå synlighed (Cook, 2006, s. 163). Cook

beskriver mediernes magt som *semi-independent*, hvilket betyder, at de påvirker politiske resultater gennem nyhedsproduktion og den offentlige diskurs, men samtidig er de også selv påvirket af politiske aktører. Dette skyldes et komplekst samspil mellem medier og det politiske system (Cook, 2006, s. 163). Dette understreges af hans begreb *institutional walls*, som refererer til, at medierne opererer inden for et sæt af strukturer, regler og normer, der både adskiller dem fra og forbinder dem med det bredere politiske system. Det betyder, at medierne er indvævet i en politisk proces, hvoraf de både er afhængige af aktører indenfor deres institutionelle ramme men også dem udenfor deres 'walls' (Cook, 2006, s. 164).

For at udvide forståelsen af mediers rolle, udover at være en politisk institution, inddrager jeg Hall (1980) for at fokusere på, hvordan mediebudskaber bliver kodet med bestemte *ideologier*. Hall hævder, at medierne har nogle indlejrede ideologier, som er medvirkende til at opretholde eller udfordre eksisterende magtstrukturer. Dette er væsentligt for at forstå, hvordan miljødiskurser formes og formidles. I analysen vil jeg derfor blandt andet undersøge, hvordan medierne formidler citater fra Mette Frederiksens åbningstale om miljøkonflikt for at undersøge, om de opretholder eller udfordrer de eksisterende magtstrukturer. Gennem mediernes repræsentation af miljøkonflikter, informerer de ikke blot offentligheden men deres ideologiske budskaber, som fremmer visse forståelser af miljø, klima og grøn omstilling over andre. Det betyder, at medieindhold bliver produceret med bestemte ideologier, som Hall kalder *encoding* (Hall, 1980, s. 53). Begrebet kan i analysen bruges til at undersøge, hvilke ideologiske rammer som medierne anvender, når de præsenterer regeringens handlinger i miljøkonflikten. Herudover anvender Hall begrebet *decoding*, som omhandler, hvordan publikum aflæser og fortolker et budskab (1980, s. 54). Da jeg ikke undersøger publikums reaktioner men derimod medier og politiske aktører, er det interessant at undersøge, hvordan regeringen encoder sine budskaber om miljøkonflikter, og hvordan medierne og andre politiske aktører decoder disse budskaber. Dette vil jeg gøre ved at se efter sproglige markører i teksterne, som kan være ordvalg, metaforer eller lignende, der indikerer underliggende ideologier. Dette kan også hjælpe til at se hvilke momenter, der kan identificeres i diskurserne.

Hall hævder, at der kan være enten en symmetri eller asymmetri i den måde, indhold encodes, hvilket også betyder, at man enten er med til at opretholde en hegemonisk diskurs eller udfordre den (1980, s. 56). Hall ser derfor medierne som en ideologisk institution, da de har en rolle i at formidle hegemoniske budskaber, som dermed former den sociale orden i samfundet (1980, s. 59). Denne rolle er ikke neutral; medierne bærer og overfører bestemte

ideologier, der kan understøtte eller udfordre eksisterende magtforhold og opfattelser af miljøspørgsmål.

Hutchins og Lester argumenterer for, at miljøkonflikter i dag ikke kun er politiske og økonomiske kampe men også kampe, der skabes gennem medierepræsentationen og den offentlige opfattelse. Hertil hævder de, at konflikterne udspilles i arenaer, hvor der kæmpes for og imod forskellige forestillinger om *modernitet* i en tid med økologisk krise. Disse konflikter manifesterer sig i forskellige former og udvikler sig som respons på aktuelle begivenheder og ofte intense uenigheder (Hutchins & Lester, 2015, s. 342). Her trækker de på Becks (1997) begreb om modernitet og *subpolitiske* grupper, da de traditionelle politiske strukturer og processer bliver udfordret af nye risici og usikkerhed, såsom klimaforandringer, som former politisk handling. Subpolitisk er, ifølge Beck, aktører, herunder aktivistgrupper, NGO'er eller enkeltpersoner, som mobiliserer eller kæmper for alternative visioner om samfundet. Disse kampe finder sted på tværs af traditionelle politiske arenaer og involverer ofte en intens brug af medier og kommunikationsteknologier til at forme offentlige diskurser om risiko og fremtiden for samfundet.

4. VIDENSKABSTEORI

I dette afsnit vil jeg redegøre for projektets videnskabsteoretiske ramme, som herunder både har rødder i poststrukturalisme og postmarxisme.

Jeg tilgår min problemformulering, der lyder: *“Hvordan artikulerer politiske aktører en diskurs om grøn omstilling i nyhedsmedierne og dermed fremstiller særlige miljøforestillinger i miljødiskursen?”*, på en poststrukturalistisk måde, da jeg ser, hvordan meningsdannere artikulerer miljø og klimaspørgsmål som flydende og forhandlingsbare konstruktioner, der er underlagt politisk kamp og diskursiv formgivning. Ved at anvende en poststrukturalistisk tilgang, undersøger jeg de underliggende magtstrukturer og ideologier, der former disse artikulationer og identificerer de diskursive strategier, som politiske aktører anvender for at fremme bestemte forståelser af naturen og dens værdi. Med min diskursive tilgang som projektets analyseramme, ser jeg sprog som et strukturelt system, hvor ord er performativer, der gør noget i verden. I poststrukturalismen har man mere fokus på affekt end rationalitet, da man ikke ønsker at afdække sandheder, da der, ifølge Foucault (1983), ikke

findes én sandhed. Det skyldes, at man aldrig vil kunne tale fra en position uden for diskurserne (Foucault, 1983). Ved hjælp af sproget skaber vi repræsentationer af virkeligheden, da vores adgang til virkeligheden kun går gennem sproget. Vores erkendelse af verden er derfor konstrueret og indlejret i diskurser, magtrelationer og sociale processer. (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 17).

Poststrukturalisme er en bevægelse indenfor filosofi og sociale videnskaber, der udviklede sig i 1960'erne som en kritik af strukturalismen (Williams, 2014, s. 1). Man kritiserede strukturalismen og den saussureske tradition, for at se sprog som en uforanderlig struktur og som fastlagte sociale kategorier. Det skyldes, at eksempelvis et ord som 'miljø' kan ændre betydning alt efter, hvilken sammenhæng tegnene bruges i. Det betyder, at i poststrukturalismen kan ord ikke fikses i en fastlagt betydning (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 20). Strukturen i sproget skabes i dens konkrete anvendelse, hvor den både bliver reproduceret og forandret og dermed struktureret i diskurser. Laclau og Mouffe arbejder videnskabssteoretisk indenfor postmarxismen ved at kritisere materiel determinisme og klassekamp som de eneste drivkræfter bag sociale forandringer. Postmarxismen viser sig i mit projekt ved at afdække og kritisk undersøge de tilsyneladende naturlige forståelser af miljøspørgsmål, mens jeg samtidig udforsker de latente konflikter og magtstrukturer, der ligger bag disse præsentationer, hvilket afspejler postmarxismens fokus på at dekonstruere det, der opfattes som givet, og afsløre de underliggende ideologiske kampe. Samtidig er dette i tråd med poststrukturalismen ved at reformulere den socialistiske tradition med klassernes vigende betydninger og modsætninger, hvor diskurs og hegemoni er konstruerende for sociale og politiske identiteter (Laclau & Mouffe, 1985, s. 108-109). Laclau og Mouffes teori har til formål at "kortlægge de processer, hvori vi kæmper om, hvordan tegnenes betydning skal fastlægges, og hvor nogle betydnings-fikseringer bliver så konventionaliserede, at vi opfatter dem som naturlige" (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 36). Poststrukturalisme har en antiessentialistisk ontologi, da identiteter er flydende, konstrueret gennem diskursive praksisser, og at magtforhold spiller en central rolle i denne konstruktionsproces (Laclau & Mouffe, 1985, s. 104; Laclau & Mouffe, 2002, s. 197). Mouffe hævder, at alle subjektpositioner er konstitueret indenfor en ustabil diskursiv struktur "da de er underkastet en række artikulatoriske praksisser, som konstant undergraver og omdanner dem" (Laclau & Mouffe, 2002, s. 199). Antiessentialismen viser sig i undersøgelsen af, hvordan begreber om grøn omstilling, klimaændringer og biodiversitet ikke besidder en fast, uforanderlig essens, men

derimod er konstrueret og forstået forskelligt afhængigt af de dominerende diskurser i miljøkonflikten.

I teoriafsnittet om medier som aktør inddrager jeg teori, som har en mere institutionel tilgang, som derfor adskiller sig fra det øvrige materiale. Jeg inddrager det dog med henblik på at forstå medierne som en politisk aktør i diskursen.

5. METODE

I indeværende afsnit vil jeg belyse mine metodiske overvejelser og forskningsstrategier i forbindelse med bearbejdningen af mine data i casestudiet.

5.1 CASESTUDIET SOM UNDERSØGELSESDSIGN

I projektet er jeg interesseret i at undersøge, hvordan politiske aktører fremhæver forskelligartede konstruktioner af miljødiskursen omkring natur, biodiversitet, grøn omstilling og klimaændringer. Her er den kvalitative metode samt casestudie som forskningsdesign anvendelig, da jeg ønsker at lave en dybdegående undersøgelse af komplekse fænomener som miljødiskurser (Yin, 2014). Flyvbjerg (2006) fremhæver casestudier som særligt kraftfulde til at generere dyb indsigt og forståelse. Med casen omhandlende politiske aktørers artikulationer af miljø og grøn omstilling får jeg mulighed for at udforske og afprøve teorier i en specifik kontekst om miljødiskurser i politiske konstruktioner, hvilket ofte er med til at afsløre nye perspektiver eller aspekter ved miljøkonflikter, som brede undersøgelser muligvis overser.

Casen er en *typisk case* (Bryman, 2016, s. 62), da miljøkonflikter mellem regeringer og andre aktører er en stor del af både den vestlige og ikke-vestlige verden i dag. Casen repræsenterer dermed nogle generelle betingelser eller adfærdsmønstre, som er anerkendte i forhold til klimaændringer og grøn omstilling i miljødiskursen. Ved at undersøge en typisk case som denne, får jeg mulighed for at opnå en dybdegående indsigt i nutidens politiske miljøkonflikter og identificere generelle mønstre i miljøkonflikter.

På den anden side har jeg overvejet, om casen også kunne anses for at være en *kritisk case*. En kritisk case kan på enestående vis belyse eller udfordre eksisterende teorier, antagelser eller forståelser inden for forskningsfeltet (Flyvbjerg, 1991; Bryman, 2016, s. 62). Da casen dykker ned i, hvordan den danske regering skildrer konflikten, specifikt i relation til

Aflandshage-sagen, på en bestemt måde, kunne dette tyde på, at det er en kritisk case. Dette valg er gjort med det formål at udforske en presserende miljømæssig situation i Danmark. En kritisk case har potentiale til at udvide eller nuancere forståelsen af miljødiskurser i en grad, så den kan ses som kritisk i forhold til den eksisterende viden. Jeg vil dog stadig placere casen som en typisk case, hvor jeg dog synes, at elementer i casen trækker på en kritisk forståelse.

5.2 BEHANDLING AF DATA

I dette projekt undersøges politiske diskurser om miljø og grøn omstilling gennem en analyse af nyhedsartikler og en politisk tale. I afsnittet vil jeg gennemgå min tilgang til dataindsamlingen og de valg, jeg har truffet, i forhold til udvælgelse af datakilder. Herudover vil jeg uddybe min kodningsproces i forbindelse med databearbejdningen, som også vil danne grundlag for min efterfølgende analysestruktur.

5.2.1 DATAINDSAMLING

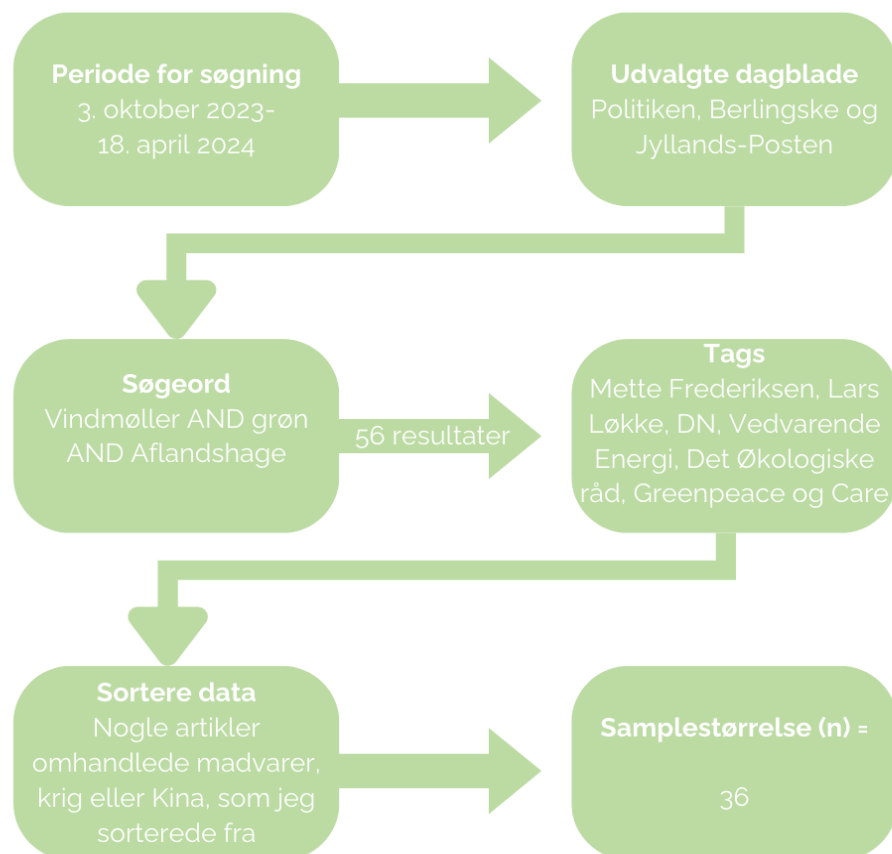
I projektet vil nyhedsartikler fra mediedebatten om miljø og grønne dilemmaer samt Mette Frederiksen's tale ved Folketingets åbning d. 3. oktober 2023 danne grundlag for datamaterialet. Nyhedsartikler og talen er alle materialer, der foreligger online i håndgribelig form, hvilket også muliggør, at projektet vil kunne repliceres ud fra samme datamateriale (Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 123). Det forudsætter dog, at der er adgang til nyhedsartiklerne, hvilket kan være udfordrende, da de i visse tilfælde findes i databaser, der kræver særlig adgang.

Gennem casestudiet har jeg foretaget *formålsbaseret sampling*, som er en ikke-sandsynlighedsbaseret måde at sample data på, da jeg vælger enheder ud fra et formåls princip (Bryman, 2016, s. 408). Mine kriterier for valget af dataenheder er dannet på baggrund af min problemformulering (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 192). Da jeg ønsker at få indsigt i politiske aktører artikulationer af miljøkonflikter, har jeg derfor foretaget valg om at indsamle nyhedsartikler og inddrage en politisk tale vedrørende emnet, som også har været medvirkende til at definere rammen for tidsperioden. Ved Folketingets åbning den 3. oktober 2023 holdt statsminister Mette Frederiksen sin åbningstale, der særligt adresserede klima som et dilemma, Folketinget står overfor i de kommende år. Min sampleperiode forløber derfor fra den 3. oktober 2023 og frem til april 2024 og er dermed en periode på syv måneder. Jeg har udvalgt nyhedsartikler gennem en Infomedia-søgning, da en avanceret Infomedia-søgning muliggør en systematisk søgning i danske tidsskrifter (Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 129). For at

afgrænse mængden af nyhedsartikler har jeg udvalgt tre tidsskrifter for min søgning. Jeg har derfor valgt Berlingske, Politiken og Jyllands-Posten, som er de tre største landsdækkende dagblade. Jeg har derudover også valgt disse tidsskrifter, da de dækker forskellige positioner i det politiske spektrum. For at holde et fokus på politiske aktører i min søgning har jeg afgrænset, så Mette Frederiksen eller udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen indgår i artiklerne, da begge politikere har spillet en stor rolle i medierne efter åbningstalen. For at inddrage flere politiske aktører, herunder NGO'er, har jeg afgrænset søgningen til Danmarks Naturfredningsforening, Vedvarende Energi, Det Økologiske Råd, Greenpeace og Care, som alle er aktive aktører i miljødebatten.

Jeg vil i nedenstående figur vise min søgestrategi for udvælgelsen af nyhedsartikler til datamaterialet:

Figur over Infomediasøgning

Figur 5: Infomedia søgeproces

Nedenstående tabel viser antallet af artikler fra de tre dagblade:

Afsendere	Antal (n)
Jyllands-Posten	10
Berlingske	10
Politiken	16
n = 36	

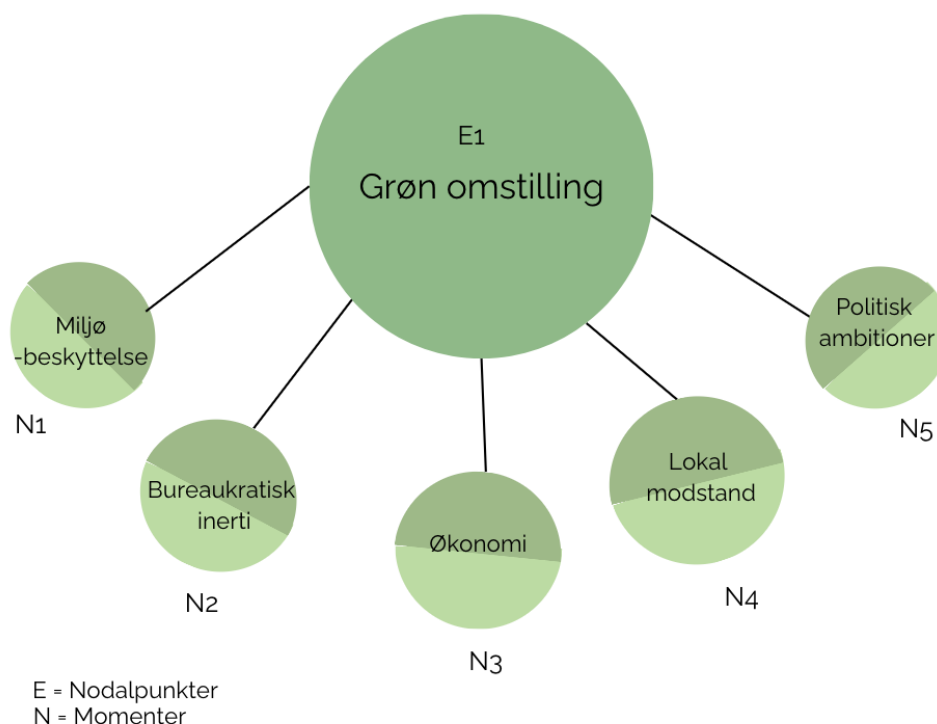
Tabel 1: Antal nyhedsartikler som datamateriale

5.2.2 DATABEARBEJDNING

For at sikre refleksiviteten i projektet har jeg håndteret og bearbejdet mine data gennem *kodning*. Kodning er en måde at datareducere, så datamaterialet nedbrydes i forskellige segmenter og koder (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 604). Kvalitative data kræver nemlig åbenhed og refleksivitet, men er derfor også nødt til at blive afgrænset for at skabe en ramme (Dahler-Larsen, 2008). Indenfor diskursanalyse er kodning ofte første skridt i databearbejdning, trods der indenfor kvalitative metoder ikke findes klare procedurer for datahåndtering (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 132pp).

Kodning indebærer, at man gennem transskriptioner identificerer temaer, som betyder, at man placerer tekstfragmenter i kategorier. Her vil jeg både have en åben kodning samt en teoretisk-deduktiv tilgang til min kodning. Det betyder, at jeg først vil være åben over for, hvilke temaer mine data frembringer, også kaldet en datastyret kodning. I den åbne kodning har jeg identificeret grøn omstilling som et gennemgående tema under den undersøgte miljødiskurs. Jeg formoder, at grøn omstilling vil kunne ses som et nodalpunkt, da nodalpunkter er med til at fastfryse meninger i diskursen. Dette vil jeg dog undersøge gennem min analyse. Min næste kodning har jeg valgt at lave som en teoretisk-deduktiv kodning ud fra

de identificerede momenter i datamaterialet. Her har jeg identificeret artikulationerne ud fra teorien, som derfor også kaldes en begrebsstyret kodning. I disse kodeskemaer skelner jeg artikulationerne mellem ‘regeringen’, ‘kritikere’ og ‘medier’, som alle er politiske aktører, der udtaler sig i miljøkonflikten. På den måde kan jeg klarlægge, hvilke ækvivalensskæder, der dannes i materialet. Ud fra diskursen om grøn omstilling identificerede jeg en række citater og udtalelser fra de forskellige politiske aktører, som kan klassificeres som momenter i diskursen. Jeg har samlet mine data i kodeskemaer ud fra hvert moment. I nedenstående figur illustreres momenterne, jeg har identificeret i datamaterialet, og som vil danne baggrund for min senere analysestruktur:

Figur 6: Model over momenterne ud fra teoretisk-deduktiv kodning

5.3 KVALITETSKRITERIER FOR KVALITATIVE STUDIER

Når man laver kvalitative studier som en caseundersøgelse, findes en række kvalitetskriterier, der er specifikke inden for kvalitative studier, hvilket jeg som forsker skal tage højde for i min undersøgelse. Da jeg foretager en diskursanalyse, er min rolle som forsker at undersøge mønstre i diskurser, og hvilke sociale konsekvenser diskursive fremstillinger kan have for

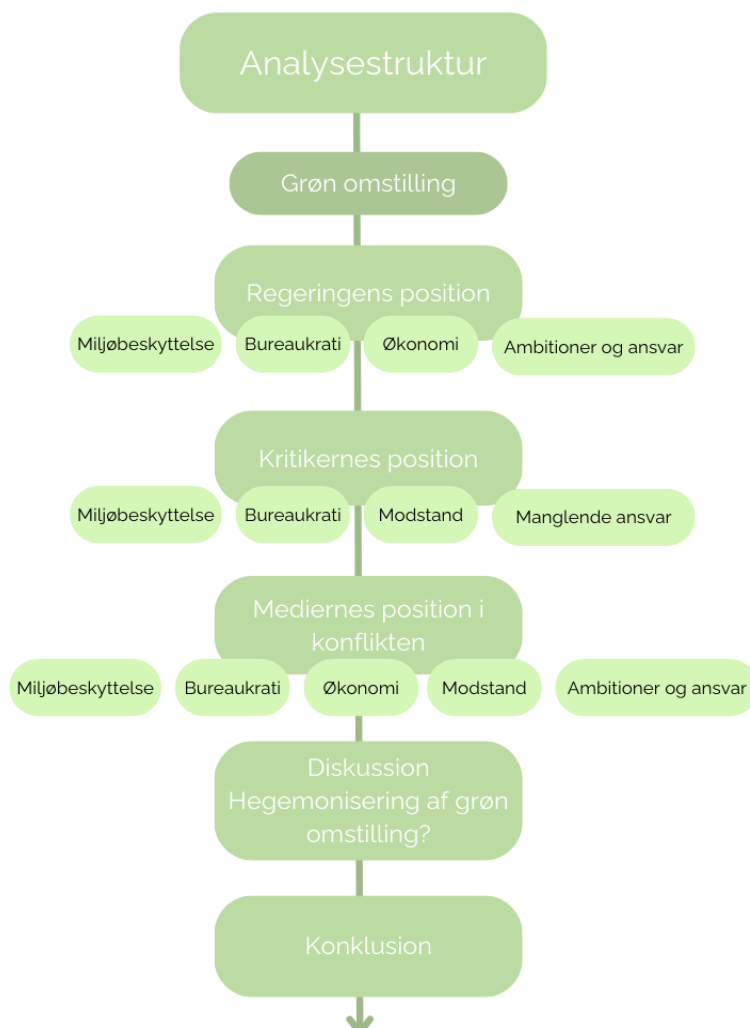
virkeligheden (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 31). Da projektets data indebærer en politisk tale og nyhedsartikler, er dataen menneskeligt konstrueret, hvilket betyder, at dataen er subjektiveret og flertydig (Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 50). Jeg skal derfor som forsker være bevidst om min egen position i undersøgelsen og derfor ikke blive for *biased* af det materiale, jeg afdækker. Som forsker skal man derfor forsøge at fremmedgøre sig fra materialet (Jørgensen & Phillips, 1999, s. 32). Det gør jeg ved at anvende *triangulering* (Justesen & Mik-Meyer, 2010), som betyder at jeg analyserer data fra flere forskellige kilder, som dermed giver mig forskellige perspektiver på miljøkonflikten. Herudover anvender jeg også *sekundære* og *tertiære* dokumenter (Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 188) i form af en politisk tale og nyhedsartikler. Dokumenter har den fordel, at dokumentanalytikeren ikke har medvirket til dokumentets produktion. Da jeg gennem min kritiske diskursanalyse er interesseret i sprogets magt og ideologier i teksten, giver det mig mulighed for at distancere mig personligt fra materialet.

Ifølge Guba og Lincoln (1994) er der to væsentlige kriterier inden for kvalitative studier, som er *trustworthiness* og *authenticity*, som hver rummer en række kvalitetskriterier (Bryman, 2016, s. 384). Disse ses som alternativer til validitet og reliabilitet, som mest er kriterier, der er udtænkt kvantitative studier. Trustworthiness indebærer både, at man er *transparent* og *refleksiv* i sine forskningsmetoder og argumenter (Bryman, 2016, s. 385). Gennem min sampling af nyhedsartikler har jeg derfor lavet en gennemsigtig og systematisk udvælgelse af data (figur 5), hvilket gør, at forskningsprocessen er dokumenteret og kan følges af andre forskere. Ifølge Brinkmann og Tanggaard (2020) bør grundantagelser og fremgangsmåder være så gennemsigtige som muligt, så læseren kan vurdere fornuften i resultaterne (s. 660). For at have en gennemsigtig fremgangsmåde har jeg vedlagt både søgeprocesser, transskriberinger, sampling og kodning, som igen sikrer transparens i projektet. Derudover har jeg samlet mange af mine fremgangsmåder i modeller og tabeller for at gøre det læsevenligt og overskueligt. Ydermere hæfter jeg mig ved kriteriet for *overførbarhed* ved at sætte mine forskningsresultater i relation til eksisterende teori og forskning, og hvorved jeg får beskrevet konteksten for min undersøgelse.

Authenticity henviser til, at forskningen er autentiske og pålidelige repræsentationer af den undersøgte sociale verden, som derved kan bidrage til forståelse eller forandring (Bryman, 2016, s. 385). Til det formål er Laclau og Mouffes diskursanalyse brugbar, da man gennem deres begrebsapparater understreger vigtigheden af at anerkende og præsentere et mangfoldigt spektrum af stemmer og perspektiver i forskningen.

6. ANALYSE

I indeværende afsnit vil jeg analysere min indsamlede data ud fra min problemformulering, der lyder: “Hvordan artikulere politiske aktører en diskurs om grøn omstilling i nyhedsmediernes og dermed fremstiller særlige miljøforestillinger i miljødiskursen?”. Analysen vil blive inddelt ud fra aktør-positioner, dermed regeringen, kritikerne og medierne. Jeg ønsker dog først at analysere, om ‘grøn omstilling’ kan tolkes som værende nodalpunktet i miljødiskursen. Hertil vil hvert afsnit blive inddelt i underafsnit ud fra de identificerede momenter i kodningsskemaet (bilag 3). Undervejs i analysen af de identificerede momenter, vil jeg undersøge, hvordan ækvivalens kæder opbygges mellem positioner og hvilke antagonistiske forhold, der opstår som følge af forskellige interessegruppers forsøg på at dominere eller omforme diskursen. Til sidst vil jeg runde analysen af med et diskuterende afsnit, der skal belyse de hegemoniske kampe, som udspiller sig indenfor rammerne af miljødiskursen, og hvordan magtforholdene konstant er under forhandling. I nedenstående figur illustreres min analysestruktur:

6.1 GRØN OMSTILLING

Da Mette Frederiksen genåbnede Folketinget efter sommerferien, adresserede hun klimaproblematikken med disse ord:

Og et af de dilemmaer, som de næste år vil træde tydeligere frem. Det er hensynet til klima over for hensynet til natur og miljø. Hensynet til den grønne omstilling over for hensynet til naboer og muligheden for at klage. Den diskussion kan vi lige så godt starte nu. For den er ikke nem (bilag 2, l. 10-12).

Her blev det tydeligt, at den grønne omstilling vil være et centralt emne for regeringen fremover. Frederiksen karakteriserede dette som et 'dilemma', hvilket indikerer en situation, hvor man står over for svære valg mellem modstridende interesser. Hun forstærkede dette ved at henvise til det populærkulturelle radioprogram 'Sara & Monopolet', hvor panelet diskuterer lytternes personlige dilemmaer fra forskellige perspektiver, hvilket fungerede som en metafor for de komplekse klimadilemmaer, regeringen står overfor. Ud fra min kodning af datamaterialet (bilag 2 og 3) blev det tydeligt, at emnet om den grønne omstilling blev omdrejningspunkt for den efterfølgende politiske debat. Jeg vil derfor i den kommende analyse argumentere for, hvordan 'grøn omstilling' kan ses som et nodalpunkt i miljødiskursen, hvorom andre tegn organiseres og opnår betydning. Dette begrundes i, at de emner, jeg identificerede i min indledende åbne kodning, primært ledte tilbage til temaet om grøn omstilling. Disse emner omfattede blandt andet forsinkelser i grøn omstilling, konflikter omkring Åben-Dør-ordningen, konflikter mellem naturbevarelse og omstilling, samt vækst og udfordringer forbundet med grøn omstilling (for flere temaer se bilag 7). Ved at analysere, hvordan forskellige momenter artikuleres gennem 'grøn omstilling', kan man forstå, hvordan miljødiskursen opfattes af politikerne, kritikerne og medierne og dermed også, hvad der er på spil i miljøpolitikken.

6.2 REGERINGENS POSITION I DEN GRØNNE OMSTILLING

Frederiksens brug af ordet 'dilemma' i tidligere eksempel peger på en indre konflikt i miljøpolitikken, der kræver, at der tages højde for flere modstridende interesser. Derfor ønsker jeg i dette afsnit at analysere regeringens artikulationer af grøn omstilling og deres position i miljødiskursen. Flere af de momenter, som jeg har identificeret gennem min kodning af datamaterialet, er sammenkædet i disse artikulationer, hvorfor jeg vil inddrage forskellige momenter under samme afsnit.

6.2.1 MILJØBESKYTTELSE SOM HINDRING

Et af de emner, som er blevet adresseret i forbindelse med regeringens artikulationer af grøn omstilling, er opfattelsen af 'miljøbeskyttelse' som en forhindring. Regeringen artikulerer miljøbeskyttelse som en hindring for grøn omstilling med gentagne udsagn som: "(...) bliver alt for ofte bremset af grønne hensyn til natur", "hensynet til naturen (...) en tung bremseklods", "(...) flagermus skal stå i vejen for den grønne omstilling", "Systemerne er sat op for at beskytte natur. Ikke for at accelerere grøn omstilling" og "biodiversitet og natur har forrang frem for den grønne omstilling" (bilag 3;POL11). Frederiksen og finansminister Nicolai Wammen antyder endda, at naturbeskyttelsesreglerne kunne lempes for at accelerere omstillingen, hvilket fremgår af udsagn som: "Hvis andre hensyn må vige, så må vi på andre måder tage initiativer til, at naturen og miljøet også får bedre betingelser" (bilag 2, l. 47-49) og "Så det kan godt blive aktuelt at ændre f.eks. naturbeskyttelsesreglerne? 'Vi kommer til at kigge på det hele med henblik på at sætte fart på den grønne omstilling'", siger Nicolai Wammen" (bilag 3;POL12). Denne retorik illustrerer en regeringstop, der ønsker at prioritere fremskridt i grøn omstilling, selvom det indebærer en omformulering af miljøbeskyttelsens fundament. Inden for rammen af regeringens tilgang til miljøbeskyttelse, anvender politikerne retoriske greb for at fremhæve den opfattede konflikt mellem naturbeskyttelse og fremskridt i den grønne omstilling. Momenter som – "er flagermus vigtigere end vindmøller" (bilag 2, l. 35) og "nogle flagermus står i vejen for det største grønne tiltag i Københavns historie" (bilag 3;Bredsdorff, 2023e), artikuleret af Frederiksen og Løkke – illustrerer dette ved at anvende en retorik, der placerer den relativt lille flagermus i opposition til massive infrastrukturelle grønne projekter. Dette kan ses som en form for diskursiv latterliggørelse af miljøbeskyttelsens bekymringer, hvor den biologiske arts betydning nedtones i forhold til de bredere, ambitiøse mål for

bæredygtighed. Dette kan yderligere ses som en diskursiv nedtoning af miljøbeskyttelses bekymringer til fordel for mere grøn omstilling. Formålet er her at flytte diskussionens fokus fra miljøbeskyttelse til økonomiske og infrastrukturelle fordele, hvilket understøtter en mere industriel miljødiskurs. Ved at stille spørgsmål som "er flagermus vigtigere end vindmøller?" antydes det, at små, naturlige elementer måske uberettiget hindrer større, samfundsnyttige tiltag og kan ses som en måde at mobilisere offentlig og politisk støtte til den grønne omstilling. Det antyder, at miljøbeskyttelse, når den står i vejen for grøn omstilling, kan være en unødvendig forhindring.

6.2.2 BUREAUKRATISK INERTI OG AFBUREAUKRATISERING

Da Løkke udtalte sig om grøn omstilling til Politiken i et klimainterview tilbage i oktober 2023, var det med formuleringen, at grønne hensyn blev bremsat af bureaukratisk inert. Siden har flere politikere fra regeringen udtrykt frustration over det tunge bureaukрати, der forlænger processerne for opsætning af vindmøller. Løkke artikulerer det som et opgør: "Det er der brug for et opgør med, ligesom der skal gøres op med det gigantiske »sammensurium« af regler, klagesystemer og bureaukratiske sagsgange, der sætter store klima-og energiprojekter i stå" (bilag 3;POL11). Signifieren 'opgør' antyder et behov for radikal forandring og en afbureaukratisering, der skal fremskynde den grønne omstilling. Løkkes artikulation danner en ækvivalenskæde, der taler ind i tidligere moment om miljøbeskyttelse, hvor naturhensyn ses som en hindring for grøn omstilling, hvorunder bureaukрати, især de miljømæssige regulativer, skal fjernes, for at grøn omstilling kan implementeres mere effektivt. Løkke hævder yderligere: "i regeringstoppen er udbredt frustration over langsommeligheden i implementeringen af den grønne omstilling" og "Hvis vi ikke på en eller anden måde får sat strøm til de processer, kommer vi til at skynde os alt for langsomt" (bilag 3;POL11). Disse udtalelser opstår i konteksten af Aflandshage, hvor flagermus igen bliver fremstillet som årsag til forsinkelser. Løkke pointerer: "Når man dykker ned i, hvem der lige præcis siger, at man skal tælle i to sæsoner, bliver det pludselig uklart, hvad begrundelsen er. Det hviler på nogle miljøbeskyttelsesforordninger og noget praksis, der har sat sig" (bilag 3;POL11). Løkkes valg af signifiers som 'gøres op med', 'sammensurium', 'klagesystemer' og 'sætter projekter i stå' artikulerer dermed et behov for forandring, hvis der skal ske effektiv grøn omstilling fremadrettet, hvilket implicit betyder, at der skal ske en form for afbureaukratisering til fordel for hurtigere implementering af grøn omstilling. Denne tilgang bekræftes yderligere af Lars

Aagaard, som hævder: ”Med nødretsforordningen har vi nogle muligheder for at dispensere fra reglerne omkring miljøgodkendelser og habitatsdirektivet” (bilag 3;JP2). Ved at implementere sådanne foranstaltninger som nødretsforordninger demonstrerer regeringen en vilje til at modificere eller endda suspendere etablerede miljøbeskyttelseslove til fordel for hurtigere udvikling. Disse signifiers indgår i en ækvivalenskæde, der forbinder grøn omstilling med effektivitet og hurtigere sagsbehandling snarere end med traditionelle miljøbeskyttelsesværdier.

I åbningstalen brugte Frederiksen Odense Havn som et konkret eksempel på bureaukratisk inerti:

Selve den fysiske udvidelse af havnen tager cirka to år. At udarbejde de nødvendige undersøgelser, ansøge, få projektet godkendt og ikke mindst risikoen for, at der klages undervejs og at projektet derfor bliver sat på pause. Alt det kan tage op til otte år (bilag 2, l. 75-77).

Frederiksens fremhævelse af forsinkelserne ved udvidelsen af Odense Havn eksemplificerer et diskursivt skifte fra tidligere at anerkende bureaukratiske processer, som hendes regering selv har implementeret, til at aktivt kritisere den bureaukratiske inerti. Både Frederiksen og Løkkes artikulationer fremhæver en fælles frustration blandt politiske aktører over de eksisterende barrierer, der forhindrer hurtige og effektive grønne processer. Disse eksempler illustrerer, hvordan bureaukratiet kan være en væsentlig forhindring for en hurtigere implementering af grønne projekter, hvilket igen reflekteres i den bredere diskurs om nødvendigheden af at reformere de administrative procedurer til fordel for en mere strømlinet grøn omstilling. Dette illustrerer tydeligt det diskursive spændingsfelt mellem idealer om miljøbeskyttelse og de realiteter, der præger implementeringen af disse idealer. Derfor forsøger Frederiksen og Løkke i deres artikulationer at skabe en relationel betydning mellem grøn omstilling og mere afbureaukratisering i fremtiden, da det vil betyde mere grøn energi og vækst i fremtiden.

Bureaukrati som hindring kædes af Løkke også sammen med demokratiet, som i dette tilfælde får en relationel negativ betydning for grøn omstilling. Dette afspejler sig i hans artikulationen ”»Der er jo ingen tvivl om, at vi har en udfordring i Europa qua den samfundsmodel, vi har valgt, og som jeg elsker overalt på denne jord,« siger Lars Løkke Rasmussen og smågriner” (bilag 3;B9). I dette tilfælde skaber Løkke en sammenkædning mellem demokrati og bureaukratisk inerti, som bliver en hindring for den grønne omstilling og

danner dermed en ækvivalenskæde hvori, at grøn omstilling kun muliggøres, hvis de to andre momenter fjernes og dermed ikke er en hindring. Denne artikulation indikerer, hvordan der opstår antagonistiske relationer i den miljøpolitiske diskurs, hvor forskellige ideologier kæmper om dominans. Dette afspejler sig i divergerende samfundsforståelser, da den europæiske samfundsmodel har mange niveauer af beslutningsprocesser og reguleringsmekanismer, som i dette tilfælde konflikter med regeringens ideologiske ståsted, hvor demokratiske processer er en hindring for nødvendige klimainitiativer. Man kan tolke, at Løkke fremstiller demokrati som en "fjende" til grøn omstilling, og på den måde kan han positionere sig selv og regeringen som en aktør, der kan overvinde disse hindringer gennem demokratiske ændringer. Derved danner han en ækvivalenskæde mellem bureaukrati og demokratiske processer, der skabes som en negativ diskurs.

6.2.3 ØKONOMI OG VÆKST

Regeringen artikulerer ofte økonomi som en central faktor i diskussioner om grøn omstilling. Særligt fremtrædende er Løkses vægt på Danmarks konkurrenceevne, hvor han nedprioriterer biodiversitets- og naturhensyn til fordel for industripolitisk effektivitet og økonomisk gevinst. Han påpeger: "De der biodiversitets- og naturhensyn må man prøve at løfte fri af vores prioritet (...) vi skal have noget grøn omstilling af hensyn til klimaet og vores industripolitiske konkurrencekraft, som er et ligeværdigt argument" (bilag 3;POL11). I Løkses artikulation anses økonomiske fordele som et ligeværdigt argument i forhold til naturhensyn. Her skabes en relationel diskursiv artikulation af momentet økonomi, som kædes sammen med grøn omstilling. Miljøbeskyttelse får i dette tilfælde en negativ diskursiv betydning for det økonomiske moment, da miljøbeskyttelse ses som en trussel mod økonomien. Løkses ordvalg 'de der' nedgør naturhensyn til at virke mindre betydningsfulde og marginale i forhold til de økonomiske og industrielle aspekter af grøn omstilling, hvilket også aktivt konstruerer en diskursiv praksis, hvor økonomiske interesser dominerer. Dette sprogbrug ikke alene viser en nedprioritering og underminering af miljøhensyn, men det understreger også en diskursiv praksis, hvor økonomiske fordele sættes i forgrunden som den primære driver for politiske og industrielle beslutninger. Ved at nedtone miljøbeskyttelse og samtidigt forhøje værdien af økonomisk gevinst skaber Løkke og regeringen en hegemonisk diskurs om økonomi. Dette afspejles yderligere i Løkses artikulationer som "(...) Åben Dør-ordningen ikke var særlig smart, fordi den ikke tillod staten at tjene på projekterne", "(...) gå til opgaven på en måde, der

forener massiv grøn omstilling med godt købmandskab«. Danmarks havarealer skulle sikre »størst mulig indtægt og gevinst», “der også lå en økonomisk kalkule fra regeringens side i, hvor meget havvind der skulle sættes op i de danske farvande” (bilag 3;B4) og “Men det er jo ikke kun altruisme. Det handler selvfølgelig også om at sikre, at Danmark i øvrigt også kan vinde noget velstand ved det” (bilag 3;B9). Momenterne og ordvalgene ‘at tjene penge’, ‘købmandskab’, ‘gevinst’, ‘størst indtægt’, ‘velstand’ og ‘ikke kun altruisme (i forbindelse med grøn omstilling)’ er en retorik, der fremmer økonomisk rationalitet som en central del af den grønne omstilling. Ved at fremhæve de økonomiske fordele understøtter han en økonomisk orienteret miljødiskurs, hvor miljøpolitik og økonomiske interesser er dybt forbundne, og hvor økonomisk udbytte ofte fungerer som en afgørende faktor for politiske beslutninger. Offe (1984) påpeger med sin marxistiske tilgang til staten, at regeringen har *the dual role* ved både at skulle sikre økonomiske interesser og opnå vælgertilslutning. Dobbeltrollen kan være en forklaring på, hvorfor regeringen forsøger at balancere mellem økonomisk vækst og miljøbeskyttelse, men ofte ender med at prioritere økonomiske interesser.

Inden for regeringens diskurs om grøn omstilling fremstilles momenterne miljøbeskyttelse og bureaukratisk inertie som hindringer for økonomisk vækst, der opfattes som den positive diskurs. I denne ækvivalenskæde indgår miljøbeskyttelse og bureaukratisk inertie som hindringer eller sekundære overvejelser sammenlignet med det økonomiske imperativ. Dette illustrerer, hvordan regeringen legitimerer politiske indgreb med økonomiske argumenter. En sådan diskursiv praksis er ikke blot en neutral refleksion af politiske prioriteringer men en aktiv og målrettet indsats for at forme den sociale virkelighed i en bestemt retning, hvor økonomiske målsætninger legitimeres som værende i samfundets bedste interesse, selv når de er i direkte konflikt med økologisk bæredygtighed.

Fra regeringens side kan lukningen af Åben-Dør ordningen ses som en måde, regeringen forsøger at afbureaukratisere nogle processer omkring den grønne omstilling for at øge hastigheden i projekterne og dermed tjene flere penge. Dette afspejler sig yderligere i Frederiksen åbningstale, da hun også påtalte Danmarks konkurrenceevne i forbindelse med den grønne omstilling. Her påpegede hun, at Danmark taber den internationale konkurrence, hvis ikke vi “speeder op” (bilag 2, l. 80-81). Her afrunder hun sætningen med “Men vi sætter for mange snubletråde op for klimakampen” (bilag 2, l. 82), som igen henleder til momentet om bureaukratisk inertie. Med ordvalget 'snubletråde' påpeger statsministeren de lovgivninger, der hæmmer Danmarks effektivitet i den grønne omstilling og dens position på den internationale arena. I samme moment hævder hun: "Vi har et selvbillede af, at Danmark er et af de lande i

verden, der er mest ambitiøse (...) Det er vi også" (bilag 2, l. 83-86), hvilket skaber en diskurs om Danmark og dermed også regeringens politik som førende og ambitiøs i forhold til miljøindsats. Diskursen er med til at styrke et narrativ, der positionerer Danmark som en forgangsnation i klimakampen, hvilket er med til at legitimere regeringens politiske beslutninger og handlinger efter at reducere bureaukratiske barrierer. Statsministeren fremhæver således regeringens aktive rolle i at forme en national identitet omkring miljøansvarlighed og innovation, samtidig med at hun understreger nødvendigheden af politiske og strukturelle ændringer for at opnå hurtigere resultater.

Sammenkoblingen mellem momenterne økonomi og bureaukratisk inertie skaber i regeringens artikulationer en hegemonisk praksis, hvor økonomiske argumenter får høj prioritet og præsenteres positivt overfor regler og bureaukrati, som ses som hindringer for den økonomiske vækst, regeringen ønsker at fremme. Dette forsøg på at etablere en hegemonisk diskurs fremhæver økonomiske mål som overlegne i forhold til miljøhensyn. I regeringens diskurs synes økonomiske mål som vækst og velstand at være af større værdi end strenge miljøbeskyttelsesforanstaltninger, hvilket afspejler en ækvivalenskæde, hvor miljøbeskyttelse og bureaukratiske processer bliver hindringer for økonomisk progression inden for rammerne af grøn omstilling.

Udover regeringens artikulationer om vækst og økonomiske mål i forbindelse med grøn omstilling henleder flere politikere til, at de borgere, der berøres af jordareal udnyttet til grøn omstilling, vil modtage en god økonomisk kompensation. Det blev påpeget af Frederiksen i sin åbningstale: "Ligesom vi selvfølgelig skal sikre en ordentlig kompensation til de naboer, der bliver berørt" (bilag 2, l. 49-50). På samme måde udtaler Løkke: "De får en rimelig god erstatning, som jeg hører det" (bilag 3;POL7). Signifierne 'rimelig god' og 'ordentlig kompensation' illustrerer et forsøg på at afbøde konflikter og modstand fra lokale samfund ved at tilbyde finansielle incitamenter. Disse ordvalg indikerer også en erkendelse af, at grønne projekter kan medføre sociale omkostninger, som skal håndteres retfærdigt for at opretholde offentlig støtte og legitimitet. Samtidig er det også et led i en bredere diskursiv kamp om at fremstille politikernes grønne omstilling som nødvendig og social retfærdig, da ingen berørte borgere skal føle økonomisk tab på grund af politiske miljøtiltag. Regeringen opbygger dermed en fortælling, som understøtter deres miljøpolitik og samtidig styrker deres sociale ansvarlighed. Derudover illustrerer den relationelle sammenkædning mellem kompensation og grøn omstilling den hegemoniske position, regeringen forsøger at opbygge gennem det

økonomiske moment, hvor økonomiske incitamenter vægtes over miljøbeskyttelse. Det ses ved, at regeringen argumenterer for, at økonomisk kompensation til de påvirkede borgere legitimerer deres tiltag i grøn omstilling.

En yderligere dimension af det økonomiske moment i diskursen om grøn omstilling omhandler favorisering og nepotisme. Sagen involverer Løkkes forbindelser til Copenhagen Infrastructure Partners (CIP), som har været genstand for intens medieomtale og oppositionel kritik. Ifølge en artikel i Zetland fra den 4. oktober 2023, er Løkke blevet anklaget for at favorisere CIP i tildelingen af kontrakter til havvindmølleprojekter og for angiveligt at have modtaget økonomisk støtte fra selskabet. Til disse beskyldninger hævder Løkke "selv om det er helt grænseoverskridende og helt urimeligt, men der insinueres voldsomme ting: At jeg ikke på noget tidspunkt har været i nogen betalingsrelation med CIP" (bilag 3;B6). Anklagerne og Løkkes brug af signifierne 'grænseoverskridende og helt urimeligt' indikerer en konflikt mellem Løkke og oppositionen vedrørende hans relation til CIP. Disse påstande skaber en atmosfære af mistillid og anspændthed i debatten om grøn omstilling, hvor økonomiske interesser og personlige relationer kastes i et tvivlsomt lys. Løkkes respons på anklagerne fremhæver en spænding mellem ham og oppositionen, hvilket antyder dybere konflikter inden for politikken omkring grøn omstilling og påvirker den offentlige opfattelse af grønne initiativer som potentielt korrumpere af privatøkonomiske interesser. Trods Løkkes forsvar kan disse artikulationer bidrage til at underminere Løkkes forsøg på at opbygge en hegemonisk position, da beskyldninger om nepotisme og tvivlsomme forbindelser underminerer hans troværdighed som politisk leder.

6.2.4 POLITISKE AMBITIONER OG ANSVAR FOR KLIMA

Politiske ambitioner og ansvar bliver ud fra regeringens artikulationer ofte et centralt tema i miljødiskursen. Momentet bliver særligt italesat gennem ansvar, hvor forskellige aktører fra regeringen vægter ansvar og grønne handlinger som væsentlige emner i diskursen om grøn omstilling. Løkke har tydeligt adresseret regeringens ansvar i den grønne omstilling og det deraf følgende behov: "Nej, men det er jo i en nutshell, hvad det her handler om. Derfor er nogen nødt til at tage et større, strategisk, samlet politisk medansvar for det her. Ellers bliver det gode det bedstes værste fjende" (bilag 3;POL11). Løkkes artikulation 'derfor er nogen', ses

som en indikation på, at regeringen påtager sig det nødvendige ansvar for den grønne omstilling, som yderligere forstærkes af hans brug af signifier som 'nutshell', der udtrykker essensen af det nødvendige behov for politisk indgriben. Løkkes brug af ordsproget 'det gode bliver det bedstes værste fjende' er, ud fra Dansk Sprognævns uddybning, et udtryk for: "hvis man slår sig til tåls med det gode, så stagnerer man og når aldrig det bedste" (Dansk Sprognævn, n.d). Hans ordsprog kan derfor ses som havende en relationel betydning mellem de grønne politiske ambitioner versus miljøbeskyttelse, da udtalelserne fra Løkke kommer i kølvandet på Aflandshage-sagen. Artikulationen taler dermed yderligere ind i momentet om bureaukratisk inert, da ambitiøse naturhensyn ikke skal bremse den grønne udvikling, fordi man ellers vil stagnere i den grønne omstilling. Ligesom i tidligere momenter skabes der et negativt diskursivt blik på miljøbeskyttelse, da der her bruges en signifier som 'fjende'. Ved at anvende terminologi, der kategoriserer miljøbeskyttelse som en 'fjende' til økonomisk og teknologisk fremskridt, positionerer regeringen sig selv som en pragmatisk og resultatorienteret aktør, der prioriterer nationalt fremskridt over miljøhensyn. Signifieren 'nutshell' er et ordvalg, der ofte refererer til, når personen, der udtaler det, har ret eller ved bedst (merriam-webster.dk, n.d). Når Løkke bruger et ordvalg som 'nutshell', fremstiller det regeringens handlinger og tankegang som rationelt for enhver og som en tilgang, der ikke kan udfordres. Ordvalget hæver derfor regeringens position og handlinger som værende korrekte og underbygger dermed den magt, de forsøger at opretholde som den ledende regering. Løkkes artikulation kan derfor ses som et forsøg på at etablere en hegemonisk position ved at udelukke eller nedtone alternative diskurser, der vægter miljøhensyn højere end implementering og udvikling, hvilket derfor er med til at belyse de magtforhold og ideologiske kampe, som er en del af konflikten. Disse ideologiske kampe kan i artikulationen fra Løkke ses som konflikten mellem economism og ecologism, hvilket er konflikten mellem naturen som en ressource til vækst versus miljøbeskyttelse som mål i sig selv.

Løsninger, implementering og målsætninger understreges i artikulationer af minister for by- og landdistrikter Morten Dahlin fra Moderaterne, som i åbningsdebatten fremhæver:

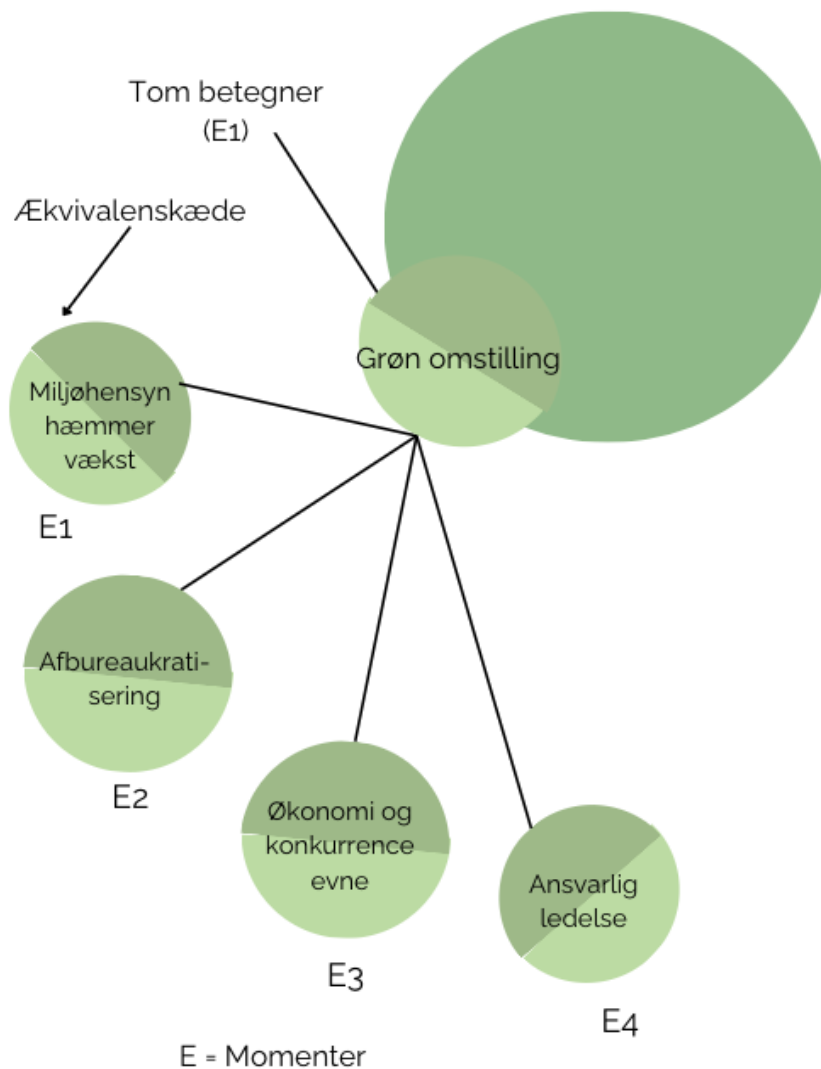
Vi er en handlingens regering, når det handler om at levere konkrete grønne løsninger, og det synes jeg er positivt, for man når ikke i mål med at løse klodens klimaudfordringer kun ved at tale om dem, ved at lave målsætninger. Man bliver også nødt til at implementere (bilag 4, pkt. 183)

Ovenstående artikulation indikerer, at regeringen ser deres handlinger som noget, der fører til konkrete løsninger, da de får implementeret deres målsætninger. Dahlin skaber her en sammenkædning mellem ansvar og diskursen om grøn omstilling, da han italesætter regeringen som værende en proaktiv regering, der skal levere konkrete løsninger. Ligeledes bidrager Løkke til denne diskurs, da han til Berlingske udtaler: "Vi skal være fast and funny (...) Vi er sindssygt gode" (bilag 3;B8), da samtalen drejer ind på klimakampen. Som jeg påpegede i momentet om bureaukratisk inerti, så er der ofte en artikulation fra regeringens side om, at det hele skal gå hurtigere, ligesom i dette tilfælde Løkkes signifier 'fast and funny'. Det afspejler en diskursiv strategi, hvor hastighed og implementering ses som ansvarsfulde handlinger fra regeringens side og som en essentiel del i den politiske proces for grøn omstilling. Dette skaber derfor en relationel betydning mellem grøn omstilling og hurtighed, som har en positiv indvirkning og betydning for miljøet ud fra regeringens position. Løkke og Dahlins artikulation af ansvar taler ind en hegemonisk position, da de konstruerer regeringen som en aktør, der ikke blot sætter politiske klimamål men også realiserer dem. Desuden viser Dahlin og Løkke, at de opfatter sig selv som frontløbere i den grønne omstilling, hvilket illustrerer deres magt.

Regeringens magtfulde position italesættes yderligere af klima-, energi- og forsyningsminister i SVM-regeringen Lars Aagaard, som ikke ser et samarbejde med oppositionen som en realistisk mulighed. Dette er grundet oppositionens manglende konkretisering. I et interview til Berlingske udtaler han: "Min oplevelse er, at partierne reelt ikke har været interesserede i at lave en aftale, fordi deres ønsker har været for ukonkrete. Sammenstød i salen mellem regeringen og oppositionen på klimaområdet er velkendt" (bilag 3;B2). Aagaards udtalelse positionerer oppositionen som en hindring i at indgå i fælles aftaler inden for klimaområdet på grund af deres ukonkrete ønsker, og dermed også en hindring for det politiske ansvar, som er et væsentligt moment i den grønne omstilling. Samtidig skaber han en diskurs, der normaliserer spændingerne mellem regeringen og oppositionen gennem signifiers som 'sammenstød' og 'velkendt', hvilket antyder, at sådanne uoverensstemmelser er en integreret del af den politiske proces. Gennem signifiers som 'ukonkrete ønsker' forsøger han at delegitimere oppositionens position, hvilket fremhæver den hegemoniske position hos regeringen. Artikulation bevirker, at der skabes en hegemonisk diskurs, hvor regeringen fremstiller sig selv som den ansvarlige og rationelle aktør i klimadebatten, mens oppositionen bliver marginaliseret.

I nedenstående figur har jeg samlet et overblik over regeringens dannelse af ækvivalenskæde indenfor grøn omstilling:

Diskursiv artikulation #regeringen

Grøn omstilling kan betragtes som en tom betegner, da jeg allerede ud fra regeringens position kan identificere, hvordan signifieren bruges i forskellige kontekster og får forskellig betydning alt efter, hvem der anvender den. For regeringen tillægges grøn omstilling betydning inden for økonomisk vækst og konkurrenceevne inden for grønne teknologier. Gennem momenterne om

miljøbeskyttelse, bureaukrati, økonomi og politiske ambitioner skabes et narrativ, hvor økonomisk vækst og konkurrenceevne prioriteres højt, mens miljøbeskyttelse og bureaukratiske processer ofte opfattes som barrierer. Dette reflekterer en ækvivalenskæde, hvor økonomisk vækst og grøn omstilling ses som naturlige og positive alliancer, mens modstridende elementer, som miljøhensyn, anses for at være hæmmende for en hurtigere og mere effektiv implementering af grøn omstilling.

Den tomme betegnelse tillader dermed regeringen at tilpasse betydningen efter aktuelle politiske behov og mål, hvilket ofte sker på bekostning af ideologiske modparter som miljøbeskyttelse. Denne tilpasning og den strategiske brug af sprog til at forme politisk realitet understreger vigtigheden af at undersøge, hvordan kritikere af regeringens tilgang positionerer sig inden for denne diskurs og hvilke alternative ækvivalenskæder, de måtte foreslå. Deres moddiskurser kan potentielt udfordre regeringens hegemoniske fortælling. Dette leder mig derfor til at analysere kritikernes position i nedenstående afsnit.

6.3 KRITIKERNES POSITION I DEN GRØNNE OMSTILLING

I dette afsnit analyseres kritikernes artikulationer og dermed de momenter, der artikuleres under grøn omstilling, og hvordan disse udfordrer eller kontrasterer regeringens repræsentationer og politikker. Der lægges særlig vægt på oppositionen og NGO'er, men også borgernes udtalelser i medierne vil indgå.

6.3.1 MILJØBESKYTTELSE OG NATURHENSYN

I modsætning til regeringens ækvivalenskædedannelse omkring grøn omstilling, skifter retorikken markant i kritikernes artikulationer. Hvor regeringen problematiserede naturhensyn og derfor skabte diskursive spændinger mellem grøn omstilling og miljøbeskyttelse, forsøger kritikerne at fremme naturhensyns position i debatten. Artikulationerne fra kritikerne omfatter: “En sådan placering vil (...) have irreversible konsekvenser for biodiversiteten” (bilag 3;POL11; Danmarks Naturfredningsforening), “vanvittigt at vi har en udenrigsminister der mener, at hensyn til naturen bremser den grønne omstilling” (bilag 3;JP7, Frank Erichsen;TV-

personlighed kendt fra 'Bonderøven') og "næste dag gøre grin med hensynet til truede arter fra Folketingets talerstol eller melde ud, at naturregler må vige" (bilag 3;JP4, DN). Signifiers som 'vanvittigt', 'irreversible konsekvenser' og 'gøre grin med' medvirker til at skabe en antagonistisk relation mellem regeringens diskurs om den grønne omstilling og kritikernes fokus på naturbevarelse, da aktører som DN og TV-personlighed Frank Erichsen markant modsætter sig regeringens syn på diskursen. Hvor regeringen brugte signifiers i miljøbeskyttelsesmomentet som en 'tung bremseklods', så markerer kritikernes sprogbrug, der omfatter udtryk som "irreversible konsekvenser for biodiversiteten" og beskrivelser af regeringens tilgang som 'vanvittigt', en stærk oppositionel diskurs og diskrepans mellem aktørerne. Disse signifiers tjener til at skabe en antagonistisk relation ved direkte at udfordre regeringens diskurs. DN og Frank Erichsen fremstiller biodiversitet og miljøhensyn som uundværlige, og dermed skaber de en miljødiskurs, der vægter biodiversitet højest.

Frank Erichsen og DN kritiserer regeringen, som efter Aflandshages berosættelse ønsker at nedtone vigtigheden af naturbeskyttelse. De kritiske aktører ser, modsat regeringen, flagermus og biodiversitet som væsentlige og uundværlige komponenter af miljøet, der skal beskyttes mod grønne infrastrukturelle udviklinger. Deres argumenter afspejler en dyb bekymring for, at den grønne omstilling kan føre til langsigtede skader på miljøet, som potentielt kunne underminere selve formålet med bæredygtig udvikling. Det afspejler sig i artikulationerne fra præsidenten for DN Maria Gjerding og Frank Erichsen:

Artikulationerne ‘ikke forstået’, ‘nølet’, “fundamentet for vores liv” og “bør undersøge om der er truede arter” bliver signifiers, der igen skaber et antagonistisk forhold til regeringen, da de italesættes som politikere, der ikke har forstået, hvad grøn omstilling er, og dermed ses to modsatrettede forståelser af grøn omstilling i momenter om miljøbeskyttelse. Regeringen skaber en diskurs om miljøbeskyttelse som en hindring for deres grønne projekter, og kritikerne ser regeringens opfattelse som totalt ødelæggende for landets natur og biodiversitet og dermed også for grøn omstilling. Desuden illustrerer dannelsen af ækvivalenskæder et forsøg på, hvordan forskellige sociale krav og identiteter kan mobiliseres omkring et nodalpunkt. I dette tilfælde ses ‘miljøbeskyttelse’ versus ‘grøn omstilling’. Regeringens diskursive strategi om at koble ‘grøn omstilling’ med ‘økonomisk udvikling’ konflikter med kritikernes, som i dette moment kobler ‘grøn omstilling’ med ‘beskyttelse af miljø og biodiversitet’. Regeringen anvender diskursiv trivialisering af naturbeskyttelsens bekymringer, mens kritikerne bruger en retorik fyldt med alvor og fremhæver langsigtede klimakonsekvenser. Disse forskelle i den diskursive praksis understreger ikke kun modsatrettede miljøforståelser, men også ideologiske og værdibaserede forskelle. Det skyldes, at konflikten mellem regeringen og kritikerne

illustrerer en strid om politiske prioriteringer samt en grundlæggende kamp om definitionen og retningen af grøn omstilling for Danmark i fremtiden.

6.3.2 BUREAUKRATISK INERTI SOM AFDEMOKRATISERING

Fra oppositionens side har der været stærk kritik af regeringens måde at afbureaukratisere på det grønne område. Der har derfor været bred enighed blandt oppositionspartierne om, at lukningen af Åben Dør-ordningen (se afsnit 1.1) er et tab for den grønne omstilling i Danmark. Lukningen har affødt en forøget mistillid til regeringens overholdelse af demokratiske processer, hvorved afdemokratiseringen tilskrives en større diskurs om gennemsigtighed og ansvarlighed.

En politiker, der har udtalt sig om følgende, er formanden for de Konservative Mona Juul, som hævder: "Det der er med Åben Dør-forløbet er at tingene ikke giver mening. Vi er nødt til at finde ud af, hvad der er op og ned" (bilag 3;B5). Momentet 'ikke giver mening' indikerer, at der, ifølge Juul, ikke været tilstrækkelig gennemsigtighed i processen med Åben Dør-ordningen, hvilket skaber spændinger mellem regeringen og oppositionen. Dette påtales yderligere i åbningsdebatten, som er debatten, der efterfølger Frederiksens åbningstale. Her udtaler Signe Munk fra SF "Regeringen har magten, æren, muligheden og flertallet, så jeg spørger egentlig bare: Hvorfor har regeringen ikke bare stemt 2025-målet igennem for at holde tempo i klimapolitikken" (bilag 4, pkt. 185). Munks kritik understreger en opfattelse af, at regeringen, på trods af politisk styrke og majoritet, ikke har anvendt deres magt og muligheder effektivt til at fremme miljømæssige mål. Artikulation nedbryder regeringens magtposition i diskursen, da de, trods politisk flertal og dermed magt, ikke har handlet ansvarligt i den grønne omstilling. Den holdning afspejler en bredere frustration blandt visse politiske grupper, der føler, at regeringens handlinger ikke stemmer overens med de udtalte ambitioner om en hastig og effektiv grøn omstilling. Liberal Alliances formand Alex Vanopslagh stiller sig også undrende overfor deres kommunikation og gennemsigtighed med det øvrige Folketing i forbindelse med fravalg af Åben Dør-ordningen:

(...) at fravælge en model, som er blevet anbefalet af embedsmændene, nemlig en åben dør-ordning 2.0, tror jeg den blev kaldt, altså et lynudbud af alle de ansøgte projekter,

hvilket ville give mest mulig havvind på kortest tid. Det virker jo lidt mærkeligt, at man har fravalgt det (...) men mig bekendt er der ingen her i Folketinget, der er blevet oplyst om, at der forelå sådan en model, altså en åben dør-ordning 2.0 med en lynudbudsmodel (...) er tilfredsstillende, hvis regeringen ikke oplyser om den slags til det øvrige Folketing? (bilag 4, pkt. 231)

Vanopslaghs og Juuls synspunkter fremhæver, hvilken betydning afbureaukratiseringen får for beslutningsprocessen i Folketinget. Efter lukningen af Åben-Dør ordningen har der været arbejdet på en 2.0 version, som det resterende Folketing aldrig er blevet præsenteret for. Med signifiers som 'regeringen ikke oplyser den slags', 'hvorfor har regeringen ikke stemt igennem' og 'hvad er op og ned' illustreres det, at regeringens øgede hastighed diskursivt bliver artikuleret af kritikerne som en form for afdemokratisering. Ydermere kan oppositionens kritiske synspunkt om regeringen ses som en kritik af en manglende sammenhængende og klart defineret strategi for, hvordan miljøpolitik bør implementeres. Ifølge oppositionen fører dette til en følelse af inkonsistens og manglende tiltag i regeringens miljøpolitik. Sådanne kritiske udtalelser er med til at sætte spørgsmålstegn ved regeringens vilje og evne til at prioritere miljøet i deres politiske agenda, hvilket derfor udfordrer den ansvarsdiskurs, regeringen har forsøgt at opbygge gennem økonomiske incitamenter og implementering. Der opstår derfor nogle antagonistiske forhold mellem regeringen og oppositionen, da regeringen ser bureaukratisk inertie som den pågældende udfordring for grøn omstilling, hvor oppositionen ser det som manglende evner og ambitioner.

Artikulationerne i momenterne fra kritikerne taler alle ind i en ækvivalenskæde af ansvar. Hvor oppositionen ønsker mere demokratisk ansvarlighed og integritet, ønsker DN mere ansvar overfor miljømæssig bæredygtighed. Juul, Munk og Vanopslagh udtrykker bekymring for, at regeringens strategier for afbureaukratisering og deres kommunikationsmangel ikke kun underminerer den demokratiske proces men også potentiel effektivitet i den grønne omstilling, da der ikke findes de fælles bedste grønne løsninger. Dermed opstår antagonistiske spændinger i ansvarsdiskursen, hvor regeringens ansvarsrolle udfordres af kritikernes diskurs om regeringen som uansvarlige. Med et neomarxistisk perspektiv anses staten som at fungere som et instrument for magtudøvelse (Strömbäck, 2006),

hvor den herskende klasse har privilegeret adgang til magtinstitutioner, mens andre grupper, som i dette tilfælde oppositionen, marginaliseres. Denne marginalisering forstærker de eksisterende magtstrukturer, hvilket gør det svært for alternative diskurser og løsninger at få gennemslagskraft.

6.3.3 LOKAL MODSTAND MOD VINDMØLLER

Et moment, som ikke er artikulert fra regeringens side men derimod fra flere kritikere, er modstanden mod vindmøllers geografiske placering. Denne manglende behandling af lokal modstand kan i sig selv være diskursiv betragtning, da udeladelse ofte kan tjene til at fokusere opmærksomheden på andre aspekter af politikken. Denne taktik kan tolkes som en strategisk beslutning fra regeringens side for ikke direkte at konfrontere eller anerkende den lokale modstand, hvilket kan være et forsøg på at undgå at svække deres stilling i argumentationen for den grønne omstilling.

En lokal borger fra Thy, Lasse Middelboe, udtaler i en artikel af Politiken, at han må 'leve med det' omkring placeringen af et vindmølleprojekt i Thy, som staten er ved at starte op. Artikulationen illustrerer det, Wang et al. (2022) ser som konfliktskabende, når top-down processer forvalter placeringen af energiressourcer. Dette uddyber han med følgende:

For jeg har valgt at... jeg har ikke accepteret det, men jeg har valgt at leve med det. Ellers skulle vi flytte. Og det er vi ikke indstillet på. Men nu er det så staten, der planlægger at træffe den beslutning for familien (bilag 3;POL7).

At det er staten, der træffer beslutningen for hans familie, illustrerer en diskurs om statens og regeringens magt, som enkeltpersoner føler sig magtesløse over for og derfor må acceptere konsekvenserne for deres liv og familier. Trods kritikken understreger artikulationen regeringens dominans, idet citatet demonstrerer, hvordan staten fastlægger betingelserne for individers livsvalg. Middelboe understreger dette med signifiers som 'jeg har det frygteligt' og 'en katastrofe for os' (bilag 3;POL7). Andre udefinerede personer beskriver situationen som "det er fucked up" og "en skandale", hvilket indikerer en dyb frustration over statens planer om at placere verdens største vindmøller i Thy. Disse signifiers står i skarp kontrast til regeringens økonomisk fokuserede tilgang til grøn omstilling, der kædes sammen som et

lykkeligt erhvervseventyr. Yderligere kritik kommer fra Synne-Louise Fri Tomeriksdóttir, som mener, at staten "udsletter en hel egn" og Sarah Wissing Laursen, der stiller spørgsmålet: "hvor store må konsekvenserne være i forhold til den effektivitet, de kan få ud af det?" (bilag 3;POL7). Disse udtalelser fremstiller regeringen som dominerende og magtfulde, hvilket opretholder deres hegemoniske position, mens lokalbefolkningen føler sig marginaliseret og magtesløs. Udtalelserne fra lokalsamfundene og kritikerne tilfører debatten om grøn omstilling et væsentligt perspektiv, hvori de argumenterer for en mere helhedsorienteret tilgang. De foreslår, at planlægningsprocessen bør inkorporere miljømæssige, økonomiske og samfundsmæssige overvejelser for at undgå at undergrave de demokratiske principper, der er fundamentet for det danske samfund. Denne tilgang med borgerinddragelse blev også illustreret af Wang et al. (2022) og Boyd (2017) i litteraturreviewet, som påpegede, at det er vigtigt at anerkende betydningen af social kontekst, kulturelle normer og kollektive bekymringer i beslutningsprocessen om placering af vedvarende energi. Inden for fænomenet energy justice illustrerer ovenstående eksempler manglende inklusion i beslutningsprocesser, hvilket Carley og Konisky (2020) definerer som procedural justice.

Formand for foreningen Bulbjerg Natur Ulrik Iversen har sat sig for at ændre politikernes syn på vindmølleplaceringer. Han argumenterer for en alternativ tilgang: "Man skal gå den anden vej: De skal lave dem mindre. De skal støje mindre. Og jeg forstår simpelthen ikke, at det ikke er målet (...) Jeg synes ikke, man kan byde nogen det" (bilag 3;POL7). Iversen er således ikke imod vindmøller som sådan men er kritisk over for placeringen af verdens største vindmøller i hans lokalområde. Når Iversen ikke er direkte imod vindmøller men er imod deres enorme størrelse og støj, indikerer det, at Iversen, ligesom regeringen, indtager en environmentalism-position i debatten. Det skyldes, at han ikke ønsker radikale miljømæssige forandringer men blot en mere moderat tilgang, hvor teknologiske forbedringer og mindre påvirkning af lokalbefolkningen prioriteres. Dette står i kontrast til en ecologism-position, som ville kræve mere fundamentale ændringer i forholdet mellem mennesker og miljøet. Det, at Iversen og andre lokale får medieopmærksomhed i artiklen fra Politiken, er et eksempel på det, Lievrouw (2011) beskriver som mediated mobilization, hvor miljøaktivister opnår mediedækning og dermed kan påvirke den politiske diskussion. Om lokalbefolkningens handlinger kan kategoriseres som aktivisme, affekt eller et udtryk for NIMBY-fænomenet er komplekst og kræver en større nuanceret medieanalyse, der tager højde for de specifikke omstændigheder og argumenter præsenteret i medierne.

6.3.4 MANGEL PÅ POLITISKE AMBITIONER

Regeringen har i deres diskurs fremhævet deres politiske ambitioner og ansvar for klimaet som et centralt moment. I modsætning hertil har kritikerne flere gange italesat, hvordan de finder regeringens handlinger utilstrækkelige i den grønne omstilling. Politikere langede særligt ud efter Frederiksens åbningstale. Af disse udtalte Søren Pape fra Konservative og Martin Lidegaard fra Radikale Venstre sig kritisk: ”Måske skulle hun bruge lidt mere tid på at sørge for, at regeringen leverer det, den skylder, og lidt mindre tid på at pege fingre ad danskerne” og ”Og på det grønne område må jeg bare sige, at jeg forventer langt mere af Mette Frederiksen, end at hun ringer til »Sara & Monopolet«. Hun har haft statsministerposten i fire år, og der bliver intet vind sat op på land” (bilag 3;B1). Disse kritiske artikulationer peger på en opfattelse fra oppositionspartier af mangel på reelle politiske indsatser og resultater. Med signifiers som ‘pege fingre af danskerne’ og ‘forventer langt mere’ illustreres en ansvarsdiskurs, der er i direkte konflikt med regeringens egen ansvarsdiskurs. Det skyldes Pape og Lidegaards artikulation om Frederiksen, som en statsminister, der ikke påtager sig ansvaret for mere grøn omstilling. Lidegaards fremhævelse af Frederiksens brug af interdiskursivitet gennem elementer fra et populærkulturelt radioprogram ses som en skarp kritik af hendes politiske prioriteringer. Han argumenterer for, at dette ikke lever op til de nødvendige initiativer, der kræves for at imødekomme de aktuelle miljømæssige udfordringer. Ud fra disse artikulationer opstår der en diskrepans mellem regeringens tidligere retorik og faktiske handlinger, som oppositionen italesætter dem. Diskrepansen opstår mellem regeringens selvudråbte status som 'handlingens regering' nævnt i afsnit 6.2.4 og de realiteter, som oppositionen skitserer, hvor der er mangel på konkrete fremskridt i miljøpolitikken. Dette indikerer en grundlæggende antagonisme i konflikten om grøn omstilling mellem regeringens repræsentation af sine ambitioner og oppositionens og andre kritikers fortolkning af den samme situation, hvor sidstnævnte fremstår som langt mere kritiske og krævende over for de politiske ledere.

Klimaordfører for Radikale Venstre Samira Nawa udfordrer ligeledes regeringens magtposition og ansvarsdiskurs gennem hendes artikulation af regeringens manglende handling som en forsinkelse af den grønne omstilling:

Det her er dyb, dyb undren over, hvorfor vi har en regering, der siger, de gerne vil have hurtigt opsat havvind, de gerne vil i mål med den grønne omstilling, men så holder Folketinget i blinde og ikke informerer og i øvrigt træffer beslutninger, der bare forsinker og forsinker (bilag 3;POL1)

Nawas brug af signifiers som 'forsinker' artikulerer regeringen som en hindring i den grønne omstilling, hvilket står i skarp modsætning til regeringens egen fremstilling af samme moment, hvor de så natur- og miljøbeskyttelse som en hindring i grøn omstilling. Derudover er det interessant, hvordan Nawa sammenkæder regeringen som en hindring samtidig med, at hun italesætter regeringen som nogle, der "holder Folketinget i blinde og ikke informere", hvilket igen taler ind i tidligere omtalte diskurs om afdemokratisering. Nawas og andre kritikers artikulationer viser en skarp modsætning til regeringens selvrepræsentation og belyser et centralt demokratisk dilemma: spændingen mellem hurtig handling i miljøpolitikken og opretholdelse af demokratiske processer og gennemsigtighed. Denne problemstilling udgør en antagonistisk relation mellem regeringens klimaambitioner og kritikernes krav om mere omfattende og demokratisk ansvarlige tilgange til miljøpolitikken. Kritikerne etablerer dermed en ækvivalenskæde i deres diskurs, hvor regeringen fremstilles som den største hindring i grøn omstilling, hvilket skabes gennem kritikernes fokus på miljøbeskyttelse og demokratisering.

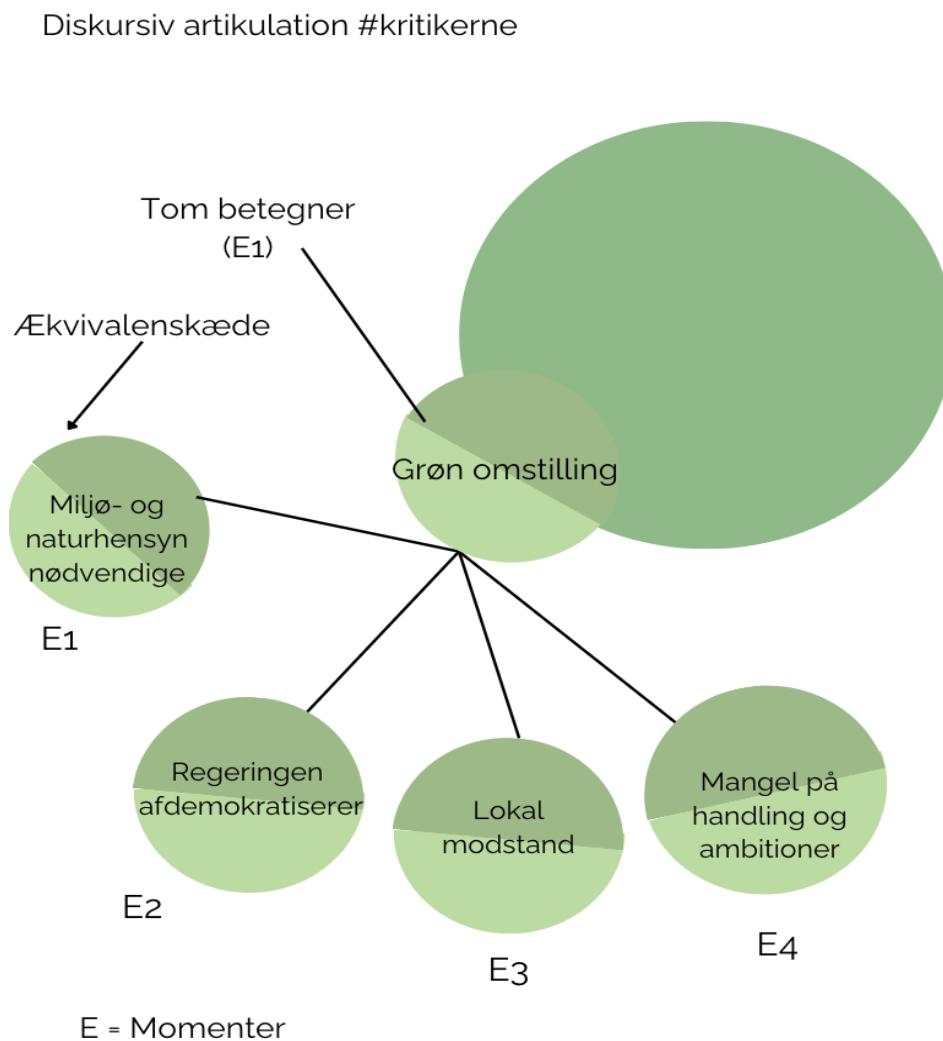
Til momentet om politiske ambitioner knytter Nawa yderligere artikulationen: "Jeg vil rigtig gerne have svar på, hvorfor regeringen har forsinket den grønne omstilling og sagt nej til seks ministeriers model om et lynudbud" (bilag 3;B5). Ved at bruge signifieren 'forsinket' knytter Nawa igen regeringen som direkte ansvarlig for forsinkelser i den grønne omstilling. Diskursivt placerer Nawa regeringen som den primære antagonist i fortællingen om den grønne omstilling. Mens regeringen konstruerer miljøbeskyttelsesregler som en bremseklods for grønne initiativer, argumenterer Nawa for, at det faktisk er regeringens egne politiske beslutninger og manglende handling, der forhindrer fremskridt. Flere af Nawas kollegaer deler dette synspunkt, herunder Signe Munk "Regeringen har magten, æren, muligheden og flertallet, så jeg spørger egentlig bare: Hvorfor har regeringen ikke bare stemt 2025-målet igennem for at holde tempo i klimapolitikken" (bilag 2, pkt. 185), Martin Lidegaard: "Mig bekendt er der ikke kommet ét nyt grønt tiltag fra den her regering" (bilag 3;B2), Direktør i Dansk Erhverv Brian Mikkelsen: "Når man har en flertalsregering, må man også kunne leve op til de intentioner, man har. Og der synes jeg, at det har haltet" (bilag 3;JP6), Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten: "Hvis man udelukkende går efter at implementere det lavest tænkelige mål, så er der en ret stor risiko for, at man ikke når målet" (bilag 3;B2) og politisk direktør i Dansk Industri Emil Fannikke Kjær: "men der er altså noget omkring hastigheden, som ikke er godt nok" (bilag 3;JP6). Disse artikulationer stammer både fra den kritiske opposition men også erhvervslivet, da både Dansk Industri og Dansk Erhverv ytrer sig om regeringens ambitioner.

Artikulationerne belyser en overordnet utilfredshed med regeringens håndtering af miljøpolitik. Der opstår derfor en diskursiv spænding mellem regeringens egen selvforståelse og kritikernes oplevede mangel på handling og resultater. Munks signifiers som 'magt', 'æren' og 'muligheden' taler yderligere ind i regeringens ansvar i og magt til at gennemføre mere grøn omstilling, hvilket opretholder regeringens magtposition.

Juul fra De Konservative udtaler sig også omkring regeringens fremgangsmåde i forbindelse med forløbet i nedlukningen af Åben-Dør ordningen som noget af det mest 'kritisable', hun har været udsat for. Hun udtaler yderligere: "Det får mig til at tænke, at man har lavet et forhandlingsforløb tilrettelagt til, at man ville smide det her på bordet, når sækken var snøret" (bilag 3;B5), hvilket illustrerer stor mistro og kritik til regeringen. Med metaforen 'når sækken var snøret' antyder hun, at regeringen har haft en forudbestemt plan, som er blevet holdt skjult for Folketinget indtil det sidste øjeblik, hvor det var for sent at foretage ændringer. Dette antyder en manglende gennemsigtighed og inklusivitet i regeringens beslutningsproces. Juuls artikulationer belyser derfor yderligere en underminering af demokratiet i forbindelse med en grøn beslutningsproces i Folketinget, da vigtige beslutninger er blevet truffet uden inddragelse fra det resterende Folketing. Ved at skabe en diskurs af regeringens handlinger som lukkede for parlamentarisk indflydelse, italesætter Juul dermed indirekte også et brud på demokratiske principper om åbenhed og inddragelse. Regeringens handlinger underminerer dermed demokratiske processer, ifølge kritikernes artikulation af momentet.

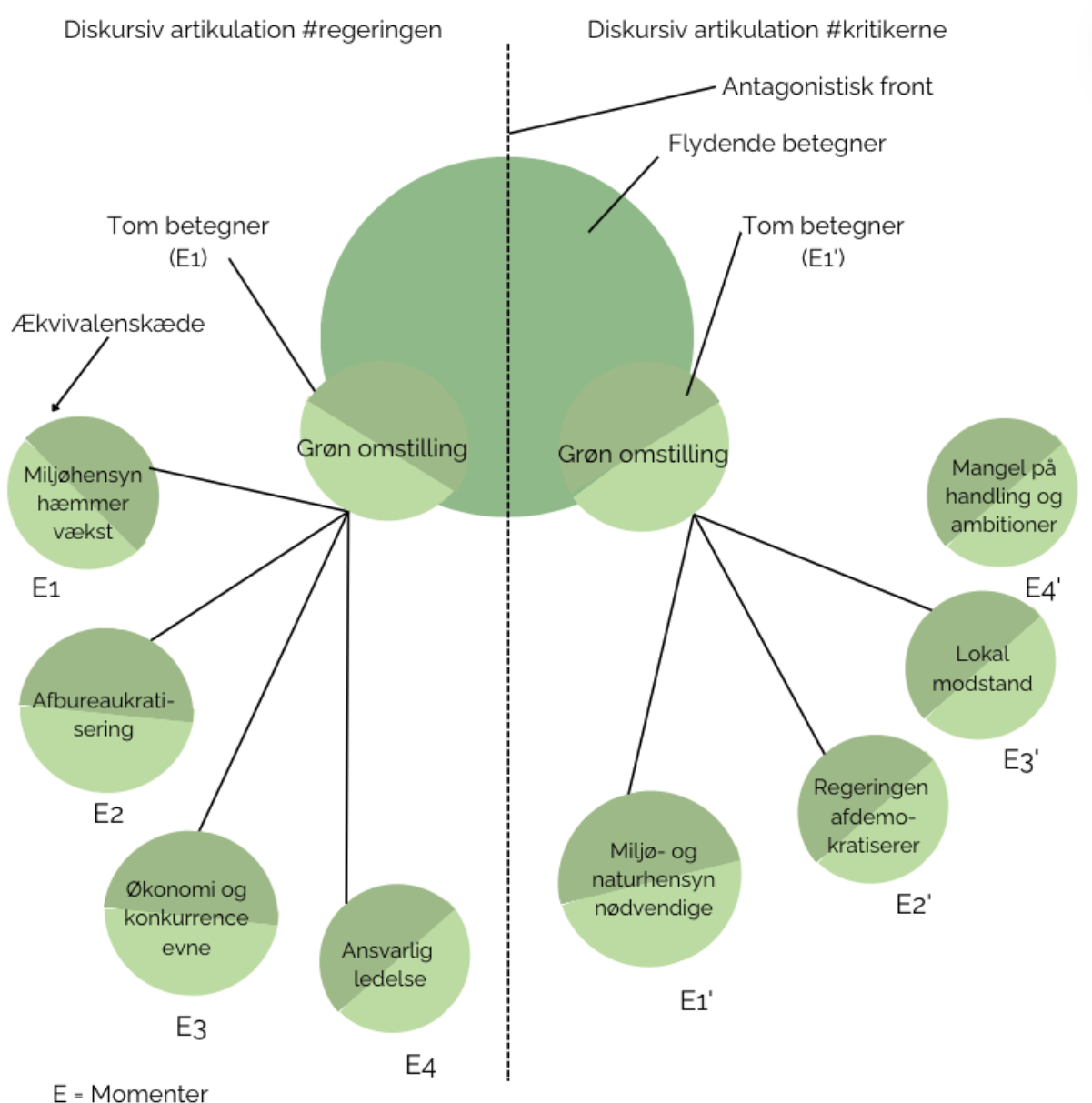
De kritiske artikulationer samler sig omkring en fælles ækvivalenskæde, der binder regeringens manglende grønne ambitioner og handlinger sammen med tidligere momenter som bureaukrati, miljøbeskyttelse og modstand, som sammen former en diskurs om regeringens som værende ineffektive, uengageret og magtfuldkommen i forhold til reel grøn omstilling. Ækvivalenskæden bliver en måde hvorpå kritikerne kan karakterisere regeringen, hvor en sammenhængende række af beslutninger og ikke-handlinger samlet viser et udtryk for manglende vilje eller evne til at prioritere miljøet for SMV-regeringen. Denne ækvivalenskæde taler yderligere ind i en større diskurs om politisk og moralsk svigt, som i sidste ende kan påvirke demokratiske processer i den grønne omstilling. Ved at forbinde disse kritikpunkter i en ækvivalenskæde, giver kritikerne dermed et stærkt argument for, at regeringens handlinger ikke blot er tilfældige fejl men snarere udtryk for en dybere politisk og ideologisk indstilling, som, de mener, underminerer mulighederne for grøn omstilling, der både tilgodeser naturhensyn og klimamål.

I nedenstående model sammenfattes hvilke momenter der danner ækvivalenskæden hos kritikerne:

Analyseafsnittet om kritikernes position viser tydeligt, hvordan kritikere som politiske modstandere, NGO'er og lokale borgere positionerer sig mod regeringens diskurs om grøn omstilling. Kritikerne fremfører gentagne gange en antagonistisk diskurs, der udfordrer regeringens narrativ om grøn omstilling som økonomisk eventyr. Antagonismen kommer til udtryk gennem momenterne i ovenstående figur, hvor regeringens handlinger er dem, der kritiseres og problematiseres. Kritikere, herunder DN og Frank Erichsen, italesætter stærke bekymringer for, at regeringens ambitioner for grøn omstilling truer biodiversiteten og miljøet. De ser naturbeskyttelse som en uundværlig del af grøn omstilling og positionerer sig dermed i

skarp kontrast til regeringens fokus på økonomisk vækst. Herudover påpeger politikere fra oppositionen, at regeringens forsøg på at accelerere processen for grøn omstilling underminerer den demokratiske proces, da gennemsigtighed og involvering har været en mangelvare i Folketinget i forbindelse med den grønne omstilling. Ydermere skaber oppositionen en diskurs om manglende handling og ambition for den grønne omstilling, da regeringen fremstilles som værende ineffektiv og mangler vilje eller evne til at handle på sine egne politiske mål. Der opstår dermed antagonisme gennem alle artikulerede momenter mellem regeringen og kritikerne, hvilket illustreres i nedenstående figur:

Figur 7: Regeringen og kritikernes ækvivalenskæder

Figuren illustrerer antagonismen mellem regeringen og kritikernes momenter og deres kamp om definitionen af grøn omstilling. Her skabes en "os-dem" relation i diskursen, hvor hver position er hinandens modstander i målet om en mere grøn fremtid, og hvad det indebærer. Som argumenteret i afsnit 6.2.4, kan 'grøn omstilling' tolkes som en tom betegner i denne konflikt, da begge positioner er enige om vigtigheden af grøn omstilling men ikke om, hvordan den skal udføres, hvilket de diskursivt kæmper om at etablere en dominerende forståelse af. Indenfor Laclau og Mouffes diskursanalyse kan en flydende betegner ofte være nodalpunkt, fordi den repræsenterer en kamp om diskursens mening og betydning. Nodalpunktet bliver i dette tilfælde dog en tom betegner, da den bliver meningsudfyldt på bestemte måder omkring en fælles term, selvom det bruges forskelligt.

Grøn omstilling kan også have en flydende betydning, da dens betydning kan ændre sig afhængigt af konteksten og de diskursive praksisser anvendt af forskellige aktører. For regeringen indebærer grøn omstilling en reduktion af bureaukrati og prioritering af økonomiske interesser, hvilket afspejler sig i deres diskursive kobling af grøn omstilling med økonomisk vækst og hurtige beslutningsprocesser. For kritikerne repræsenterer grøn omstilling en langt mere kompleks proces, hvor miljøbeskyttelse, demokratiske processer og samfundets interesser skal afbalanceres grundigt. Når nodalpunktet fremstår som en tom signifier, fører det til intensiverende diskursive kampe, hvor aktørerne bestræber sig på at etablere deres definition som den herskende forståelse og dermed en hegemonisk diskurs. Jeg ønsker derfor nu at undersøge mediernes rolle i den diskursive kamp for at analysere, hvorvidt Politiken, Berlingske og Jyllands-Posten opretholder eller direkte udfordrer diskurserne.

6.4 MEDIERNES POSITION I KONFLIKTEN

Ud fra den foregående analyse vil jeg i dette afsnit undersøge mediernes rolle i konflikten for at forstå, om medierne bidrager til at opretholde den eksisterende diskurs, eller om de udfordrer den etablerede forståelse af miljøspørgsmål. Da medierne selv udøver en diskursiv funktion, er hensigten med denne analyse at undersøge, hvor kritisk deres tilgang er til de tidligere identificerede diskursive artikulationer af forskellige miljømæssige momenter. Mediernes indlejrede logikker gør, at de ikke blot rapporterer om virkeligheden men også formgiver den

ved at strukturere og præsentere nyheder på en måde, der fremhæver bestemte aspekter, mens andre nedtones eller ignoreres. Derfor er medierne en interessant aktør, da de både kan fremme eller hæmme politiske og miljømæssige diskurser.

6.4.1 MILJØBESKYTTELSE

Den tidligere omtalte antagonisme mellem regeringen versus kritikerne afspejler sig i mediebildet gennem flere af artiklernes artikulationer. Her illustreres særligt konflikt-elementet i den grønne omstilling ved at påtale det som en kamp: “Løkke og statsminister Mette Frederiksen har talt om (...) Kampen om grønt mod grønt, klima mod natur eller flagermus mod vindmøller, for nu at tage et helt konkret og måske lidt fortærsket eksempel” (POL15), “Løkke og Mette Frederiksen er klar til den næste, store kamp i dansk politik. Ikke om tid eller penge, men kampen mellem grøn og grøn” (POL14) og “Ser vi en regulær kamp mellem grønt og grønt?” (bilag 3;POL11). Her italesætter Politiken regeringens dilemma som en grønne-grønne konflikt og dermed en prioriteringskonflikt mellem energiudvikling og forebyggelse af miljøpåvirkninger. Mediet er derfor med til at forstærke regeringens diskurs om konflikten som en kamp mellem forskellige miljømæssige interesser, hvilket skærper opmærksomheden omkring dilemmaet. Medierne bliver dermed et sted, hvor forskellige aktørers synspunkter kan kæmpe om offentlighedens opbakning og legitimitet. Denne mediemæssige fremstilling af miljødebatten som en 'kamp' kan ses som et eksempel på, hvordan medier anvender en kampmetafor for at skabe dramatiske fortællinger, der er mere tilbøjelige til at fange og holde fast i publikums interesse. Ved at sætte de forskellige grønne interesser op mod hinanden, som konkurrerende eller direkte modsatrettede kræfter, skaber medierne en narrativ spænding, der forstærker de reelle politiske spændinger. Ovenstående artiklers forfattere, Elisabeth Svane og Kristian Klarskov, som begge er politiske analytikere og sidstnævnte endda tidligere politiker for Moderaterne, bidrager med deres perspektiver uden nødvendigvis at inkludere synspunkter fra eksterne eksperter eller andre meningsdannere. I Svanes tilfælde undlades det helt at inddrage udtalelser fra andre, mens Klarskovs artikler omfatter citater fra interviews med politikere som Løkke og Aagaard. Da begge er politiske reportere, afspejler dette en nyhedsgenre, hvor artiklerne er opbygget som viewsartikler. Dette betyder, at skribenterne fungerer som animatorer for de forskellige synspunkter og dermed ikke opfylder det klassiske journalistiske ideal om neutralitet.

Flere eksempler på den antagonistiske fremstilling ses i en artikulation af chefredaktør på Politiken Christian Jensen, der i en klumme hævder:

Og hvem griner ikke ad joken om Søren Pinds syn på de flagermus, der forsinker opstillingen af langt flere vindmøller? Latterliggørelsen skaber fælles forståelse for nødvendigheden af politiske forandringer, men den gør mere end det. Den skaber et os og dem. Os, der har gennemskuet det latterlige, og dem, der har skabt det” (bilag 3;POL9).

Her fremhæver chefredaktøren meget direkte det antagonistiske forhold mellem regeringen og kritikerne gennem signifiers som ‘os og dem’. Ved at anvende en medielogik, der fremhæver konflikt, er skribenten med til at fastholde og forstærke den politiske spænding i konflikten. Gennem chefredaktørens ordvalg som ‘latterliggørelsen’ og “hvem griner ikke ad joken” ses, hvordan skribenten decoder Statsministerens åbningstale som en latterliggørelse til folket, da Frederiksens artikulerede vittigheden om Søren Pind som gæsten i hendes fiktive Sara og Monopolet dilemma (bilag 2, l. 40-41). Dette tyder på, at debatindlægget fra Politiken har nogle indlejrede ideologier, der fremmer det ecological citizenship, som i dette tilfælde forsøger at udfordre regeringens magt. Denne artikulation forstærkes yderligere af, at det er et anerkendt medie som Politikens chefredaktør, der ytrer sig. Skribentens fremhævelse af “Os der har gennemskuet det latterlige” kan ses som et udtryk mellem nogle ideologiske kampe. Her indtager regeringen rollen som ‘dem’, der indtager et mere environmentalism-perspektiv, hvor beskyttelse af flagermus latterliggøres. På den anden side er der ‘os’, som har ‘gennemskuet’ regeringen og deres latterliggørende perspektiv, hvilket i artikulation får ‘os’ til at fremstå som de borgere, der kritiserer regeringens latterliggørelse og dermed indtager et mere ecological-perspektiv. Ved at chefredaktøren vælger at bruge ord som ‘latterliggørelse’, er det også en måde at underminere Frederiksens artikulation i hendes åbningstale, ved at frame det som latterligt, hvilket yderligere afspejler en ideologisk kamp om miljøspørgsmål. Artikulationer som disse reflekterer yderligere en kamp om hegemoni og forsøg på at dominere den offentlige miljødiskurs, da Frederiksens magtfulde position udfordres.

Jeg har betragtet, hvordan Politiken italesætter regeringen som uansvarlig, hvilket står i skarp modsætning til regeringens egen ansvarsdiskurs. Chefredaktøren artikulerer regeringen som en aktør, der ansvarsfraskriver sig sine egne løfter om grøn omstilling: “I stedet for at give flagermusene og folkestemningen skylden for, at opsætningen af vindmøller og den grønne

omstilling går alt for langsomt, så skulle hun påtage sig ansvaret (...)” og “(...) Her har begge trukket blank, Mette Frederiksen i sin åbningstale til Folketinget og Løkke med harske udtalelser i flere medier” (bilag 3;POL9). Signifiers som ‘harske’, ‘give skylden for’, ‘trukket blank’ og ‘påtage sig ansvar’ illustrerer yderligere, hvordan medierne spiller en aktiv rolle i at forme miljødiskursen. Disse artikulationer viser en framing, hvor regeringens handlinger ikke blot præsenteres som utilstrækkelige men også som nærmest skadelige og forkerte. Ved at bruge et ordvalg fyldt med kritik og ansvarsplacering, opbygger Politiken en struktur, der ikke blot informerer om de faktuelle forhold i Aflandshage-sagen men også lader læserne forstå, at regeringens tilgang er problematisk. Det er også en typisk tilgang for avisledere samt medielogik, da de er kritiske overfor magtstrukturer og dermed indtager denne ‘vagthund’ rolle og holder magthaverne ansvarlige for deres handlinger. Dette styrker den antagonistiske dimension i diskursen, hvor regeringen og dens kritikere står overfor hinanden i en konstant kamp om at definere, hvad den grønne omstilling bør indebære, og hvordan den bør håndteres.

Dog ses en ændring i retorikken hos Jyllands-Posten. Her artikuleres flagermus som mindre betydningsfulde i det samlede billede, da skribenten udtrykker: ”Enten er de nye vindmøller blevet opgivet (...) Ofte har et blot få centimeter lille dyr spillet en central rolle” (bilag 3;JP3). Gennem signifierne ‘blot’ og ‘lille dyr’ gøres flagermusen til en ubetydelig ting i forhold til den grønne omstilling. Det kan derfor tolkes, at medierne har nogle bestemte indlejrede ideologier, hvilket gør, at deres encoding af konflikten fremhæver forskellige aktørers handlinger overfor andre. Hvor jeg tidligere har argumenteret for, at Politiken ofte tilskriver sig en ecologism-rolle, indikerer det ovenstående citat fra Jyllands-Posten, at de tager en mere environmentalism-orienteret tilgang, ligesom regeringen, hvor små dyr, som flagermus, marginaliseres. Jyllands-Posten inddrager i denne artikel yderligere data fra Green Power Denmark, som har kortlagt en række vindmølleprojekter, der er blevet afgjort efter klagesager: ”I 15 sager er afgørelserne i et eller andet omfang faldet ud til fordel for natur-, fugle og flagermusbeskyttelse. I fem sager er afgørelsen faldet ud til fordel for opstillingen af vindmøller” (bilag 3;JP3). Ved at fremhæve hvor mange naturhensyn, der har vundet klager over opstillingen af vindmøller, præsenterer Jyllands-Posten data, der yderligere understøtter en opfattelse af, at miljøhensyn kan være en hindring for grøn udvikling. Dette styrker en diskurs, hvor behovet for teknologiske løsninger indenfor grøn energi anses for at være mere presserende end naturbeskyttelse.

Artiklen inddrager synspunkter fra en række relevante aktører, herunder borgmester i Hjørring, Søren Smalbo (V), borgmester i Holstebro, H.C Østerbys (S) og direktør ved Green

Denmark, Thomas Jepsen. Disse bidrag repræsenterer politiske og erhvervsmæssige frustrationer over forhindringer i opsætningen af vindmøller. Desuden inkluderer den udtalelser fra DN's klima- og energipolitiske seniorrådgiver, Lasse Jesper Pedersen, hvilket yderligere beriger artiklens diversitet af meninger. Disse forskellige stemmer giver læserne et dybere indblik i de komplekse lag af miljøpolitisk debat og illustrerer, hvordan ideologiske og økonomiske interesser påvirker synet på miljøspørgsmål. Når mediet primært, udover inddragelsen af DN, fremhæver frustrationer omkring bureaukratiske forhindringer og miljøbeskyttelse som bremseklodser for økonomisk og teknologisk fremskridt, understøtter de indirekte regeringens diskurs. Gennem Jyllands-Postens artikulationer og inddragelse af eksperter belyser mediet derfor miljøbeskyttelse forskelligt fra tidligere eksempler, særligt Politiken. Det er første gang i det indsamlede datamateriale, at et medie støtter regeringens diskurs ved primært at fremhæve politiske aktører, der diskuterer de negative konsekvenser af bureaukratisk inert. Jyllands-Postens tilgang demonstrerer en mediapraksis, der forsøger at belyse forskellige synspunkter, men som stadig tildeler mere taletid til de aktører, der understøtter regeringens fokus på implementering og økonomisk vækst. Selvom artiklen inkluderer et synspunkt fra DN, som repræsenterer en ecologism-orientering, dominerer regeringens perspektiv i fremstillingen.

6.4.2 BUREAUKRATISK INERTI

Mediernes ordvalg varierer, når de artikulerer regeringens håndtering af det bureaukratiske inert. I Politiken bliver regeringen for eksempel fremstillet som dobbeltmoralisk i forhold til deres kritik af bureaukrati som en hindring for grøn omstilling. Dette kommer til udtryk gennem Politikens politiske analytiker, Elisabeth Svane, når hun skriver:

Regeringen har fremlagt forslag til energiparker og kortere klageadgange, og både Løkke og Frederiksen er klar til at køre den hårdt. Også overfor embedsapparatet, for de forstår ikke, hvorfor det tager så lang tid at få en mølle op i Danmark” (bilag 3;POL14).

I denne artikulation bruger Svane signifieren 'køre den hårdt', der indikerer en resolut ledelse, som er besluttet på at implementere grønne løsninger hurtigere. Denne fremstilling antyder, at regeringen er villig til at presse på og potentielt overtræde sædvanlige demokratiske processer

for at opnå hastighed i den grønne omstilling. Dette ordvalg skaber et billede af en regering, der prioriterer effektivitet og hastighed over demokratiske processer og miljøhensyn. Ydermere artikulerer Svane bureaukратиets rolle som 'overholdelse af de regler', som regeringen selv har været med til at skabe: "de betegner som træghed i embedsapparatet, når det gælder den grønne omstilling. Det kan også kaldes overholdelse af de regler, de selv med deres mange år i politik har været med til at vedtage" (bilag 3;POL14). Ved at belyse det, som regeringen kalder 'træghed i embedsapparatet', antyder skribenten, at der er en form for modsigelse mellem regeringens handlinger og det bureaukratiske problem, de selv har været med til at skabe gennem deres tidligere lovgivning. Denne artikulation fra Svane kan derfor ses som et udtryk for mediernes vedvarende kritiske rolle og funktion som vagthund, idet hun konfronterer regeringens nuværende politik med dens tidligere forpligtelser og udtalelser. På denne måde tjener mediet her en vigtig offentlig funktion ved at sikre, at regeringens handlinger kontinuerligt evalueres i lyset af tidligere fastsatte politiske mål og dagsordener. Det kan ses som udemokratisk at forsøge at omgå eller modificere de regler, som er blevet etableret gennem års lovgivningsarbejde i Folketinget. Mediets italesættelse af bureaukratisk inertie ses derfor som en kritik, der placerer regeringen og andre magthavere i en diskurs om udemokratisk adfærd og dobbeltmoralske handlinger. Dette taler ind i den tidligere omtalte ækvivalenskæde fra kritikerne, hvor regeringens politiske dagsorden ses som afdemokratiserende. Regeringens ønske om at fremskynde den grønne omstilling møder modstand fra de lovmæssige strukturer, de selv har været med til at oprette, og skaber en diskursiv spænding mellem ønsket om effektiv handling og nødvendigheden af at overholde demokratiske processer.

I kontrast til ovenstående artikulerer Berlingskes redaktør fra erhvervsredaktionen, Emil Rask, miljøprocesserne som 'krævende' og 'rigide' (bilag 3;B7) og årsag til at udbygningen af grøn strøm er forsinket. Disse signifikante understøtter dermed regeringens holdning og diskurs, hvor inertie er en hindring for den grønne omstilling, hvilket kan virke skabende for, at regeringens diskurs opnår hegemoni. Denne retorik markerer en klar forskel fra Politikens tilgang, hvor bureaukratisk inertie er artikuleret som et resultat af de love, som regeringen selv har indført. Således kan Berlingskes fremstilling af de bureaukratiske processer som den primære skurk i den grønne omstilling, sammenlignet med Politikens fremstilling af Løkke og Frederiksen som dobbeltmoralske, spille en rolle i offentlighedens opfattelse af regeringens tiltag i grøn omstilling. Denne forskel i mediernes diskursive praksis bidrager til at opretholde en konflikt i den offentlige diskurs om grøn omstilling.

I en anden artikel fra Berlingske fremhæver samme skribent, at Energistyrelsens lukning af Åben Dør-ordningen kom som “lyn fra en klar himmel” (bilag 3;B4) og altså derfor hurtigt og uden varsel. Udmeldingen kan bidrage til en oplevelse af manglende gennemsigtighed og involvering i beslutningsprocesserne, her mellem politiske aktører. Nyhedsdækningen i artiklerne har dermed forskellig diskursiv vægtning, hvor ansvarsplaceringen hos Politiken er på magthaverne i form af Løkke og Frederiksen, så er det bureaukratiske system ansvarlig for den manglende grønne omstilling i Berlingskes artikulationer. Dog skal det tilføjes, at særligt Berlingske i deres artikler inddrager flere forskellige synspunkter og holdninger fra både regeringen og oppositionen, vis argumenter vægtes ligeligt, hvilket følger en medielogik om neutralitet, når argumenter fra begge positioner frembringes. Politiken har derimod ingen eksterne kilder i deres artikel, der omtalte ‘træghed i embedsapparatet’, hvilket ikke højner den journalistiske neutralitet og dermed er et udtryk for skribentens egne synspunkter. Derudover starter artiklen med citatet “UDEN FOR CITAT” (POL14), hvilket understreger artiklens subjektive karakter. Berlingskes inddragelse af forskellige synspunkter fra både regeringen og oppositionen giver læseren en fornemmelse af bredere perspektiver, mens Politikens artikler ofte er vinklet mod en mere kritisk stillingtagen uden at give plads til modargumenter.

6.4.3 ØKONOMI

Medierne har været en aktiv aktør i artikulationen af det økonomiske moment, hvortil det er interessant, om de udfordrer eller opretholder samme antagonistiske relation mellem miljøhensyn og grøn omstilling som regeringen. I en artikel fra Politiken af Svane (2023a) sammenligner en udefineret minister de danske havvindmølleparker med det norske olieeventyr, hvilket illustrerer ambitionen om at omdanne grøn energi til en økonomisk drivkraft for Danmark. Sammenligningen "det norske olieeventyr" (bilag 3;POL14) bruges strategisk for at ramme havvind som en storslået økonomisk mulighed parallelt med Norges udnyttelse af olie til national rigdom og vækst. Ovenstående citat uddybes af journalisten med: “I det milliardspil kan det være svært at være spidsmus” (bilag 3;POL14). ‘Spidsmus’, fungerer som et symbolsk ordvalg for de oversete eller nedprioriterede naturhensyn i store økonomiske foretagender. Ordvalget fremhæver uligheden, der eksisterer i miljødiskursen, hvor økonomiske interesser ofte har forrang frem for miljøbeskyttelse. Ordvalget illustrerer også,

hvordan små og tilsyneladende ubetydelige aktører har svært ved at få forrang i et spil, hvor de store økonomiske interesser dominerer. Signifierne ‘spidsmus’ og ‘olieeventyr’ står i kontrast i nyhedsframingen, hvilket portrætterer regeringen som fokuseret på at fremme økonomisk vækst på bekostning af miljøet. Sammenligningen peger mod et narrativ, hvor naturbeskyttelse ses som en hindring for den økonomiske udvikling, hvilket antyder en opfattelse af regeringen som grådig og magtfuldkommen. Dette skyldes, at symbolet ‘olieeventyr’ ofte refererer til stor økonomisk kapital, da olie har enorm betydning for verdensøkonomien. Spidsmus symboliserer i denne kontekst de små men vigtige elementer i biodiversiteten, som derfor konflikter med olieeventyret. Denne framing får i dette tilfælde Politiken til at positionere sig som kritiske observatører, der underminerer regeringens diskurs om økonomi for at afsløre intentioner, som konflikter med naturhensyn.

Mediets citat er derfor en artikulation, som er en del af den dybere konflikt mellem økonomiske interesser og miljøbeskyttelse, som manifesterer sig i både den offentlige og politiske diskurs. Svane (2023a) italesætter dermed den antagonistiske relation som miljø mod økonomi, hvor regeringen forsøger at italesætte det som miljøhensyn mod grøn omstilling, hvilket derfor er med til at udfordre den hegemoni regeringen forsøger at oprette. Ydermere ses en meget subjektiv fremstilling i Svanes (2023a) artikel i Politiken, da hun blot refererer til “som det blev sagt af en minister” og ikke gør brug af eksterne kilder eller holdninger, hvorfor journalisten fremstår som animator (Goffman, 1981) for alle synspunkter og holdninger. Det forstærker i dette tilfælde betydningen for diskursen ved at indsnævre perspektivet, der fremhæver økonomiske interesser som dominerende, mens miljøbeskyttelse reduceres til en sekundær prioritet.

Medierne har også været aktive i at kaste lys over uroen omkring CIP-sagen. Mens regeringen fremhæver det økonomiske perspektiv som en måde at sikre Danmark en ledende position inden for grøn omstilling, benytter medierne ligeledes sproglige metaforer for at illustrere den grønne omstilling som en økonomisk mulighed. I samme artikel fra Politiken skildres det som et eventyr med følgende ord:

Det er dog ikke kun spørgsmålet om at redde kloden, der får Mette Frederiksen og Lars Løkke til at lægge deres lod i klimaskålen, når den kolliderer med naturen. Det er i høj grad også et spørgsmål om at redde den danske førertrøje indenfor grøn omstilling og dermed sikre et erhvervseventyr på længere sigt (...) Hvor han (Løkke), der tilsyneladende har glemt, at han engang mente, at vindmøller var grimme, ser de

erhvervsmæssige muligheder, sikrer det for Mette Frederiksen de nødvendige arbejdspladser” (bilag 3;POL14)

Denne fremstilling gentager, hvordan økonomisk gevinst prioriteres over naturhensyn i regeringstoppen. Dette gøres med formuleringer som ‘lod i klimaskålen’, ‘kolliderer med naturen’, ‘førertrøje’ og ‘erhvervseventyr’. Denne artikulation opretholder dermed blot regeringens eget moment i den grønne omstilling om økonomisk vækst og erhvervseventyr. Da mediet ikke modsiger den nationale fortælling om Danmark som førende inden for grønne teknologier, forholder journalisten sig ikke direkte kritisk overfor denne positionering. Skulle mediet forholde sig yderligere kritisk, skulle man udfordre den hegemoniske position ved at undersøge, hvorvidt det overhovedet er gældende, og om Danmark reelt er så førende på området. Journalisten pointerer ydermere Løkses tidligere kritik af vindmøller som grimme, hvilket portrætterer både Løkke som aktør, der er villig til at omprioritere eller glemme sit tidligere standpunkt for økonomiske fordele, hvilket kan rejse spørgsmål om hans politiske troværdighed. Artikulationen om vindmøller, der engang var grimme, understreger derfor den diskursive kamp mellem økonomisk gevinst og miljøbeskyttelse. Troværdigheden hos Løkke svækkes yderligere, da Politiken, ligesom kritikerne, påtaler sagen mellem Løkke og CIP som ‘favorisering’. I en nyhedsanalyse af klimaredaktør Bredsdorff artikuleres dette som: “Lars Løkke Rasmussen beskyldes for at favorisere et enkelt energiselskab i stedet for at sørge for mest mulig grøn strøm til Danmark”. Samme pointe uddybes af Politikens politiske reporter Klarskov i et klimainterview af Løkke: ”I denne uge er han selv kommet under beskyldning fra en samlet opposition, der på baggrund af en artikel i mediet Zetland mistænker ham for at favorisere investeringsfonden” (bilag 3;POL11). Ordvalg som ‘mistænker’ og ‘favoriserer’ får Løkke til at fremstå som en politiker, der handler ud fra personlige interesser og ikke nationale, og hvis handlinger kunne være motiveret af mere end blot en interesse i at fremskynde Danmarks grønne omstilling. Oppositionen kaldte derfor Løkke til et samråd den 25. oktober 2023 for at svare på anklagerne fremført i Zetlands artikel. Politikens journalist, Svane, beskriver mødet som en konfrontation mellem regeringen og oppositionen med formuleringen ‘en opposition der lugter blod’: ”Men at det skiller sig sådan ud, er blot et af spørgsmålene om særbehandling, som Løkke skal svare på, når han er kaldt i samråd af en opposition, der lugter blod” (bilag 3;POL14). I samrådet stillede oppositionen skarpt på spørgsmålet om politisk integritet og åbenhed i behandlingen af Danmarks energipolitik. Berlinske fremlægger dele af Zetlands påstande i en nyhedsartikel, som beskriver, hvordan flere af Løkses handlinger har

været ukendte for det resterende Folketing: ”(...) på baggrund af anonyme kilder og amputerede lækkede notater (...) Løkke har sat sig i spidsen for et i offentligheden ukendt havvindudvalg i Udenrigsministeriet” (bilag 3;B6).

Konflikten får derfor en betydelig rolle i CIP-sagen, hvor regeringen, særligt Løkke, og oppositionen står for modsætninger og konflikt i mediernes skildring. Oppositionens anklager om 'favorisering' og 'mistænkeliggørelse' af Løkke og hans forbindelser til CIP illustrerer en politisk kløft og konflikt, hvor Løkkes politiske troværdighed undermineres. Det udfordrer derfor regeringens artikulationer om ansvar i diskursen om grøn omstilling, da det kan skabe konflikt, hvis han selv har private økonomiske interesser indblandet i sagen. Konflikts dynamik afspejles yderligere i en forsideartikel fra Politiken, som efter et møde i Thy om placeringen af en vindmøllepark beskriver følgende: “Politikerne på Christiansborg har besluttet, at det er sådan, det må være. På den måde er det vindblæste og naturskønne landskab heroppe atter blevet en kampplads for dilemmaet” (bilag 3;POL7). Artikulationen ‘kampplads for dilemmaet’ afspejler også de ideologiske kampe, som følger i forsøget på at balancere mellem økonomisk gevinst og miljøbeskyttelse. Mediernes indlejrede logikker er i det økonomiske moment medvirkende til at encode politikerne, særligt Frederiksen og Løkke, som nogle, der vægter økonomisk rationalitet over miljømæssige hensyn. Særligt Politiken kritiserer ofte regeringens handlinger, hvilket afspejler en mere miljøorienteret ideologisk fremstilling af konflikten. Formentlig afspejler det også deres politiske orientering, som hovedsageligt er venstreorienteret. Den direkte kritik mod magthaverne afspejler sig yderligere i mediets vægtning af artikulationer, hvor der ikke inddrages udefrakommende eksperter. Flere af Politikens artikler præsenterer journalistens subjektive holdninger, hvilket resulterer i newsartikler. Dette er også et typisk genretræk, da flere af Politikens journalister er politiske reportere, hvis ekspertise og perspektiver er centrale i at formidle den politiske dagsorden.

Fra et diskursivt perspektiv reflekterer artikulationerne om ovenstående hændelser, omkring CIP-sagen og det danske erhvervseventyret, en intensivering af de diskursive kampe, som opstår mellem regeringen og kritikerne, som her yderligere bliver udfoldet gennem mediernes repræsentation. Løkkes relation til CIP bliver her en repræsentation af den bredere konflikt, der er mellem økonomiske ønsker for grøn omstilling og miljøbeskyttelse og hensyn. Ovenstående artikler kan opfattes som underminerende for regeringens grønne omstillingsproces og bidrager til en ækvivalensskæde, der knytter regeringens integritet til økonomiske gevinster ved grønne incitamenter.

6.4.4 MODSTAND OG KRITIK

Da medierne i tidligere moment om lokal modstand, beskrevet i afsnit 6.3.3, fungerer som en politisk arena for lokalt berørte borgere, har flere journalister belyst forskellige perspektiver i denne kontekst. I en artikel fra Politiken af Svane (2023b), uden for citat, påpeger hun følgende: "Det skal det grønne Wammen-udvalg også forholde sig til. Og vælger de at gå med erhvervslivet og den grønne omstilling, kan de risikere at gå imod borgerne. Vi kan også kalde dem vælgerne". Artikulationen illustrerer en anden underliggende konflikt for regeringen udover antagonismen mellem økonomiske overfor naturhensyn - Nemlig regeringens mandat. Ved at bruge signifiers som "vi kan kalde dem vælgerne" antyder Svane en problemstilling for regeringen, da de kan risikere at miste opbakning ved næste valg, hvis borgernes interesser ikke bliver hørt. Der skabes i artikulationen derfor en antagonistisk spænding, som i dette tilfælde er mellem vælgerne og erhvervslivet, hvilket skaber en underliggende konflikt mellem regeringens potentielle ønsker og de konsekvenser, det vil have for deres vælgere. Svane forstærker dilemmaet for regeringen ved at artikulere:

Sorry to say. Til gengæld gør det djævelsk ondt på en bred regering hen over midten at få massiv kritik fra erhvervslivet. Som når der på et internt møde i DI, Dansk Industri, bliver sagt til regeringen, at den ikke er grøn. Uden for citat, naturligvis (bilag 3;POL14)

Med metaforen 'djævelsk ondt' refererer hun til den smerte, det er for regeringen, når erhvervslivet kritiserer dem. Artikulationen fremhæver den indflydelse, som institutionelle spillere som Dansk Industri har i denne diskurs. Når erhvervslivet kommer med kritik, kan det skabe et øget pres på regeringen og påvirke de politiske beslutninger, der træffes. Dette fremhæver de magtforhold, der kan ligge til grund for politiske beslutninger, og hvordan erhvervslivet bruger sin position til at påvirke politikere. Med ordvalget 'djævelsk ondt' belyser journalisten, hvordan erhvervslivets kritik både kan ses som en direkte og implicit kritik af magtforholdene i det politiske landskab. Udtrykket formidler derfor, hvordan regeringen er sårbar over for erhvervslivets indflydelse, hvilket understøtter ideen om, at økonomiske aktører har magt til at forme politiske beslutninger. Kritik fra erhvervslivet kan reducere regeringens autoritet og troværdighed. Særligt i øjnene på offentligheden og andre politiske aktører og

derved udgøre en trussel mod regeringens forsøg på at opretholde eller udbygge en hegemonisk position.

Skribentens artikulationer 'sorry to say' og 'uden for citat naturligvis' illustrerer, at artikulationerne kommer fra egne subjektive tolkninger, hvilket dermed ikke følger medielogikken om neutralitet. Dog er artiklen, hvor citaterne stammer fra, en politisk analyse og dermed under genren views-artikel. Det kan dog påvirke den diskursive fremstilling af sagen, som bliver meget ensporet i konflikten, da ikke alle positioner kommer til orde. Ved kun at fremhæve visse interesser bevirker sådanne mediefremstillinger til at skabe polarisering mellem regeringen og andre positioner i den grønne omstilling. Dette forstærkes yderligere i en artikulation fra samme artikel "Ikke bare en kamp om klimaet og den grønne omstilling, men en kamp mellem det grønne erhvervslivs investeringer og borgerne", som iscensætter regeringens store dilemma om at opfylde erhvervslivets eller vælgernes ønsker.

Artikulationen fra Politiken: "Stemningen er trykket. Ingen heroppe lader umiddelbart til at være oppe og køre over det energieventyr, der ruller ind med vinden fra Vesterhavet. For det kræver plads. Og hvem det vil være på bekostning af" (bilag 3;POL7), sætter spørgsmålstejn ved kæmpevindmøller i Thy som et eventyr. Eventyr associeres ofte med lykkelige slutninger, men i dette grønne eventyr må lokale borgere vige for, at kæmpevindmøller kan etableres i deres lokalområde. Den typisk positive diskurs omkring det grønne eventyr kolliderer således med lokal modstand. Ved at beskrive vindmølleprojekterne som et 'energieventyr', skabes der et narrativ, der promoverer den grønne omstilling som en stor og ambitiøs mulighed for økonomisk udvikling. Men denne artikulation bør også forstås som skabende for en negativ diskurs omkring energieventyret, da ingen borgere i Thy synes begejstrede for dette eventyr. Denne misstemning fremhæver spændingerne mellem nationale fortællinger om den grønne omstilling og de lokale diskurser, hvor de lokale ikke nødvendigvis ser økonomisk udvikling som en fordel. Politikens skribent, i dette tilfælde Corfixen (POL7), er en politisk redaktør som deltog i mødet om udvidelsen af Østerild Testcenter for at overføre et møde omkring udvidelsen af Østerild Testcenter. Her har skribenten givet de lokale mulighed for at komme til orde fremfor politikerne, hvilket kan tolkes som en framing, der kritiserer magthaverne, hvilket også er en typisk medielogik.

6.4.5 POLITISKE AMBITIONER OG ANSVAR

I dette afsnit adresseres de politiske ambitioner og regeringens ansvar i den grønne omstilling, ud fra mediefremstillingen. I et debatindlæg af chefredaktør for Politiken, Christian Jensen, artikuleres regeringens ansvar som årsag til, at den grønne omstilling går for langsomt: "Hvem er ansvarlig for at klimapolitikken går alt for langsomt? Det er politikerne, SVM-regeringen og Mette Frederiksen selv." (bilag 3;POL9). Jensen formulerer her et meget direkte angreb mod SVM-regeringen i kølvandet på Frederiksens åbningstale. Hans kritik af Frederiksen uddybes yderligere i følgende citat: "Vi har hørt en statsminister, der igen og igen siger, at klimaet er vores generations største udfordring (...) men hun føler sig ikke mere forpligtet, end at hun i år endnu ikke har holdt én national tale om klimaet" (bilag 3;POL9). Med signifieren 'ikke forpligtet' henleder skribenten her til, at statsministeren ikke påtager sig ansvaret i den grønne omstilling, som hun ellers bør med det ansvar, der hviler på landets leder. Det signalerer en stærk holdning fra avisens ledelse, der i dette tilfælde skaber en negativ diskurs omkring regeringen, der ikke påtager sig det ansvar, folket har tildelt dem. Politiken udtrykker her en bestemt position i klimadebatten, da der skabes relationel betydning mellem den grønne omstillings forsinkelse og regeringens indsats og ambitioner. Denne fremstilling indsættes tydeligt i en kritisk ækvivalensskæde, hvor forsinkelser i grøn omstilling betragtes som resultatet af politisk svigt og ansvarsfraskrivelse. At udtalelserne kommer fra avisens chefredaktør, forstærker mediets kritiske og myndige rolle, hvilket yderligere intensiverer den diskursive konflikt om regeringens klimapolitik.

I en nyhedsanalyse fra Politiken var skribenten Bredsdorff (POL4) i Holsted for at rapportere om et møde mellem et energiselskab og ministre fra regeringen, der præsenterede planer for solcelleparker i området. I denne artikel beskriver han: "Men terrassevarmere er voldsomt ineffektive og et af billederne på at fråse med energien og blæse på klimaet, og det symbol ville ikke gøre sig godt hos klimaaktivisterne" (bilag 3;POL4). Her anvender Bredsdorff et symbolsk ordvalg, hvor brugen af terrassevarmere til at opvarme teltet, hvor mødet fandt sted, symboliserer regeringens planer og handlinger. Med momentet 'fråse med energien og blæse på klimaet' antyder journalisten, at regeringen muligvis agerer uansvarligt, og at dens energipolitik kan tolkes som ineffektiv og i modstrid med klimaaktivisters forventninger. Denne metafor fungerer som en implicit kritik af regeringens tilgang til klimahandling, hvor symbolikken bag ineffektive terrassevarmere bruges til at kaste lys over en opfattet mangel på sammenhæng mellem regeringens politik og dens handlinger.

Dilemmaet mellem ansvar, ambitioner og implementering udgør en vigtig kerne i diskursen om den grønne omstilling. I Politikens klimainterview med Løkke tilbage i oktober, påpeger skribenten, at Frederikssens åbningstale rummede erkendelse:

På klimafronten blev SVM-regeringen i sit grundlag født på en dagsorden om at ville »sikre en grundig implementering af de mange tiltag, som er politisk vedtaget, så vi kommer helt i mål«. Statsministerens åbningstale rummede imidlertid flere erkendelser om, at det halter med at gøre den grønne omstilling til virkelighed (bilag 3;POL11).

Artikulationen her italesætter dilemmaet om SMV-regeringens mål om grøn implementering og deres samtidige mangelfulde implementering. Skribentens citat fremhæver derfor to modsatrettede positioner, som eksisterer indenfor regeringens egen diskurs. På den ene side etablerer regeringen en ambition om at opfylde de allerede vedtagne politiske tiltag. På den anden side erkender statsministeren selv, at implementeringen er mangelfuld. Dette peger på en intern konflikt mellem ambition og virkelighed i regeringens egen tilgang til klimaindsatsen. Artikulationen kan derfor tolkes som skabende for en negativ diskurs omkring regeringen ved at modstille regeringens ambitioner med virkeligheden af dens handlinger eller mangel på samme. Regeringens tidligere dannede ækvivalensskæde, som skaber en fortælling om den grønne omstilling som en balancegang mellem økonomisk vækst, erhvervseventyr og afbureaukratisering, sigter mod at fremhæve forståelsen af, hvordan økonomisk grøn vækst og miljøhensyn kan gå hånd i hånd. Men i Politikens klimainterview med Løkke italesættes uoverensstemmelser mellem disse ambitioner og regeringens faktiske handlinger. Derfor er ovenstående artikulation medvirkende til at illustrere den diskursive kamp om betydningen af, hvad grøn omstilling er. Politiken er hermed en politisk aktør, der fremstiller en asymmetri mellem regeringens budskaber og mediets encoding af samme, hvilket får den virkning, at Politiken er medvirkende til at udfordre den hegemoniske position, regeringen forsøger at skabe. I samme artikel fra Politiken stiller journalisten følgende kritiske spørgsmål: ”Du virker til at være helt i sync med statsministeren her. I går for at være de stærkeste folk i regeringen. Hvorfor har I ikke bare løst det for længe siden?” (bilag 3;POL11). Spørgsmålet er medvirkende til at forstærke den tidligere omtalte negative diskurs omkring regeringens og dens manglende handling gennem momentet ”hvorfor har I ikke bare løst det”. Ydermere fremhæver signifieren ‘stærkeste folk’ regeringens magt og den forventning om effektivitet, der følger med, hvilket kontrasteres med det opfattede fravær af handling. Dette sætter

spørgsmålstegn ved regeringens politiske vilje og effektivitet og bidrager yderligere til den kritiske diskurs omkring deres klimapolitik og underminering af hegemonisk status.

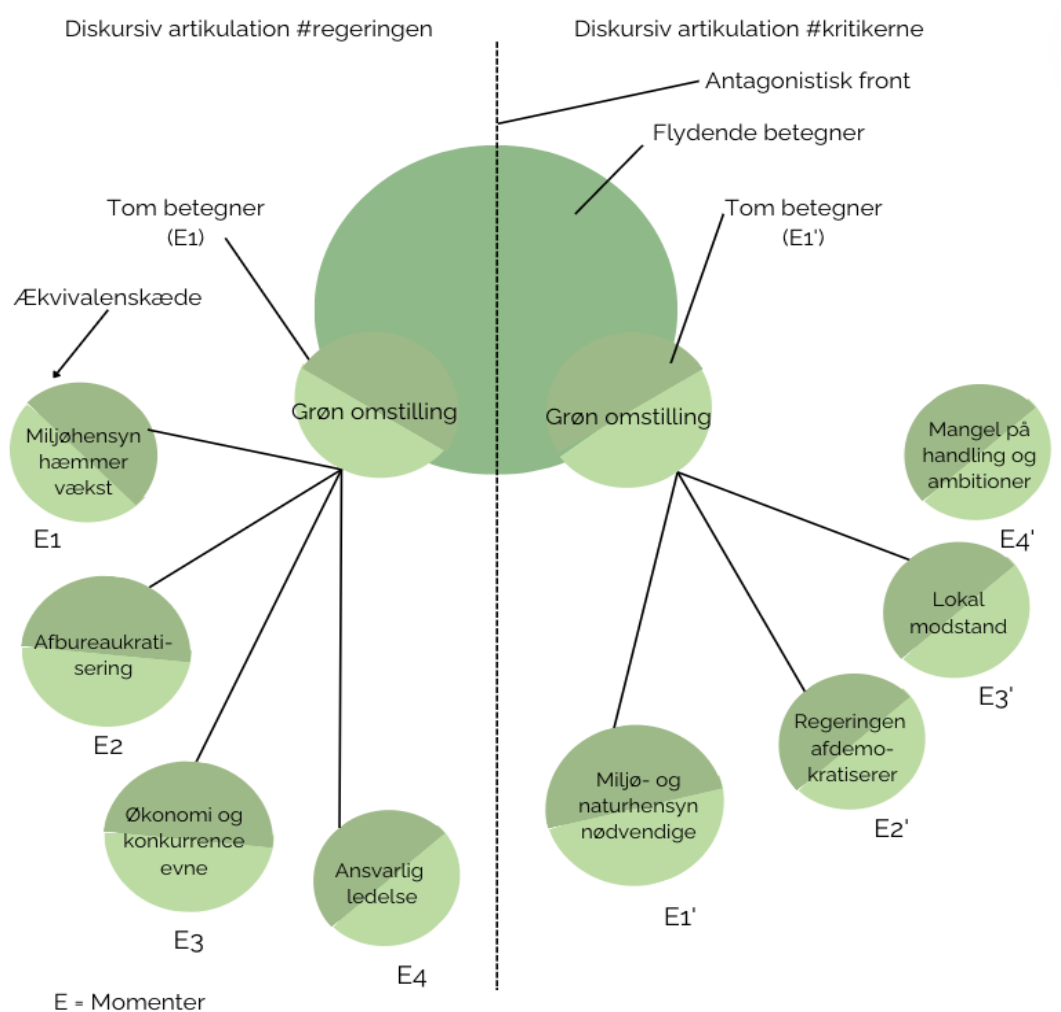
Medierne indtager overordnet set en kritisk position i konflikten og udfordrer regeringens forsøg på at præsentere den grønne omstilling som et eventyr, der kan forene økonomisk vækst med miljøbeskyttelse. De beskriver ofte regeringens handlinger som mangelfulde og til tider selvmodsigende, hvilket skaber et narrativ, hvor politiske ambitioner står i skarp kontrast til realiteterne. Enkelte undtagelser findes dog hos Jyllands-Posten og Berlingske, der inddrager perspektiver, som fremhæver bureaukratiske barrierer som en hindring for en effektiv grøn omstilling, hvilket stemmer overens med regeringens egen diskurs. Dette kan reflektere en tendens i Politikens artikler til at prioritere visse stemmer frem for andre, hvilket potentielt kan påvirke den offentlige opfattelse og debat om den grønne omstilling. Denne tilgang kan både influere den offentlige mening og den politiske diskurs ved at forme hvilke problemstillinger, der opfattes som værende mest presserende eller relevante at adressere. Da mediet i flere artikulationer bevæger sig i et ideologisk felt indenfor et ecological-perspektiv, støder det sammen med regeringens artikulerede environmentalism-perspektiv.

Mediernes dækning afslører, at de ikke blot formidler men aktivt deltager i at definere hvilken diskurs, der dominerer inden for grøn omstilling. Dette gør de gennem brugen af kritiske ordvalg, som særligt understøtter de kritiske aktørers ækvivalensskæde. Dog ses en generel tendens i nyhedsartiklerne, hvor journalisterne ofte fremstår som animatorer for de fremstillede synspunkter og sjældent inddrager divergerende perspektiver eller eksperter. Særligt Politikens fremstilling skaber en polarisering, der forstærker spændingerne mellem regeringen og kritikere og præsenterer konflikten som et dilemma, hvor grøn omstilling udelukkende er en konflikt mellem økonomiske interesser og miljøbeskyttelse. Medierne udfylder også i flere tilfælde deres rolle som demokratiets vagthund, idet de afslører regeringens tilbageholdelse af oplysninger over for oppositionen og dermed brud på demokratiets spilleregler, særligt i CIP-sagen. Trods denne kritiske tilgang i medierne og konflikten mellem ecologism og environmentalism, så bliver regeringens forsøg på at positionere sig hegemonisk ikke direkte udfordret, hvilket jeg ønsker at diskutere i nedenstående afsnit.

7. HEGEMONISERING AF GRØN OMSTILLING?

I følgende afsnit vil jeg diskutere og udforske de hegemoniske kampe, som udspiller sig i konflikten om den grønne omstilling, hvor de forskellige politiske aktørers diskurser forsøger at etablere sig som den dominerende.

Når nodalpunktet 'grøn omstilling' fremstår som en tom betegn, åbner det for hegemoniske kampe, da dens betydning ikke er fastlagt, trods alle aktører er enige om, at der skal mere grøn omstilling i Danmark. Dette fremmer det antagonistiske konfliktforhold mellem regeringen og kritikernes diskurser, hvilket illustreres gennem nedenstående models ækvivalensskæder:

I modellen ses konkurrerende repræsentationer og diskurser i ækvivalensskæderne med konkurrerende ideologier, visioner og værdier for fremtidens grønne Danmark. Regeringen

prøver med deres naturligt tildelte magt og dominans at fylde den tomme betegnelse med emner indenfor deres politiske dagsorden, hvilket indikerer deres underliggende ideologiske forståelser. Regeringens diskurs om grøn omstilling er forankret i en ideologi, der prioriterer økonomisk vækst og industriel udvikling. Dette afspejler en neoliberalt præget tankegang, hvor markedsbaserede løsninger anses for at være vejen til at fremme grøn omstilling, hvilket også taler ind i det statsborgerskab Dobson (2004) kalder *environmentalism*. Flere kritikere indtager en modsatrettet position, hvor deres ideologiske perspektiv i højere grad prioriterer miljøbeskyttelse, biodiversitet og demokratisk retfærdighed, hvilket taler ind i en *ecologism*-position i debatten. Det betyder dog ikke, at kritikerne ikke ønsker grøn omstilling, da ingen konkret modsiger sig dette mål. De kritiserer derimod regeringens nuværende handlinger og strategier, hvilket illustreres i deres ækvivalenskæde, som er centreret omkring naturhensyn og demokratisk ansvar. Kæden fokuserer dog mere på at forsøge at underminere regeringens diskurser end at tilbyde nye mål og handlinger for den grønne omstilling. Som ovenstående model illustrerer, skaber kritikerne en diskurs om en uansvarlig regering, når regeringen artikulerer en diskurs om ansvar. Når regeringen artikulerer en diskurs om afbureaukratisering, artikulerer kritikerne en diskurs om afdemokratisering. Denne polarisering skaber derfor et tydeligt antagonistisk forhold mellem disse diskurser, og understreger kampen om hegemonisk dominans.

Regeringen forsøger at dominere diskursen om grøn omstilling gennem økonomiske argumenter, da grøn omstilling artikuleres som et erhvervseventyr, der skal sikre landet velstand, arbejdspladser og teknologiske innovationer. Dermed ses en teknologioptimisme hos regeringen, da teknologien anses som en løsning på den grønne omstillings udfordringer. Med kritikernes definition af grøn omstilling, som fremmer negative konsekvenser af regeringens handlinger, bevæger denne konflikt sig ind i en *frontier zone*, hvor de forskellige forståelser støder sammen og skaber diskursive kampe om den dominerende forståelse af grøn omstilling. Kritikerne, som rummer både miljøforkæmpere, NGO'er, lokale borgere og den politiske opposition, skaber en kontrast til regeringen ved at prioritere naturbeskyttelse og demokratiske processer. Munk og Vanopslagh artikulerede tidligere i analysen: "Regeringen har magten, æren, muligheden og flertallet, så jeg spørger egentlig bare: Hvorfor har regeringen ikke bare stemt 2025-målet igennem for at holde tempo i klimapolitikken" (bilag 2, pkt. 185) og "(...) er det tilfredsstillende hvis regeringen ikke oplyser om den slags til det øvrige Folketing?" (bilag 4, pkt. 231). Når kritikerne beskriver regeringens politiske handlinger som afdemokratiserende i forhold til den grønne omstilling, kan dette paradoksalt nok styrke regeringens hegemoniske

position. Regeringens politiske magt og indflydelse giver dem en fordel i at fastsætte den politiske dagsorden og definere rammerne for, hvordan grøn omstilling skal forstås og implementeres, hvilket øger deres dominans i debatten.

I dilemmaet om grøn omstilling er der en dualitet i forhold til, hvilken vej Danmark bør tage i sin grønne omstilling. Disse modsatrettede diskurser og underliggende ideologier kan ses som en diskursiv kamp mellem ecologism og environmentalism (Dobson, 2004). Regeringens ækvivalenskæde viser tydeligt en forankring i environmentalism, hvor miljøproblemerne opfattes som noget, der kan løses uden fundamentale ændringer i samfundets strukturer. Ydermere skal miljøhensyn derfor balanceres med økonomisk udvikling. Grundet statens dual role (Offe, 1984), hvor staten både skal fremme økonomisk vækst og opnå bred vælgertilslutning, kan economism som ideologisk dimension knyttes til regeringens diskurs. Economism reflekterer kapitalistiske rationaliteter, hvor økonomisk vækst og udvikling fremhæves som centrale mål for politiske beslutninger (Lalander & Merimaa, 2018). Dette illustreres i regeringens ækvivalenskæde, hvor økonomien og udvikling opfattes som en gennemgående positiv diskurs i alle momenter. Ifølge Lalander og Merimaa (2018) kritiseres economism dog for at reducere naturen til en ressource, der blot kan udnyttes for at fremme national økonomisk vækst. Forholder man sig kritisk til regeringens valg af diskurs ud fra Dobsons (2004) kritik af environmentalism, kan diskursen have betydelige konsekvenser for fremtidens grønne politik, da man ved at undgå radikale forandringer tilskynder en fortsættelse af status quo. Det kan ifølge Dobson begrænse de løsninger, der overvejes og potentielt marginalisere mere transformative tilgange til miljøproblemer. Regeringens dagsorden kan derfor forstærke miljøkonflikten, da en sådan tilgang står i skarp kontrast til ecologism. Det eneste tegn på en direkte kritik mod det økonomiske moment er fremsagt af to kritikere, der er tættest på at indtage en ecologism-position i debatten. Disse er Maria Gjerding og Frank Erichsen. Gjerding og Erichsen argumenterer for, at en sand grøn omstilling ikke kan ske på bekostning af naturen. Gjerding fremhæver økosystemernes fundamentale betydning med udtalelsen: "Økosystemerne - fundamentet for vores liv" (JP4). Dette signalerer en dyb bekymring for, hvordan regeringen prioriterer økonomisk vækst over økologisk balance. Erichsen understreger dette yderligere med sin artikulation: "Man har ikke forstået den grønne omstilling, hvis man tror, at man kan løse den på bekostning af naturen" (JP8). Ved at fremhæve økosystemernes centrale rolle og kritisere de økonomiske prioriteter, peger Gjerding og Erichsen på en ecologism-inspireret tilgang, der kræver en radikal revaluering af, hvordan

grøn omstilling bør udføres. Dette fremhæver den dybe ideologiske kløft mellem regeringens economism og kritikernes ecologism.

Kritikernes diskurser, som indebærer 'miljøhensyn som nødvendighed', 'regeringens afdemokratisering', 'modstand og kritk' og 'manglende ambitioner', fremstår som modpoler til regeringens ideologiske environmentalism og economism. Udover Gjerding og Erichsen fremhæver kritikerne ikke nødvendigvis en autentisk ecologism, da flertallet af kritikere og medier ikke udtrykker sig imod grøn omstilling eller vindmøller som helhed og dermed ikke indtager en radikal ecologism-position i debatten. Kritikernes og mediernes holdninger virker mest til at fokusere på at kritisere regeringens dagsorden snarere end at præsentere en egentlig ecologism-forståelse af miljøkonflikten. Ud fra analysen er der ingen identifikationer på en ny politisk praksis og dermed diskursiv forandring, der går udover de traditionelle rettigheder i et samfund og økologiske forpligtelser. Det mindsker derfor de diskursive kampe i forhold til, hvis nogle medier eller kritikere havde indtaget en mere ecologism rolle. Dette antyder, at kampen om at hegemonisere miljødiskursen i Danmark ikke nødvendigvis handler om et fundamentalt valg mellem environmentalism og ecologism men snarere handler om, hvordan grøn omstilling skal implementeres og hvilke interesser og værdier, der skal prioriteres i processen. Kritikerne repræsenterer dermed et syn, der ligger inden for rammerne af environmentalism, hvor der er enighed om behovet for miljøbeskyttelse, men konflikten er divergerende i forhold til de bedste midler og prioriteter for at opnå dette. Dermed er konflikten ikke mellem ecologism versus environemtalism men om, hvordan environmentalism skal udformes i politiken.

Hvis regeringen fortsat udelukker oppositionen fra politiske forhandlinger og afbureaukratiserer klimaområdet, kan det få den virkning, at antagonismen afdæmpes, da deres diskurs opnår hegemonisk status. Når politiske partier udenfor regeringen har begrænset indflydelse på sager som Åben-Dør ordningen og hvilke alternativer, der i stedet burde tilbydes, kan sådan en udelukkelse opretholde en hegemonisk diskurs, hvor regeringen får artikuleret deres agenda uden betydelig modstand. Regeringens politiske praksis, som beskrevet i sagerne omkring CIP og Åben-Dør, kan ses som et forsøg på at afbureaukratisere det grønne område. Mens afbureaukratisering kan ses som en positiv forandring i forhold til at accelerere grønne initiativer, rejser det samtidig spørgsmål om demokratiske processer og gennemsigtighed. Ifølge Mouffe (2000) skal vi anerkende demokratiets antagonisme, hvor politiske konflikter og modsætninger ikke nødvendigvis er negative, men derimod kan styrke demokratiet.

Antagonisme er ikke kun konflikt, men også anerkendelse af forskellige politiske gruppers ret til at eksistere og konkurrere om magten inden for en fælles ramme af demokratiske principper. Derfor er antagonisme i sig selv ikke problematisk, men det bliver problematisk, hvis en hegemonisk diskurs fra regeringen forsøger at eliminere oppositionens indflydelse helt.

Ved Folketingets åbning adresserede Frederiksen konflikten som en grøn-grøn konflikt specifikt gennem artikulationen “det er hensynet til klima over for hensynet til natur og miljø” (bilag 2, l. 11-12). Dermed præsenterer regeringen konflikten, som om det er en konflikt mellem forskellige grønne interesser, som klimaindsatser mod naturbeskyttelse. Ved at gøre dette kan regeringen skabe indtryk af, at de arbejder for en balance mellem disse interesser og dermed forsøger at opnå legitimitet hos befolkningen til deres politiske dagsorden. Ved at indramme det som en konflikt, der skal balancere grønne interesser, kan regeringen ydermere tilsløre deres økonomiske prioriteter og teknologioptimisme i deres politik. Dog afslører denne afhandling, at regeringens virkelige mål primært er økonomisk vækst. Ud fra den diskursive kamp mellem de politiske aktører kan konflikten nærmere typologiseres som en *climatechange-environment* konflikt ud fra Eskjær og Horsbøls typologi for grønne konflikter (2023, s. 5). Det skyldes, at miljøhensyn i denne case foranlediger konflikten, da casen omhandler divergerende synspunkter omkring konkrete implementeringer og prioriteringer inden for miljøbeskyttelse og grøn omstilling snarere end en fundamental omstrukturering af samfundets forhold til miljø. Denne type konflikt er orienteret om lokale nyheder og aktører i mediedækningen, hvilket kan forklare den manglende inddragelse af eksperter og IGO'er i konfliktlinjen, som typisk mere forekommer i konflikter omhandlende klimaændringer (s. 14). Dette understreger, hvordan mediedækningen kan påvirke offentlig opfattelse og politisk diskurs, og hvordan diskursive strategier bruges til at forme og kontrollere debatten om grøn omstilling. Særligt Politiken har flere gange i en kritisk tone fra politiske reportere og ledere adresseret de økonomiske imperativer for regeringen gennem eksempelvis Svanes (POL14) symbolske ordvalg “I det milliardspil kan det være svært at være spidsmus” og ”danske føretrøje”.

Mediernes framing er forholdsvis kritisk, og de lever dermed op til det medielogiske ideal inden for et *competitive democracy* (Strömbäck, 2006) med en kritisk position overfor magthaverne. Trods det, så gives der stadig plads til regeringens egen tolkning af det økonomiske moment, hvor Danmark artikuleres som foregangsland og i en førertrøje-position, hvilket ikke bliver direkte udfordret. Trods min tidligere beskrivelse om det antagonistiske forhold mellem

regeringen og kritikernes diskurser, kan der ud fra mediernes artikulationer ikke ses en direkte antagonistisk relation mellem miljø og økonomi, da medierne flere gange stadig artikulerer regeringens økonomiske plan som et 'erhvervseventyr' (POL14), 'en førertrøje inden for grøn omstilling' (POL14), 'erhvervsmæssig mulighed' (POL14) og 'erhvervsgevinst' (POL16). Når medierne primært rapporterer om regeringens økonomiske initiativer uden kritisk at undersøge de miljømæssige konsekvenser, bidrager de til at opretholde den hegemoni, som regeringen får skabt. Omvendt, hvis de havde fremhævet alternative perspektiver og kritiseret magtens koncentration omkring økonomiske interesser og teknologioptimisme, havde medierne været med til at fremme en diskurs inden for, hvad Mouffe (2000) kalder et radikalt demokrati. Ikke blot for at kritisere magten men for at fremme forskellige stemmer og perspektiver i debatten om den grønne omstilling. Mediernes mangel på kritik af regeringens environmentalism kan få den virkning, at offentligheden ikke bliver tilstrækkeligt informeret om de strukturelle årsager til miljøkrisen. Ydermere fastholder det status quo, som er de politiske strukturer, der på nuværende er med til at forårsage dilemmaet.

Konflikten mellem regeringen, kritikerne og medierne kan ifølge Mouffes (2000) demokratiforståelse ses som en struktur i et liberalt demokrati. Da konflikten involverer en diskursiv kamp, hvor demokratiets spilleregler ikke anerkendes, fremmer den ikke et bæredygtigt radikalt demokrati. I analysen har jeg kastet lys over flere vigtige aspekter af det grønne dilemma, som har både samfundsmæssige og politiske implikationer. Mouffes ide om et radikalt demokrati, der anerkender agonisme fremfor antagonisme, kan gøre fremtidige grønne forvaltningsbestræbelser mindre konfliktfyldte ved, at forskellige perspektiver inddrages, og ingen bliver undermineret eller marginaliseret. Kritikernes diskurs, der forsøger at underminere regeringens diskurs og hegemoniske position, påpeger vigtigheden af mere gennemsigtighed i fremtiden og offentlig deltagelse i beslutningsprocesserne samtidig med, at der balanceres mellem miljø og effektive beslutningsprocesser. Fremtidige udfordringer i den grønne omstilling bør derfor stræbe efter en mere helhedsorienteret tilgang, der balancerer mellem de forskellige diskurser og anerkender dem. Regeringens økonomisk orienterede diskurs skal derfor balanceres med nødvendigheden af at beskytte miljøet. Da disse to diskurser står som modsætning til hinanden ud fra de diskursive artikulationer, kræver det en omhyggelig forvaltning og kompromis for, at tilgangen til den grønne omstilling kan blive mindre konfliktfyldt i fremtiden, hvilket vil betyde, at det agonistiske rum skal fremmes.

8. KONKLUSION

Denne afhandling har undersøgt, hvordan politiske aktører artikulerer en diskurs om grøn omstilling i nyhedsmedierne og dermed konstruerer særlige miljøforestillinger inden for miljødiskursen.

Analysen har påvist, at politiske aktører sammen med medier spiller en betydelig rolle i den offentlige konstruktion af miljødiskursen især omkring nodalpunktet 'grøn omstilling'. Gennem en række offentlige udtalelser og mediedækning har aktørerne fremmet divergerende og ofte modsatrettede miljøforestillinger, som varierer fra en hurtig implementering af vindenergi til mere naturbevarende perspektiver, der understreger vigtigheden af demokratisk gennemsigtighed i politiske processer.

Ved at anvende Laclau og Mouffes diskursteori har studiet bidraget med en dybere forståelse af, hvordan grøn omstilling konstrueres som en hegemonisk kamp, hvor forskellige diskursive momenter konkurrerer om at definere fremtidens grønne omstilling. Studiet har demonstreret, hvordan regeringens økonomidiskurs ofte opnår en hegemonisk position i debatten trods den eksisterende antagonisme mellem forskellige aktørers diskurser. Interessant er det, at regeringens fremstillinger sjældent udfordres i substans, men primært kritiseres, hvilket betyder, at der ikke fremsættes klare, alternative løsningsforslag til regeringens politikker.

Det understreger vigtigheden af, at medier og politiske aktører erkender deres rolle i formningen af diskursen. En mere ansvarlig rapportering og politisk retorik kan nemlig fremme en mere agonistisk (dvs. konstruktivt konfliktfyldt) diskussion om grøn omstilling, reducere polarisering og fremme bæredygtige politiske løsninger.

Fremtidige studier bør dykke dybere ned i borgernes rolle i miljødiskursen, specielt inden for aktivisme for at udforske, hvordan forskellige grupper af borgere opfatter og reagerer på de miljøforestillinger, som politiske aktører og medier fremsætter. Dette kunne bidrage til en mere nuanceret forståelse af, hvordan miljøpolitiske beslutninger påvirker og formes af borgerinddragelse, og hvordan denne inddragelse kan føre til mere bæredygtige og demokratisk forankrede løsninger.

Samlet set har dette speciale belyst, hvordan politiske aktører sammen skaber en kompleks diskurs om grøn omstilling, hvor økonomiske interesser ofte prioriteres højere end hensynet til naturbevarelse og biodiversitet. Dette rejser spørgsmål om balancen mellem økonomisk vækst og miljømæssig bæredygtighed, som er central i nutidens politiske og offentlige debatter om miljøet.

9. LITTERATURLISTE

- Anderson, A. (2016). The Mediatization of Environmental Conflict in the 'Network Society'. In M. F. Eskjær, S. Hjarvard, & M. Mortensen (Eds.), *The dynamics of mediatized conflicts*.
- Arifi, B., & Winkel, G. (2021). Wind energy counter-conducts in Germany: Understanding a new wave of socio-environmental grassroots protest. *Environmental Politics*, 30(5), 811–832.
- Beck, U. (1997). *Risikosamfundet – paa vej mod en ny modernitet*. Hans Reitzels Forlag: pp. 77-96.
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). The Logic of Connective Action: Digital media and the personalization of contentious politics. *Information, Communication & Society*, 15(5), 739–768. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.670661>.
- Boyd, A. D. (2017). Examining Community Perceptions of Energy Systems Development: The Role of Communication and Sense of Place. *Environmental Communication*, 11(2), 184-204. <https://doi.org/10.1080/17524032.2015.1047886>.
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (red.) (2020). *Kvalitative metoder: En grundbog*. (3. udg.).
- Bruns, A., & Highfield, T. (2016). Is Habermas on Twitter? Social media and the public sphere. In A. Bruns, G. Enli, E. Skogerbø, A. O. Larsson, & C. Christensen (Eds.), *The Routledge companion to social media and politics* (pp. 56–73). New York/Oxford: Routledge.

Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. 5th Ed. Oxford: Oxford University Press: Side 66-72 og 373-405.

Burch, C., Loraamm, R., & Gliedt, T. (2020). The “green on green” conflict in wind energy development: A case study of environmentally conscious individuals in Oklahoma, USA. *Sustainability*, 12(19), 8184. <https://doi.org/10.3390/su12198184>.

Chadwick, A. (2013). *The Hybrid Media System: Politics and Power*. Oxford: Oxford University Press.

Chadwick, A., Dennis, J., & Smith, A. P. (2016). Politics in the age of hybrid media. Power, systems and media logics. In A. Bruns, G. Enli, E. Skogerbø, A. O. Larsson, & C. Christensen (Eds.), *The Routledge companion to social media and politics* (pp. 56–73). New York/Oxford: Routledge.

Coughian, M., Cronin, P., & Ryan, F. (2007). Step-by-step guide to critiquing research. Part 1: quantitative research. *British Journal of Nursing*, 16(11), 658-63.

Curry, P. (2000). Redefining Community: Towards an Ecological Republicanism. *Biodiversity and Conservation*, 9, 1059-1071.

Dahrendorf, R. (1994). The Changing Quality of Citizenship. In B. van Steenbergen (ed.), *The Condition of Citizenship*. London: Sage.

Danmarks Naturfredningsforening. (2023). *Danskerne vil have grøn energi og passe på naturen* *imens*. <https://www.dn.dk/nyheder/danskerne-vil-have-gron-energi-og-passe-pa-naturen-imens/>

- Dansk Sprognævn. (n.d.). ["Sprogbrug og grammatik"]. Lokaliseret [15/5-24], på <https://sproget.dk/raad-og-regler/artikler-mv/svarbase/SV00001045>
- Dean, H. (2001). Green Citizenship. *Social Policy and Administration*, 35(5), 490-505.
- Dobson, A. (2004). *Citizenship and environment*. Oxford University Press.
- Dobson, A. (2007). *Green Political Thought* (4th ed.). New York: Routledge.
- Ellis, G., Barry, J., & Robinson, C. (2007). Many ways to say no, different ways of saying yes: Applying Q-methodology to understand the public acceptance of wind farm proposals. *Journal of Environmental Planning and Management*, 50, 517-551.
- Eskjær, M.F., & Horsbøl, A. (2023). New Environmental Controversies: Towards a Typology of Green Conflicts. *Sustainability*, 15(1914). <https://doi.org/10.3390/su15031914>.
- Esser, F., & Strömbäck, J. (2014). *Mediatization of Politics: Understanding the Transformation of Western Democracies*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Flyvbjerg, B. (1991). *Rationalitet og magt. Bind I: Det konkrete videnskab*. Akademisk Forlag: pp. 137-158.
- Flyvbjerg, B. (2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219-245. <https://doi.org/10.1177/1077800405284363>.

- Foucault, M. (1983). The Subject and Power. In H.L. Dreyfuss & R. Rabinow (eds). *Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutics* (pp. 208-226). Harvester Wheatsheaf.
- Frederiksen, M. (2023, Oktober 3). Statsministerens tale ved Folketingets åbning den 3. oktober 2023. *Statsministeriet*.
- HOFOR. (2023). *HOFOR's investering i Øresunds havvindprojekt bliver sat i bero*. <https://www.hofor.dk/nyhed/hofors-investering-i-oeresunds-havvindprojekt-bliver-sat-i-bero/>
- Frølund Thomsen, J.P. (2007). Diskursanalyse. In H. Andersen & L.B. Kaspersen (eds.), *Klassisk og moderne samfundsteori* (4th ed.) (pp. 178-193). Hans Reitzels Forlag.
- Furst, B., Portman, M.E., & Teff-Seker, Y. (2023). Activism or egotism? A critical view of the NIMBY phenomenon in cases of energy infrastructure in Israel. *GeoJournal*, 88, 4921–4938. <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1007/s10708-023-10902-w>.
- Goffman, E. (1981). *Forms of Talk*. University of Pennsylvania Press.
- Gramsci, A. (1971). *Selections from Prison Notebooks*. London: Lawrence & Wishart.
- Hajer, M. (2013). [1997]. *The Politics of Environmental Discourse: Ecological Modernization and the Policy Process*. Oxford: Oxford Scholarship Online.
- Hall, S. (1980). Encoding/Decoding. In P. Marris & S. Thornham (Eds.), *Media Studies. A Reader* (Second Edition) (pp. 51-61). Edinburgh: Edinburgh University Press.

- Hallin, D. C., & Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Hayward, T. (2000). Constitutional Environmental Rights: A Case for Political Analysis. *Political Studies*, 48(3), 558-572.
- Heffron, R. J., & McCauley, D. (2017). The concept of energy justice across the disciplines. *Energy Policy*, 105, 658–667.
- Hjarvard, S. (2009). *Samfundets medialisering. En teori om mediernes forandring af samfund og kultur*. *Nordicom-Information*, 31(1-2), 5-35.
- HOFOR. (2023). *HOFOR's investering i Øresunds havvindprojekt bliver sat i bero*. <https://www.hofor.dk/nyhed/hofors-investering-i-oeresunds-havvindprojekt-bliver-sat-i-bero/>
- Horsbøl, A. (2020). Green conflicts in environmental discourse. A topos based integrative analysis of critical voices. *Critical Discourse Studies*, 17, 429–446.
- Horton, C. C., Gilbertz, S. J., Hall, D.M., & Peterson, T. R. (2019). Negotiating the Democratic Paradox: Approaches Drawn From Governance Efforts on Yellowstone River. *Frontiers in Communication*, 4(25).
<https://doi.org/10.3389/fcomm.2019.00025>.
- Jenkins, K. (2018). Setting energy justice apart from the crowd: Lessons from environmental and climate justice. *Energy Research & Social Science*, 39, 117–21.

- Jenkins, K. (2019). Energy Justice, Energy Democracy, and Sustainability: Normative Approaches to the Consumer Ownership of Renewables. *Energy Transition*, 79–97.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-93518-8_4.
- Justesen, L., & Mik-Meyer, N. (2010). *Kvalitative metoder: I organisations- og ledelsesstudier*. (s. 8- 53 & 122-152). København: Hans Reitzels Forlag.
- Ko, Y., Coffman, M., Mulvaney, D., Copping, A., Wang, H.-W., & Barrett, B. (2022). Conflicts of Greens in renewable energy landscapes: case studies and a planning framework. In: K. Hanaki, M. J. Bouzouni, & K. Yamamoto (Eds.), *The Routledge Handbook of Sustainable Cities and Landscapes in the Pacific Rim* (pp. 430–448). <https://doi.org/10.4324/9781003033530>.
- Laclau, E. (2005). *On Populist Reason*. London: Verso, 129-156.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and Socialist Strategy*. London: Verso, 105-114 og 122-145.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (2002). *Det radikale demokrati*. Roskilde Universitetsforlag.
- Lalander, R., & Merimaa, M. (2018). The Discursive Paradox of Environmental Conflict: Between Ecologism and Economism in Ecuador. *Forum for Development Studies*, 45(3), 485-511.
<https://doi.org/10.1080/08039410.2018.1427622>.
- Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller (n.d.). *Møllegrupper*.
<https://lntk.dk/category/moellegrupper/>.

Lievrouw, L. (2011). *Alternative and Activist New Media*. Cambridge, UK: Polity.

McClymont, K., & O'Hare, P. (2008). "We're not NIMBYs!" Contrasting local protest groups with idealised conceptions of sustainable communities. *Local Environment*, 13, 321–335.
<https://doi.org/10.1080/13549830701803273>.

Merriam-Webster. (n.d.). Nutshell. In *Merriam-Webster.com dictionary*. Lokaliseret [15/5-24], på <https://www.merriam-webster.com/dictionary/nutshell>

Miller, D. (2002). The Left, the Nation-State and European Citizenship. In N. Dower & J. Williams (Eds.), *Global Citizenship: A Critical Reader*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Mouffe, C. (2000). *The Democratic Paradox*. London: Verso, 1-35.

Mulvaney, D. (2017). Identifying the roots of Green Civil War over utility-scale solar energy projects on public lands across the American Southwest. *Journal of Land Use Science*, 12(6), 493–515. <https://doi.org/10.1080/1747423X.2017.1379566>.
normative implications for journalism. *Journalism Studies*, 6(3), 331-345. <https://doi.org/10.1080/14616700500131950>

Offe, C. (1984). *Contradictions of the welfare state*. MIT Press.

Ohmsen, J. (2023). *Forsker: Laver man grøn energi, bør man også tage hensyn til naturen*. <https://www.dn.dk/nyheder/forsker-laver-man-gron-energi-bor-man-ogsa-tage-hensyn-til-naturen/>

- Pedersen, J. (2023). *Havvindmøllepark er bremset efter dårlige miljøundersøgelser*. <https://www.dn.dk/nyheder/havvindmollepark-er-bremset-efte-darlige-miljoundersogelser/>
- Rowley, J., & Slack, F. (2013). Conducting a Literature Review. *Management Research News*, 27(6), 31–39.
- Sagoff, M. (1988). *The Economy of the Earth: Philosophy, Law and the Environment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Scheufele, D. A., & Tewksbury, D. (2007). Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models. *Journal of Communication*, 57, 9–20.
- Schively, C. (2007). Understanding the NIMBY and LULU phenomena: Reassessing our knowledge base and informing future research. *Journal of Planning Literature*, 21, 255–266. <https://doi.org/10.1177/0885412206295845>.
- Statsministeriet. (2023, Oktober 3). Statsministerens tale ved Folketingets åbning den 3. oktober 2023.
- Strömbäck, J. (2006). In search of standard: Four models of democracy and their normative implications for journalism. *Journalism Studies*, 6(3), 331–345. <https://doi.org/10.1080/14616700500131950>
- Walton, S., & Boon, B. (2014). Engaging with a Laclau & Mouffe informed discourse analysis: a proposed framework. *Qualitative Research in Organizations and Management*, 9(4), 351–370. <https://doi.org/10.1108/QROM-10-2012-1106>.

- Wang, H. W., Dodd, A., & Ko, Y. (2022). Resolving the conflict of greens: A GIS-based and participatory least-conflict siting framework for solar energy development in southwest Taiwan. *Renewable Energy*, 197, 879–892.
- Warren, C.R., Lumsden, C., O’Dowd, S., & Birnie, R.V. (2005). ‘Green On Green’: Public perceptions of wind power in Scotland and Ireland. *Journal of Environmental Planning and Management*, 48, 853–875.
- Williams, J. (2014). *Understanding poststructuralism*. Taylor & Francis Group.
- Yin, R.K. (2014). *Case Study Research. Design and Methods* (5th ed.). pp. 3-19.

10. BILAG

BILAG 1: SØGESTRATEGI

Database	Søgeord	Søgeord	Søgeord	Dato	Antal resultater
ABI inform	Communication challenges	Green transition		23/1	20.620
Scopus	“wind energy”	media coverage		25/1	24
EBSCOHost	Green land use	Conflict	Democracy	5/2	1
ProQuest	summary(enviromental conflicts OR green conflicts OR sustainability)	summary(nimby)		12/2	102
ProQuest	summary(enviromental conflicts OR green conflicts OR sustainability)	summary(green activism OR activism)		12/2	755
ProQuest	summary(enviromental conflicts W green conflicts OR sustainability)	NIMBY		12/2	340
ProQuest	Renewable energy	NIMBY		12/2	287
Journal of Environmental Communication	Wind energy			14/2	
Scopus	"green conflicts" OR "environmental conflicts" OR "sustainable conflicts" OR "renewable	communication		15/2	311

	conflicts "				
Scopus	(TITLE-ABS-KEY)"Green conflicts"	(TITLE-ABS-KEY)communication		19/2	96
Scopus	(TITLE-ABS-KEY)"Green conflicts" OR "sustainable conflicts"	(TITLE-ABS-KEY)Democracy		21/2	52
Scopus	(TITLE-ABS-KEY)"Green conflicts" OR "sustainable conflicts"	(TITLE-ABS-KEY)legitimacy		21/2	47
Scopus	(TITLE-ABS-KEY)"Green conflicts" OR "sustainable conflicts"	(TITLE-ABS-KEY)media		14/3	133

BILAG 2: METTE FREDERIKSENS ÅBNINGSTALE VED FOLKETINGETS ÅBNING DEN 3/10-2023

- 1 For det er jo også her, at det for alvor bliver interessant. Når vi skal træffe et
2 vanskeligt valg. Nogle gange mellem to muligheder, der enten er lige gode eller lige
3 dårlige.
- 4 Et dilemma.
- 5 De personlige af slagsen tager Sara & Monopolet sig af på P4. Det gør de i øvrigt
6 godt. Men hun har så også kun tre personer med sig i radioen.
- 7 Herinde er vi 179 personer til at løse vor tids politiske dilemmaer.
- 8 Hvis I synes, det nogle gange kan være bøvlet, så glæd jer over, at vi ikke
9 kommunikerer med hinanden på Aula.
- 10 Og et af de dilemmaer, som de næste år vil træde tydeligere frem.
- 11 Det er hensynet til klima over for hensynet til natur og miljø. Hensynet til den
12 grønne omstilling over for hensynet til naboer og muligheden for at klage.
- 13 Den diskussion kan vi lige så godt starte nu. For den er ikke nem.
- 14 I Danmark har vi i dag flere end 4.000 vindmøller på land. Men over de senere år er
15 udbygningen næsten gået helt i stå.
- 16 For to år siden blev der sat 45 vindmøller op på land.
- 17 Sidste år var tallet nede på 33.
- 18 Og i år er der foreløbig kun opsat fire nye vindmøller.
- 19 Det er ikke kun på land, vi har den udfordring.
- 20 Hvis jeg nu skulle formulere det som en henvendelse til Sara & Monopolet. Så ville
21 det lyde nogenlunde sådan her:
- 22 *"Kære Sara og det altid fantastiske Monopol*
- 23 *Jeg hedder Mette og vil rigtig gerne have, at der bliver sat nogle vindmøller op*
24 *hurtigt.*
- 25 *Jeg synes, vi er for afhængige af gas – ikke fra Preben, men fra Putin. Og desuden*
26 *har vi travlt, hvis vi skal bekæmpe klimaforandringerne.*
- 27 *Heldigvis er der nogen, der gerne vil sætte vindmøller op. Blandt andet på havet*
28 *ud for Stevns på Sjælland.*

- 29 *Men det er samtidig et område, som flagermus og trækfugle godt kan li' at flyve*
30 *rundt i.*
- 31 *Og de, der gerne vil sætte vindmøllerne op. De har ikke fået talt, hvor mange*
32 *flagermus, der flyver i området om foråret og om efteråret.*
- 33 *Derfor er projektet nu forsinket.*
- 34 *Hvad mener Monopolet? Har dem, der vil sætte vindmøller op, ikke gjort deres*
35 *forarbejde ordentligt? Og er flagermus vigtigere end vindmøller?*
- 36 *Kh. Mette"*
- 37 Herfra ville Sara Bro så tage over.
- 38 Og uanset hvem, der ville gæste Monopolet den dag, ville jeg være spændt på
39 diskussionen.
- 40 Hvis Søren Pind er med, tror jeg, han ville sige, at flagermusene bare skulle flyve
41 udenom vindmøllevingerne.
- 42 Alligevel er det ikke helt så simpelt.
- 43 For vi kommer ikke udenom at forholde os til, at den massive udbygning af den
44 vedvarende energi, som vi alle ønsker os, at den nogle gange vil ske på bekostning af
45 naturen netop dér.
- 46 Og hvis den grønne omstilling skal gå hurtigere.
- 47 Hvis andre hensyn må vige.
- 48 Så må vi på andre måder tage initiativer til, at naturen og miljøet også får bedre
49 betingelser. Ligesom vi selvfølgelig skal sikre en ordentlig kompensation til de
50 naboer, der bliver berørt.
- 51 For vi lever ikke kun i en klimakrise. Vi lever også i en natur- og biodiversitetskrise.
- 52 Tag bare vores mange fjorde. Set over vandet smukke som altid. Under overfladen
53 blottet for liv. Vi skal have reduceret kvælstofudledningen.
- 54 Vi fortsætter vores arbejde med de kommende naturnationalparker.
- 55 Og så skal vi passe bedre på vores udrydningstruede arter.
- 56 Hvilket mange heldigvis har lyst til at gøre noget ved. Flere end 15.000 danskere
57 deltog i den første nationale optælling af pindsvin nogensinde herhjemme.

- 58 Der blev registreret flere end 25.000 levende og døde pindsvin.
- 59 Nu kan vi følge udviklingen. Passe på pindsvinene. Som i øvrigt går i hi her fra
60 oktober og frem til maj.
- 61 Det er lidt det omvendte af Folketinget.
- 62 Selvom der nu sjældent er plads til at gå hi i politik.
- 63 Da jeg sammen med regeringsledelsen for nylig var på ~~busturné~~. Ude på noget som
64 en anden Palle, Polle og Ruth.
- 65 Ja, der besøgte vi Odense Havn.
- 66 Her bygger de komponenterne til de vindmøller, der skal stå på havet. De er nu så
67 enorme, at de bedst bygges på havnen og skibes ud derfra.
- 68 De er stort set umulige at transportere på land.
- 69 Blandt andet derfor vil Odense Havn gerne udvide. Men ifølge havnen kan det tage
70 op til 10 år.
- 71 Man skulle måske tro, at det er selve byggeprocessen, der bare tager lang tid. Mon
72 ikke vi alle kender en håndværker, der engang imellem er blevet forsinket?
- 73 Men sådan forholder det sig ikke.
- 74 Selve den fysiske udvidelse af havnen tager cirka to år.
- 75 At udarbejde de nødvendige undersøgelser, ansøge, få projektet godkendt og ikke
76 mindst risikoen for, at der klages undervejs og at projektet derfor bliver sat på
77 pause. Alt det kan tage op til otte år, fortæller havnen.
- 78 Helt så tålmodige er man altså ikke i resten af verden.
- 79 Og hvis ikke Danmark og Europa speeder op.
- 80 Så svigter vi ikke kun vores ansvar for at accelerere den grønne omstilling.
- 81 Så taber vi også den internationale konkurrence om, hvor fremtidens grønne
82 virksomheder etablerer sig.
- 83 Vi har et selvbillede af, at Danmark er et af de lande i verden, der er mest ambitiøse,
84 når det gælder klimaet.
- 85 Det er vi også. Det er rigtigt. Men vi sætter for mange snubletråde op for
86 klimakampen.
- 87 Så vores forspring står og falder med om vi kan håndtere dilemmaerne, og om vi
88 kan tiltrække de dygtigste. Både virksomheder og medarbejdere.

BILAG 3: KODNINGSSKEMAER

Miljøbeskyttelse		
Regering	Kritikere	Medier
<i>Bremset af grønne hensyn</i> "Den grønne energiomstilling bliver alt for ofte bremset af grønne hensyn til natur og biodiversitet samt bureaukratisk inert" – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023) "Hensynet til naturen og biodiversiteten lander alt for ofte som en tung bremseklods..." Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023) "Der er en tendens til, at naturhensynet vejes ind omkring hvert eneste projekt, og det er med til at tage tempo ud af det«, siger Lars Løkke Rasmussen og understreger, at man »naturligvis ikke skal se stort på« hensynet til natur og biodiversitet" – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023) "Vi har talt meget om det i regeringsledelsen fordi helt ærligt: Vi har de mest ambitiøse klimamål og et industripolitisk kompetencemæssigt forspring. Derfor er det da en	<i>Alvorlig advarsel</i> "I sidste uge udsendte Danmarks Naturfredningsforening (DN) og Nationalpark Vadehavet en fælles pressemeddelelse med alvorlig advarsel mod at lægge et testcenter i netop Vadehavet. En sådan placering vil ifølge DN's præsident, Maria Reumert Gjerding, have »irreversible konsekvenser for biodiversiteten«. Hun opfordrer til at finde et sted, »der tjener både klimaets og naturens interesser«. Udenrigsministeren er ikke imponeret"	<i>Latterliggørelse af politisk forandring</i> "Og hvem griner ikke ad joken om Søren Pinds syn på de flagermus, der forsinker opstillingen af langt flere vindmøller? Latterliggørelsen skaber fælles forståelse for nødvendigheden af politiske forandringer, men den gør mere end det. Den skaber et os og dem. Os, der har gennemskuet det latterlige, og dem, der har skabt det" (Jensen, C., Politiken, 2023). "I stedet for at give flagermusene og folkestemningen skylden for, at opsætningen af vindmøller og den grønne omstilling går alt for langsomt, så skulle hun påtage sig ansvaret og gøre det, hun og hendes regering har lovet befolkningen" (Jensen, C., Politiken, 2023)

frustration, at muligheden for at sætte sin politiske vilje igennem er udfordret af tusind forskellige grunde” – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023) ”Vi kommer i hvert fald ud i nogle vigtige diskussioner omkring, om flagermus skal stå i vejen for den grønne omstilling” (Larsen, Politiken, 2023)		
<i>Grøn omstilling kommer med pris</i> ”Vi må sige, at så sætter vi alt ind på den grønne omstilling, og så ved vi godt, at det kommer med en pris. Den pris må man håndtere ved siden af” – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023)	<i>Regeringen mistænkt</i> “Her er regeringen og navnlig Løkke mistænkt for at have puttet med centrale oplysninger samt forhalet den grønne omstilling og potentielt tilgodeset en enkelt aktør” (Rask, E., Berlingske, 2023B)	<i>Kamp</i> Ser vi en regulær kamp mellem grønt og grønt? (Klarskov, K., Politiken, 2023) “Løkke og Mette Frederiksen er klar til den næste, store kamp i dansk politik. Ikke om tid eller penge, men kampen mellem grøn og grøn” (Svane, Politiken, 2023A) ”En aften i Mern Og så er der de hjemlige benspænd, som Løkke og statsminister Mette Frederiksen har talt om. Kampen om grønt mod grønt, klima mod natur eller flagermus mod vindmøller, for nu at tage et helt konkret og måske lidt fortærsket eksempel” (Svane, Politiken, 2023B)
<i>Natur forrang for grøn omstilling</i>	<i>Vanvittigt</i>	<i>Fælles erkendelse</i>

”Er tendensen i dag, at biodiversitet og natur har forrang frem for den grønne energiomstilling? »Systemerne er sat op for at beskytte natur. Ikke for at accelerere grøn omstilling” – Lars Aagaard (Klarskov, K., Politiken, 2023) ”Men i konflikten mellem dyr og vindmøller er fronterne nu trukket helt op: »Hvis vi antager, at det er fakta, at vi har en klode, der brænder, at isen smelter, at vandet og temperaturen stiger, og vi så alligevel ikke kan sætte vindmøller op Så er man nødt til at spørge sig selv, om flagermusenes krav er vigtigere end den grønne omstilling,« siger Søren Smalbro. (Dohm, Jyllands-Posten, 2023B)	”Det er vanvittigt at vi har en udenrigsminister der mener at hensyn til naturen bremser den grønne omstilling. Det er et skoleeksempel på manglende helhedsforståelse” – Frank Erichsen (Thomson, Jyllands-Posten, 2023)	”Løkke og Frederiksen har beklædt fremtrædende positioner i samtlige regeringer siden 2001, men er altså her i 2023 nået frem til den fælles erkendelse, at systemerne stadig ikke er gearret til den hurtige grønne omstilling” (Klarskov, K., Politiken, 2023) ”Både hun og Løkke er også forlæns ind i den næste, store offentlige debat, der for alvor kan dele vandene. Kampen mellem grøn og grøn. Miljø og natur overfor grøn omstilling. Her har begge trukket blank, Mette Frederiksen i sin åbningstale til Folketinget og Løkke med harske udtalelser i flere medier” (Svane, Politiken, 2023A)
<i>Andre interesser</i> ”(…) svarede Lars Løkke Rasmussen ikke tydeligt på, men han lod forstå, at »verdens sendes i farver, hverken sort og hvid eller rød eller grøn«. Men han understregede, at der var andre motiver end at få hurtig grøn strøm etableret i en situation, hvor embedsværket havde sagt, at åben dør-ordningen var	<i>Vindmøller</i> ”Det skal slet ikke være et spørgsmål, om der skal være vindmøller i Vadehavet. Det er ikke en grøn omstilling. Det er virkeligt, virkeligt svært at komme uden om landbruget” – Frank Erichsen (Thomson, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Spidsmus og kontormus</i> ”Som det siges i regeringskontorerne, helt uden for citat: »Det, der mest forsinker den grønne omstilling mest, er spidsmus og kontormus«. Et andet område, hvor regeringen lige nu overvejer at tage grøn-mod-grøn-kampen, er overfor Danmarks Naturfredningsforening,

ulovlig” (Raske, E., Berlingske, 2023C)		som er stærk, og som siden 1937 har haft en særlig ret til at foreslå fredninger” (Svane, Politiken, 2023A)
<i>Naturbeskyttelsesreglerne</i> “Så det kan godt blive aktuelt at ændre f.eks. naturbeskyttelsesreglerne? »Vi kommer til at kigge på det hele med henblik på at sætte fart på den grønne omstilling«, siger Nicolai Wammen” (Larsen, Politiken, 2023)	<i>Stiller større krav</i> "Løsningen kommer kun hvis der er mange der engagerer sig i havet og derfor også stiller større krav til vores politikere og de mennesker der bestemmer hvordan vores hav ser ud." – Frank Erichsen (Thomson, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Regeringen have fingre i</i> ”(...) som siden 1937 har haft en særlig ret til at foreslå fredninger. Den vil regeringen - også - gerne have fingrene i” (Svane, E., Politiken, 2023)
<i>Midt i en klimakrise</i> ”Vi står midt i en klimakrise. Det har været en ekstrem sommer med skovbrande og oversvømmelser og et efterår, der har budt på nogle store vejrsmæssige udfordringer. Vi har en helt afgørende opgave foran os, når det gælder klima, natur og biodiversitet” – Nicolai Wammen (S) (Larsen, Politiken, 2023) ”Så må vi på andre måder tage initiativer til, at naturen og miljøet også får bedre betingelser (...) For vi lever ikke kun i en klimakrise. Vi lever også i en natur- og biodiversitetskriser” (Frederiksen, 2023)	<i>Bekostning af naturen</i> "Man har ikke forstået den grønne omstilling hvis man tror at man kan løse dele af den på bekostning af naturen så har man vist at man ikke kan tænke i helheder." Frank Erichsen (Thomson, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Hensynstagen</i> “Nemlig et konstant forhindringsramt havvindprojekt ti kilometer syd for Amager ud for Køge Bugt, der i år fik frataget sin etableringstilladelse på grund af et klagenævns hensyntagen til flagermus i området” (Rask, E., Berlingske, 2023A)
<i>Afgørende for planetens overlevelse</i>	<i>Forskers anbefalinger</i>	<i>DN er rasende</i>

”Og med al respekt for flagermusen, så er det jo et alvorligt dilemma, hvis flagermus eller for dens sags skyld andre dyrearter forhindrer eller forhaler den grønne omstilling, som er af helt afgørende betydning for vores planets overlevelse«, siger Nicolai Wammen” (Larsen, Politiken, 2023)	”Inden man etablerer en vindmøllepark, bør man undersøge, om der er truede arter som flagermus eller fugle i området, og tage de nødvendige hensyn i etableringen. I forbindelse med Aflandshage Vindmøllepark gjorde vi i Danmarks Naturfredningsforening sammen med andre foreninger sidste år opmærksom på dette i høringssvar. Endda to gange. Vi henviste til forskernes anbefalinger” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	”Danmarks Naturfredningsforening er rasende over, at flagermus får skyld for at stå i vejen for vindmøller ud for København. Det er nemlig langt fra hele forklaringen” (Bredsdorff, Politiken, 2023D)
<i>Kompensation</i> "Potentielt skal det hjælpe os til at gøre det lettere at få den vedvarende energi de steder vi gerne vil have den. Og hvis det på de konkrete steder har betydning for miljøet skal man lave kompensation" (Rask, Berlingske, 2024)	<i>Gøre grin med hensyn</i> ”Jeg er helt enig. I valgkampe ser vi partier male logoerne grønne og have slogans om en grøn fremtid. Jeg bliver oprigtig glad hver gang. Men: Du kan ikke den ene dag skrive i et regeringsgrundlag, at biodiversitetskrisen er vor tid største udfordring. Og den næste dag gøre grin med hensynet til truede arter fra Folketingets talerstol eller melde ud, at naturregler må vige” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Aflandshage</i> ”Danmarks Naturfredningsforening (DN) retter et usædvanlig hårdt angreb mod Københavns overborgmester, Sophie Hæstorp Andersen (S). Hun opfordrede i sidste uge til at ændre reglerne for miljøbeskyttelse, efter at kommunens energiselskab, Høfor, besluttede sig til at sætte et projekt med vindmøller i farvandet ud for Stevns i bero” (Bredsdorff, Politiken, 2023D)

<i>Ingen steder i DK uden naboer og natur</i> “Dem var der mange af til Dahlin. Ministeren forsøgte at argumentere med klimamål, der skal nås, en grøn fremtid, danske arbejdspladser, vindmølleindustriens konkurrenceevne. Han forklarede, hvordan ingen steder i Danmark er uden naboer og natur, som fremskridtet vil gå ud over” (Corfixen, Politiken, 2024)	<i>Skyldes hverken flagermus eller regler</i> ”Det er åbenbart ikke de ansvarlige politikeres ansvar, at man i årevis har nølet med udbygningen af grøn energi. Endnu en interessant logik! Lad mig starte med at slå én ting fast: Det skyldes hverken flagermus eller naturbeskyttelsesregler, at vindmølleprojektet ved Aflandshage blev sat i bero. Det skyldes en dårlig miljøundersøgelse, der ikke levede op til gældende lovgivning” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2024)	<i>Få centimeter lille dyr spillet rolle</i> ”Enten er de nye vindmøller blevet opgivet. Projekterne er blevet udskudt. Eller der er kommet begrænsninger på, hvornår på dagen vindmøllerne må dreje rundt og producere klimavenlig strøm. Ofte har et blot få centimeter lille dyr spillet en central rolle” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023B)
<i>Det er totalt gæk</i> ”Det er totalt gæk! Flagermus, wtf? Flagermus?!« Flere politikere var ude med ironiske kommentarer på sociale medier for få uger siden. De kom, efter at Aflandshage Vindmøllepark for nylig blev sat på pause af Københavns Borgerrepræsentation og energiselskabet Hofer” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Manglende vilje og evne</i> ”Men desværre blev der ikke rettet op, og Energistyrelsen gav tilladelse til projektet. En tilladelse, som det uafhængige energiklagenævn efterfølgende dumpede. Er det naturens skyld? Eller manglende vilje og evne til at leve op til de nødvendige naturbeskyttelsesregler? Bedøm selv” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Afgørelse til fordel for natur</i> ”I 15 sager er afgørelserne i et eller andet omfang faldet ud til fordel for natur-, fugle og flagermusbeskyttelse. I fem sager er afgørelsen faldet ud til fordel for opstillingen af vindmøller. I de sidste to sager er der afgørelser, der både tilgodeser naturen og vindmøllerne, konkluderes det” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023B)
<i>Naturbeskyttelse er skylden</i> ”Både statsministeren og klimaministeren har også givet udtryk for, at	<i>Fartbøde</i> ”Når man får en fartbøde, er det typisk bilistens egen skyld. Sjældent giver man	

naturbeskyttelsen er skyld i den langsomme udbygning af grøn energi. Nye regler er tilsyneladende på vej, så naturbeskyttelse kan sættes ud af kraft for at få mere vedvarende energi” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023) <i>”Hvad mener Monopolet? Har dem, der vil sætte vindmøller op, ikke gjort deres forarbejde ordentligt? Og er flagermus vigtigere end vindmøller?” (Frederiksen, 2023)</i>	fartkontrollens stærekasse eller fartgrænserne skylden. Men ikke her: Ifølge borgmesteren var det nemlig Energiklagenævnet og hensynet til truede arter, som er problemet. Interessant logik!” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	
<i>Aflandshage</i> ”Sophie Hæstorp Andersen opfordrede i en pressemeddelelse e!er fiaskoen med <i>Aflandshage</i> til »smartere og smidigere« rammer for at opsætte <i>vindmøller</i>. »Setuppet må kunne indrettes, så man ikke skal syv år og adskillige hundrede millioner kroner hen i planlægningen, førend det viser sig, at nogle flagermus står i vejen for det største grønne tiltag i Københavns historie. Det er i alles interesse, at vi som samfund indretter betingelser, som skaber tillid og tryghed til planlægning og opsætning af <i>vindmøller</i>. Det har vi tydeligvis ikke	<i>Regler er ikke for sjov</i> ”Naturbeskyttelsesreglerne er ikke opfundet for sjov: Vi står i en dramatisk biodiversitetskriser, hvor tusindvis af arter forsvinder fra vores planet. I Danmark er omkring 1.800 arter truede. Næsten alle overvågede naturtyper er i ugunstig bevaringstilstand. Økosystemerne - fundamentet for vores liv - er under pres” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	

nu” (Bredsdorff, Politiken, 2023e) ”Hofors projekt er i strid med gældende regler om naturbeskyttelse. At en politiker så blåstempler det, og at flagermusen får skylden, er uærligt og dybt, dybt pinligt. Lovgivningen skal gælde for alle, også dem, som sætter vindmøller op. At skyde på lovgivningen i stedet for dem, der har begået fejl, er helt vanvittigt«, siger hun (Gjerding)” (Bredsdorff, Politiken, 2023D) ”Præcis som det netop også er sket med havvindmølleprojektet Vindmøllepark Aflandshage, der for få dage siden blev sat i bero. Her skulle 26 havvindmøller have sikret grøn strøm til 300.000 husstande i hovedstadsområdet (...) Men en afvisning kan også skyldes, at procedureregler - f.eks. i forhold til en høring - ikke er overholdt (Dohm, Jyllands-Posten, 2023B) <i>”Heldigvis er der nogen, der gerne vil sætte vindmøller op. Blandt andet på havet ud for Stevns på Sjælland. Men det er samtidig et område, som flagermus og trækfugle godt kan li’ at flyve rundt i. Og de, der</i>		
---	--	--

<i>gerne vil sætte vindmøllerne op. De har ikke fået talt, hvor mange flagermus, der flyver i området om foråret og om efteråret. Derfor er projektet nu forsinket” (Frederiksen, 2023)</i>		
<i>Klima overfor natur og miljø</i> ”Og et af de dilemmaer, som de næste år vil træde tydeligere frem. Det er hensynet til klima over for hensynet til natur og miljø. Hensynet til den grønne omstilling over for hensynet til naboer og muligheden for at klage. Den diskussion kan vi lige så godt starte nu. For den er ikke nem” (Frederiksen, 2023)	<i>Midt i to kriser</i> ”Vi skylder naturen og os mennesker at tænke os grundigt om, når vi f. eks. laver anlægsprojekter: Vi skal lave grundige miljøundersøgelser og tilpasse vores adfærd naturens grænser. Vi står midt i to kriser: Klimakrisen og biodiversitetskrisen. Det er altså helt galt, hvis man tror, man skal løse den ene krise ved at forværre den anden” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023)	
<i>Kære Sara og monopollet</i> ”Jeg hedder Mette og vil rigtig gerne have, at der bliver sat nogle vindmøller op hurtigt. Jeg synes, vi er for afhængige af gas – ikke fra Preben, men fra Putin. Og desuden har vi travlt, hvis vi skal bekæmpe klimaforandringerne” (Frederiksen, 2023)	<i>Aflandshage</i> ”Det er virkelig ærgerligt, at vindmølleprojektet ved Aflandshage er sat på pause. For det kunne så nemt være undgået. Vi vil så gerne have mere grøn energi. Vi har hele tiden støttet en vindmøllepark ved Aflandshage. Og derfor er vi glade for, at vi i dag har en god dialog med Høfor om at	

	få projektet på skinner igen” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023) ”Det kræver dog, at de lovpligtige miljøundersøgelser laves hurtigst muligt (Hofor er allerede i gang), og at det helt nødvendige hensyn til truede og sårbare arter sikres i projektets udformning. Alle har lært af denne sag, og jeg vil gerne takke Hofor for en seriøs tilgang i disse uger” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023) ” Men det kræver, at vi planlægger for vores land, at vi laver de nødvendige miljøundersøgelser, og at vi lærer af fejlene fra Aflandshage Vindmøllepark” (Gjerding, Jyllands-Posten, 2023) ”Det er her (mangelfulde miljøundersøgelser), nøglen ligger,« mener han (Lasse Pedersen) med henvisning til havvindmølleparken Aflandshage i Køge Bugt på Sjælland, der for nylig blev bremset af, at vindmøllernes påvirkning af flagermus ikke var tilstrækkeligt undersøgt.	
<i>Flagermus</i> ”Hvis Søren Pind er med, tror jeg, han ville sige, at flagermusene bare skulle flyve udenom vindmøllevingerne.	<i>Landbrug må vige pladsen</i> ”I Danmarks Naturfredningsforening er vi ikke i tvivl. Hvis vi skal fremtidssikre vores land,	

Alligevel er det ikke helt så simpelt” (Frederiksen, 2023)	beskytte vores naturværdier og igen blive et grønt foregangsland, så må noget af landbruget vige pladsen” (Gjering, Jyllands-Posten, 2023)	
<i>Hensyn må vige</i> ”Og hvis den grønne omstilling skal gå hurtigere. Hvis andre hensyn må vige” (Frederiksen, 2023)	<i>Nødretsforordning</i> ”Nødretsforordningen blev vedtaget i EU under energikrisen og betyder blandt andet, at hensynet til naturen i helt særlige situationer kan tilsidesættes. Men der er, set med vores øjne, ingen særlig situation i Danmark, og det er ikke klager over naturen, der er bremsen, lyder det fra Lasse Jesper Pedersen” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023)	
<i>Passe på truede dyrearter</i> ”Tag bare vores mange fjorde. Set over vandet smukke som altid. Under overfladen blottet for liv. Vi skal have reduceret kvælstofudledningen. Vi fortsætter vores arbejde med de kommende naturnationalparker. Og så skal vi passe bedre på vores udrydningstruede arter” (Frederiksen, 2023)	<i>Begået kæmpe brøler</i> ”Det handler om, at Høfor har begået en kæmpebrøler, om hensynet til Københavns Lufthavn og om politikere, som ikke vil løbe en risiko for den grønne omstilling. Det er uærligt og beskæmmende i stedet at skyde på naturbeskyttelsen, som i forvejen lader meget tilbage at ønske», siger præsident Maria Reumert Gjerding” (Bredsdorff, Politiken, 2023D)	

Bureaukratisk inert		
Regering	Kritikere	Medier
<i>Opgør</i> ” Det er der brug for et opgør med, ligesom der skal gøres op med det gigantiske »sammensurium« af regler, klagesystemer og bureaukratiske sags gange, der sætter store klima-og energiprojekter i stå” – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023) "Den grønne energiomstilling bliver alt for ofte bremsat af grønne hensyn til natur og biodiversitet samt bureaukratisk inert	<i>Tingene ikke giver mening</i> "»Det der er med Åben Dør-forløbet er at tingene ikke giver mening. Vi er nødt til at finde ud af hvad der er op og ned« siger Mona Juul." (Rask, E., Berlingske, 2023c)	<i>Køre den hårdt</i> “Regeringen har fremlagt forslag til energiparker og kortere klageadgange, og både Løkke og Frederiksen er klar til at køre den hårdt. Også overfor embedsapparatet, for de forstår ikke, hvorfor det tager så lang tid at få en mølle op i Danmark, når det går hurtigere andre steder” (Svane E., Politiken, 2023)

<i>Frustration over langsommelighed</i> Han forklarer, at der i regeringstoppen er udbredt frustration over langsommeligheden i implementeringen af den grønne omstilling – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023) "Ifølge Løkke skyldes det »et sammensurium af regelsæt og processer« at tingene tager for lang tid når visioner skal udføres i praksis." (Klarskov, K., Politiken, 2023) “Han (Lars Løkke) nævner bl. a. hensyn til arealudlægning, naturinteresser, miljøvurderinger, klageadgange og et kompliceret bureaukratisk krydsfelt mellem styrelser, ministerier, kommuner og EU-regler: »Hvis vi ikke på en eller anden måde får sat strøm til de processer, kommer vi til at skynde os alt for langsomt” (Klarskov, K., Politiken, 2023)	<i>Diskriminerende</i> "Den kom blandt andet med henvisning til at virksomhederne kunne få eneret til et areal efter et - ifølge jurister i embedsværket - diskriminerende først til mølle-princip." (Rask, Berlingske, 2023C)	<i>Træghed i embedsapparatet</i> ”Løkke afviser og er, som Mette Frederiksen, mere optaget af kampen mod det, de betegner som træghed i embedsapparatet, når det gælder den grønne omstilling. Det kan også kaldes overholdelse af de regler, de selv med deres mange år i politik har været med til at vedtage” (Svane, E., Politiken, 2023)
--	--	---

<i>Aflandshage</i> ”Når man dykker ned i, hvem der lige præcis siger, at man skal tælle i to sæsoner, er det lige pludselig lidt uklart, hvad ophænget er. Det hviler på nogle miljøbeskyttelsesforordninger og noget praksis, der har sat sig” – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023)		<i>Lyn fra en klar himmel</i> “Som et lyn fra en klar himmel trak Energistyrelsen nemlig 6. februar i år tæppet væk under Åben Dør-ordningen, der havde eksisteret siden 1999” (Rask, E., Berlingske, 2023B)
<i>Odense havn</i> ” Man skulle måske tro, at det er selve byggeprocessen, der bare tager lang tid. Mon ikke vi alle kender en håndværker, der engang imellem er blevet forsinket? Men sådan forholder det sig ikke. Selve den fysiske udvidelse af havnen tager cirka to år. At udarbejde de nødvendige undersøgelser, ansøge, få projektet godkendt og ikke mindst risikoen for, at der klages undervejs og at projektet derfor bliver sat på pause. Alt det kan tage op til otte år, fortæller havnen” (Frederiksen, 2023)		<i>Bøvl og bureaukrati</i> "Bøvl og bureaukrati får ofte skylden for at den grønne omstilling ikke går helt så hurtigt som ambitionsniveauet lægger op til." (Rask, Berlingske, 2024)

		<i>Rigide tilladelsesprocesser</i> ”Det er særligt rigide tilladelsesprocesser, krævende miljøgodkendelser og skiftende tilgange fra kommune til kommune, der de seneste år har forsinket udbygningen af grøn strøm i Danmark” (Rask, Berlingske, 2024)
--	--	---

Lokal Modstand		
Regering	Kritikere	Medier
	<i>Vindmøller er upopulære</i> ”Vindmøller er mere upopulære end solceller, fordi de rager over 150 meter op, kaster skygger og larmer.” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023c).	<i>Lokal opbakning</i> “Også i resten af præsentationen balancerede ministrene hen ad en fin line i deres budskaber. På den ene side skal deres plan sikre, at der hurtigere kan bankes flere solcelleparker som den i Holsted op. På den anden side skal der være lokal opbakning” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023c).

	<i>Ikke i min baghave</i> ”Som det blev sagt: »Ja, ja - vi ved godt, at det er sådan lidt ' ikke i min baghave'«. Og så blev der også snakket om den fede, sjællandske muld - i Oremandsgårds tilfælde økologisk gennem årtier - der måske ikke skal dyrkes længere, men sås til med vindmøller og solceller” (Svane, Politiken, 2023B)	<i>Stormvejr</i> “Her kan regeringen dog snildt ryge ind i et andet stormvejr end erhvervslivet. Borgernes” (Svane, Politiken, 2023B)
	<i>Cementblanderen</i> ”Andre talte om de gamle vindmøller, der larmer. Den på Møn, ude ved rensningsanlægget, kalder de for eksempel for cementblanderen. Gæt selv hvorfor” (Svane, Politiken, 2023B)	<i>Kamp</i> “Sådan er der møder landet over. Ikke bare en kamp om klimaet og den grønne omstilling, men en kamp mellem det grønne erhvervslivs investeringer og borgerne” (Svane, Politiken, 2023B)
	<i>Leve med det</i> “For jeg har valgt at... jeg har ikke accepteret det, men jeg har valgt at leve med det. Ellers skulle vi flytte. Og det er vi ikke indstillet på», siger han. Men nu er det så staten, der planlægger at træffe den beslutning for familien” – Lasse Middelboe (Corfixen, Politiken, 2024)	<i>Vælgerne</i> “Det skal det grønne Wammen-udvalg også forholde sig til. Og vælger de at gå med erhvervslivet og den grønne omstilling, kan de risikere at gå imod borgerne. Vi kan også kalde dem vælgerne” (Svane, Politiken, 2023B)

	<i>Katastrofe for os</i> ”Så jeg har det frygteligt«, siger Lasse Middelboe: »Det er de vigtigste 20 år af vores liv, der er her. Vores børns fødehem. Et lokalområde, vi er en del af. Så det bliver da en katastrofe for os” (Corfixen, Politiken, 2024) “»Man vil fjerne noget, der er uerstatteligt«, siger hun om politikernes planer” (Corfixen, Politiken, 2024)	<i>Energieventyret</i> “Stemningen er trykket. Ingen heroppe lader umiddelbart til at være oppe og køre over det energieventyr, der ruller ind med vinden fra Vesterhavet. For det kræver plads. Og hvem det vil være på bekostning af” (Corfixen, Politiken, 2024)
	<i>Al sin energi og fritid for forsøget</i> “Alligevel har Ulrik Iversen, formanden for foreningen Bulbjerg Natur, sat sig for at bruge stort set al sin energi og fritid på at gøre forsøget” (Corfixen, Politiken, 2024)	<i>På papiret imponerende</i> “På papiret er det imponerende: Man vil tage den grønne omstilling til nye højder og bygge protovindmøller på op til 450 meter. Det er næsten 200 meter højere end Storebæltsbroens pyloner. Halvandet Eiffeltårn” (Corfixen, Politiken, 2024)
	<i>Fucked up</i> “»Det er fucked up«, siger en. »En skandale«, fyger det gennem cigaretrøgen fra en anden” (Corfixen, Politiken, 2024)	Ubeboelige pga. støj "Omkring 24 gårde og huse står til at skulle nedlægges... Alle vil blive ubeboelige på grund af den støj testmøllerne forventes at udsende." (Corfixen, Politiken, 2024)
	<i>Nok er nok</i> “Og som flere lokale siger, efter at de er begyndt at organisere deres modstand mod endnu en udvidelse:	

	»Nok er nok«.” (Corfixen, Politiken, 2024)	
	<i>Udslette en hel egn</i> ”De udsletter jo en hel egn«, fortsætter hun. I er for grøn omstilling? »Ja, selvfølgelig«, siger Sarah Wissing Laursen. Er I for vindenergi? De nikker alle tre. »Hvis det giver mening, ikke? Men om vi så plastrede hele Jylland til med vindmøller, ville vi ikke kunne komme i mål med bare vindmøller. Så hvor store må konsekvenserne være i forhold til den effektivitet, de kan få ud af det?«, spørger Sarah Wissing Laursen” (Corfixen, Berlingske, 2024)	

Økonomi		
Regering	Kritikere	Medier
<i>Penge gået glip af</i> ”Det står ikke klart, hvor mange penge staten ville være gået glip af, hvis regeringen havde fulgt embedsmændenes anbefalinger og sat flere vindmøller i udbud, eller om tabet kunne være opvejet ved fordelene af mere grøn strøm” – Lars Løkke (Bersdorff, M., Politiken, 2023).	<i>Givet mere til staten</i> “Jeg forstår slet ikke, hvorfor man ikke tager løsningen fra de seks ministerier. Det, jeg hører i artiklen, er, at det vil give meget mere til staten. Vi sidder tilbage nu og har ingenting», siger Mona Juul” (Beck, K., Politiken, 2023).	<i>Favorisering</i> ”Lars Løkke Rasmussen beskyldes for at favorisere et enkelt energiselskab i stedet for at sørge for mest mulig grøn strøm til Danmark. Det er ikke det eneste forklaringsproblem i den såkaldte CIP-sag” (Bersdorff, M. Politiken 2023). ”I denne uge er han selv kommet under beskyldning fra en samlet opposition, der på baggrund af en artikel i mediet Zetland mistænker ham for at favorisere investeringsfonden Copenhagen Infrastructure Partners i et havvindmølleprojekt” (Klarskov, K., Politiken, 2023) ”Eksempelvis har Zetland ad flere omgange - på baggrund af anonyme kilder og amputerede lækkede notater - kunnet beskrive forhold, der placerer Lars Løkke Rasmussen som en central figur i forløbet: Løkke har sat sig i spidsen for et i offentligheden ukendt havvindudvalg i Udenrigsministeriet, der arbejder med åben dør-ordningens videre forløb”

		(Rask, E., Berlingske, 2023d)
--	--	-------------------------------

<i>Konkurrencekraft</i> ”De der biodiversitets-og naturhensyn må man prøve at løfte fri af vores prioritet, der handler om, at vi skal have noget grøn omstilling af hensyn til klimaet og vores industripolitiske konkurrencekraft, som er et ligeværdigt argument«, siger udenrigsministeren” (Klarskov, K., Politiken, 2023)	<i>Finansiering af partier</i> ”Det fortæller Enhedslistens klimaordfører, Peder Hvelplund. Han kalder sagen for et klokkeklart eksempel på mangel på åbenhed og gennemsigtighed i finansieringen af politiske partier” (Beck, K., Politiken, 2023) ”Under torsdagens åbningsdebat ville Danske Folkepartis formand, Morten Messerschmidt, have svar på, om der var havnet penge i lommerne på Moderaterne eller udenrigsministeren fra CIP i form af vælgerbidrag” (Beck, K., Politiken, 2023)	<i>Åben-dør</i> ”Ifølge regeringen står døren åben for det projekt, fordi det ligger i et område, der er udpeget til vedvarende energi. Men at det skiller sig sådan ud, er blot et af spørgsmålene om særbehandling, som Løkke skal svare på, når han er kaldt i samråd af en opposition, der lugter blod” (Bersdorff, M., Politiken, 2023) ”Fra at være næsten ubrugt væltede det så i 2022 ind med ansøgninger om store milliardprojekter, der kunne mangedoble Danmarks grønne energiproduktion” (Rask, E., Berlingske, 2023C)
<i>Godt købmandskab</i> ”I klimaaftalen fra juni 2022 lød det, at man ville »høste det fulde havvindpotentiale« og »gå til opgaven på en måde, der forener massiv grøn omstilling med godt købmandskab«. Danmarks havarealer skulle sikre »størst mulig indtægt og gevinst«. Under valgkampen i efteråret 2022 sagde Lars Løkke Rasmussen så til Børsen, at Åben Dør-ordningen ikke var særlig smart, fordi den ikke tillod staten at tjene på	<i>Uærlig</i> ”Jeg er ikke blevet præsenteret for andre argumenter end lovligheden. Men hvis det er, fordi man også har set en anden model for sig, hvor man kunne skrabe penge ind til den danske stat, så er det meget uærligt alene at henvise til lovligheden,« siger hun” – Samira Nawa (Rask, E., Berlingske, 2023B)	<i>Svært at være spidsmus</i> ”Som det blev sagt af en minister, ses de danske havvindmølleparker som vores svar på det norske olieeventyr. I det milliardspil kan det være svært at være spidsmus” (Svane, Politiken, 2023a)

projekterne” (Rask, Berlingske, 2023b)		
<i>Økonomisk kalkule</i> ”»Altså, helt ærligt, der er jo også en rød bygning (Finansministeriet, red.), der sidder og tænker, hvis vi skal have en ordentlig prisdannelse på vores egne, sådan lidt mere velplanlagte udbud, så kan vi jo ikke have fri leg ved siden af.« Altså forklarede ministeren, at der også lå en økonomisk kalkule fra regeringens side i, hvor meget havvind der skulle sættes op i de danske farvande” (Rask, Berlingske, 2023b)	<i>Tempo eller tjene penge</i> ”På samrådet blev Løkke af Liberal Alliances Steffen Frølund spurgt, om regeringen gik mest op i tempoet i den grønne omstilling eller i at tjene penge til staten” (Rask, E., Berlingske, 2023C)	<i>Dansk førertrøje indenfor grøn omstilling</i> ”Det er dog ikke kun spørgsmålet om at redde kloden, der får Mette Frederiksen og Lars Løkke til at lægge deres lod i klimaskålen, når den kolliderer med naturen. Det er i i høj grad også et spørgsmål om at redde den danske førertrøje indenfor grøn omstilling og dermed sikre et erhvervseventyr på længere sigt. Her kan de igen forenes: Hvor han, der tilsyneladende har glemt, at han engang mente, at vindmøller var grimme, ser de erhvervsmæssige muligheder, sikrer det for Mette Frederiksen de nødvendige arbejdspladser” (Svane, E., Politiken, 2023)

<i>Ingen betalingsrelation</i> ”I tillæg til det her kan jeg (Lars Løkke) sige - selv om det er helt grænseoverskridende og helt urimeligt, men der insinueres voldsomme ting - at jeg ikke på noget tidspunkt har været i nogen betalingsrelation med CIP” (Raske, E., Berlingske, 2023C)	<i>Kritisk opposition</i> ”En bred opposition har været yderst kritisk indstillet over for Lars Løkke Rasmussens involvering i sagen og rejst bekymringer om, hvorvidt han og Moderaterne er blevet økonomisk støttet af CIP” (Jyllands-Posten, 26/10-2023)	<i>Lugte blod</i> ”Han skal i samråd om sine forbindelser til den grønne kapitalfond, Copenhagen Infrastructure Partners, CIP, hvor oppositionen er begyndt at lugte blod (Svane, E., Politiken, 2023)

<i>Grænseoverskridende og urimeligt</i> ”»I tillæg til det her kan jeg sige, selv om det er helt grænseoverskridende og helt urimeligt, men der insinueres voldsomme ting: At jeg ikke på noget tidspunkt har været i nogen betalingsrelation med CIP.« Lars Løkke Rasmussen sagde i den forbindelse, at Morten Messerschmidt har lavet en video, der »kandiderer til at få konspirationsteoriernes award i år«” (Jyllands-Posten, 26/10-2023)	<i>Usselt, fattigt og ikke værdigt</i> “Selvfølgelig skal vi gøre alt, hvad vi kan, for vores natur uden at tænke på egen gevinst. Alt andet ville være usselt, fattigt og ikke værdigt for et så rigt land som vores” siger Frank Erichsen (Thomson, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Havvindmøller uden statsstøtte</i> Men længe var det tangerende til det fantasifulde at forestille sig havvindmøller opført uden statsstøtte, og i de to første årtier af dens levetid var det også sparsomt med interesse for ordningen” (Raske, E., Berlingske, 2023B).
--	--	--

<i>Indigneret Løkke</i> ”Under et samråd onsdag afviste en indigneret Løkke at have gjort noget forkert, og der kom ingen oplysninger frem, som kunne dokumentere nepotisme” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023C)	<i>Klima-nøl</i> “Kritikken af regeringens klima-nøl blev for massiv, da også erhvervslivet stemte i og flyttede produktion ud af landet” (Svane, Politiken, 2023B)	<i>Åben-Dør forordning</i> “Kort fortalt blev Åben Dør-ordningen indført for at understøtte en markedsdrevet udvikling i havvindindustrien. Pointen var, at hvis aktører kunne sætte vindmøller op på havet uden støtte fra staten, skulle de have mulighed for det” (Rask, E., Berlingske, 2023B) “Det skete ud fra et først til mølle-princip. Hvis projektet ikke kolliderede med miljøhensyn, skibstrafik eller andre væsentlige forhold, fik opstilleren helt gratis lov til at leje havbunden” (Rask, E., Berlingske, 2023B) ”Bekymringen gik på først til mølle-princippet og på, at markedet for havvind var blevet så lukrativt, at gratis tilladelser på havet kunne siges at være direkte støtte med offentlige midler” (Rask, E., Berlingske, 2023B)
---	---	--

<i>Økonomiske muskler</i> ”Der skal bruges flere politiske og økonomiske muskler på at få den grønne omstilling i Danmark op i tempo.” (Larsen, Politiken, 2023)	<i>Udvide produktion i udlandet</i> “Eller når regeringen læser i Børsen, at et firma som nordjyske Liftra, der producerer avancerede kraner, der kan reparere vindmøller ude på havet, vil udvide deres produktion. I Polen” (Svane, Politiken, 2023B)	<i>Erhvervsgevinster</i> “Især Venstre og Moderaterne har øje for erhvervsgevinsterne ved grøn omstilling, og en åben dør, der blev smækket i med anklager om ulovlig statsstøtte, var det sidste, de havde brug for. På et tidspunkt, hvor USA var i fuld gang med at statsstøtte sin egen grønne omstilling, og EU, inklusive Danmark, var ved at ommøblere sit syn på frihandel og så småt begynde selv at tale om statsstøtte til grøn omstilling, smækkede døren i” (Svane, Politiken, 2023C)
<i>Mere slagkraft</i> “»Men vi ønsker at give mere slagkraft ved dels at tage regeringsledelsen mere aktivt ind i rummet, dels at have økonomisiden med, så vi kan have en helhedstænkning omkring vores investeringer og vores prioriteringer i klima, miljø og biodiversitet«, siger Wammen” (Larsen, Politiken, 2023)	<i>Ømme tæer</i> ”Her er der statsstøtte, favorable lån og en noget lempeligere sagsgang end i Danmark - en beslutning, der rammer lige ned på to af regeringens ømmeste tæer: Den nølende grønne omstilling og den statsstøtte, som Danmark altid har været arg modstander af, men som i dag er blevet vigtig, efter at USA åbnede for massiv statsstøtte til grøn omstilling” (Svane, Politiken, 2023B)	<i>Investeringer for trecifrede millionbeløb</i> “Man taler om investeringer for trecifrede millionbeløb, danske arbejdspladser og en knejsende grøn omstilling. Alt sammen skal stå på et fundament og forfines lige her, så den Thy-testede teknologi forhåbentlig en dag kan eksporteres og udskibes fra havne rundtom i verden til gavn for kommende generationer” (Corfixen, Politiken, 2024)

<i>Stærkere forankret i den økonomiske politik</i> ”Det er så store beløb, og det har så dyb indgriben på tværs af vores samfund, så der er en meget, meget klar økonomisk dimension i det her. Derfor har det været rigtig vigtigt, at vi får det endnu stærkere forankret i den økonomiske politik og i samarbejde med Finansministeriet” – Lars Aagaard (Larsen, Politiken, 2023)	<i>Kina underminerer</i> "Men netop som der for alvor kommer vind i vingerne truer Kina med at underminere Danmarks grønne førerposition" (Kjeldtoft, 2023)	<i>Kampplads for dilemmaet</i> “Politikerne på Christiansborg har besluttet, at det er sådan, det må være. På den måde er det vindblæste og naturskønne landskab heroppe atter blevet en kampplads for dilemmaet” (Corfixen, Politiken, 20 24)
<i>God erstatning</i> “Hvis man vil grøn omstilling, så er man nødt til at acceptere, at det har visse ulemper», siger han: »De får en rimelig god erstatning, som jeg hører det«. Et politisk flertal på Christiansborg har lagt op til, at naboer til testcentret som kompensation kan få 10.500 kroner skattefrit om året - dobbelt så meget, hvis man bor ved møller på over 400 meter. Men til gengæld skal man jo så leve med støj? »Men hører de den?» (Corfixen, Berlingske, 2024) ”Ligesom vi selvfølgelig skal sikre en ordentlig kompensation til de naboer,		

der bliver berørt” (Frederiksen, 2023)		
<i>Ikke kun altruisme</i> “Men det er jo ikke kun altruisme. Det handler selvfølgelig også om at sikre, at Danmark i øvrigt også kan vinde noget velstand ved det,« siger Lars Løkke Rasmussen” (Rask, Berlingske, 2024B).		

Hensynet er gået for vidt

”Flere af landets borgmestre er som Søren Smalbro frustrerede over, at vindmøller, der kan bidrage til den grønne omstilling, skabe bedre økonomi og flere arbejdspladser i kommunerne, ikke bliver til noget. De mener, at hensynet til naturen er gået for vidt” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023B)

”Men han mener, at kravene til sagsbehandlingen er gået alt for vidt. »Det er jo små teknikaliteter, der forhindrer, at gode projekter kan komme op og køre,« siger Søren Smalbro. Men kunne I ikke bare have lavet en korrekt håndtering af sagen? »Jo, det har du ret i. Den fejl har vi også erkendt. Men set med de store briller siger jeg bare: Hold nu op. Hold nu op nogle processer, man skal igennem for at lave et vindmølleprojekt” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023B)

<i>Investeringsbeslutninger</i> ” »Det er jo ikke sådan, at denne regering har truffet en aktiv beslutning om, at der ikke skal sættes ret mange vindmøller op i Danmark i 2023. Det er resultatet af investeringsbeslutninger, som er truffet i 2021 og 2022, og det er resultatet af nogle ændrede reguleringer omkring betalingen til elnettet,« siger Lars Aagaard” (Martini, Jyllands-Posten, 2023B)		
<i>Taber den internationale konkurrence</i> ”Så taber vi også den internationale konkurrence om, hvor fremtidens grønne virksomheder etablerer sig. Vi har et selvbillede af, at Danmark er et af de lande i verden, der er mest ambitiøse, når det gælder klimaet. Det er vi også. Det er rigtigt. Men vi sætter for mange snubletråde op for klimakampen” (Frederiksen, 2023)		

Politiske ambitioner for klimaindsats		
Regering	Kritikere	Medier
<i>Nutshell</i> ”Nej, men det er jo i en nutshell, hvad det her handler om. Derfor er nogen nødt til at tage et større, strategisk, samlet politisk medansvar for det her. Ellers bliver det gode det bedstes værste fjende” – Lars Løkke (Klarskov, K., Politiken, 2023)	<i>Mette Frederiksen</i> ”Og på det grønne område må jeg bare sige, at jeg forventer langt mere af Mette Frederiksen, end at hun ringer til »Sara & Monopolet«. Hun har haft statsministerposten i fire år, og der bliver intet vind sat op på land” – Martin Lidegaard (Holm, T., 2023) ”Måske skulle hun bruge lidt mere tid på at sørge for, at regeringen leverer det, den skylder, og lidt mindre tid på at pege fingre ad danskerne” – Søren Pape (Holm, T., 2023)	<i>Ansvar</i> "Hvem er ansvarlig for at klimapolitikken går alt for langsomt? Det er politikerne, SVM-regeringen og Mette Frederiksen selv." (Jensen, C. Politiken, 2023) “Vi har hørt en statsminister, der igen og igen siger, at klimaet er vores generations største udfordring og bundne opgave, men hun føler sig ikke mere forpligtet, end at hun i år endnu ikke har holdt én national tale om klimaet. Klimaet er med i alle taler, men det står mere i bipassager end i hovedbudskabet” (Jensen, C. Politiken, 2023) "Mens spørgsmålene svirrer om udenrigsministeren og hans rolle i en sag om en investeringsfond, angivelige forlommer og forsinket havvind, lader svarene vente på sig." (Beck, K., Politiken, 2023)

<i>Indre linjer</i> "Det arbejde er gået i gang på de indre linjer. Noget af det kan Lars Aagaard folde ud, hvis du ringer til ham«, siger Løkke" (Klarskov, K., Politiken, 2023)	<i>Nej til udbygning</i> "Med så meget desto større forfærdelse modtager både grønne organisationer, industrien og det meste af oppositionen nyheden om at regeringen sagde nej til at udbyde mere havvind med henvisning til statens indtægter." (Bersdorff, M., Politiken, 2023)	<i>Nej til udbygning</i> "Men det er ikke det mest interessante i sagen. Den (Zetland-artikel) udstiller også at regeringen har sagt nej til muligheden for at udbygge langt flere vindmøller på havet samtidig med at den lover at sætte fart på den grønne omstilling" (Bersdorff, M. Politiken, 2023).
<i>Så meget havvind som muligt</i> "Regeringen har udelukkende haft fokus på at få opsat så meget havvind som muligt" – Lars Løkke (Jyllands-Posten, 26/10-2023)	<i>Folketinget i blinde</i> "»Det her er dyb, dyb undren over, hvorfor vi har en regering, der siger, de gerne vil have hurtigt opsat havvind, de gerne vil i mål med den grønne omstilling, men så holder Folketinget i blinde og ikke informerer og i øvrigt træffer beslutninger, der bare forsinker og forsinker«, siger Samira Nawa (Beck, K., Politiken, 2023)	<i>Regeringens grundlag</i> "På klimafronten blev SVM-regeringen i sit grundlag født på en dagsorden om at ville »sikre en grundig implementering af de mange tiltag, som er politisk vedtaget, så vi kommer helt i mål«. Statsministerens åbningstale rummede imidlertid flere erkendelser om, at det halter med at gøre den grønne omstilling til virkelighed" (Klarskov, K., Politiken, 2023)

<i>Største udfordring</i> “Han (Lars Aagaard) siger, at den grønne omstilling målt i penge, kompleksitet og dilemmaer »nok er den største udfordring, vores land står over for«. »Man kan gøre det op på mange måder” (Larsen, Politiken, 2023)	<i>Museskridt</i> ”Journalisterne gik mere til biddet på pressemødet, for de havde hørt, hvad kritikerne særligt på venstrefløj og i den grønne bevægelse siger, når mikrofonen er slukket: at regeringen bevæger sig med museskridt mod at opfylde den politiske aftale” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023B).	<i>Løst det for længe siden</i> ”Du virker til at være helt i sync med statsministeren her. I går for at være de stærkeste folk i regeringen. Hvorfor har I ikke bare løst det for længe siden?” (Klarskov, K., Politiken, 2023)
<i>Åben-dør sendte chokbølger</i> ”Det sendte chokbølger gennem den grønne industri og ikke mindst gennem regeringstoppen” (Svane, Politiken, 2023C)	<i>Lusket og uordentlig</i> "Affæren har været lusket uordentlig unfair voldsom beskæmmende og mystisk. Der er tale om et »kæmpe svigt« af regeringen” (Rask, E., Berlingske, 2023B)	<i>Regeringens udspil</i> “Regeringens udspil til 32 nye parker med solceller og vindmøller kan mere end fordoble den grønne strøm på land. Men der er langt til løftet om en firedobling” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023B).
<i>Sammenstød i salen</i> ” »Min oplevelse er, at partierne reelt ikke har været interesserede i at lave en aftale, fordi deres ønsker har været for ukonkrete.« Sammenstød i salen Konflikten mellem regeringen og oppositionen på klimaområdet er velkendt” – Lars Aagaard (Jensen, Berlingske, 2024)	<i>Samråd</i> “I dag skal udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (M) i et potentielt giftigt samråd. Det kommer i forlængelse af et - ifølge flere partier - mystisk og kritisabelt forløb om Danmarks grønne planer til havs” (Rask, E., Berlingske, 2023B) “Efter samrådet oplevede oppositionspartierne, at det blev markant mere	<i>Fråse med energi</i> ”Men terrassevarmere er voldsomt ineffektive og et af billederne på at fråse med energien og blæse på klimaet, og det symbol ville ikke gøre sig godt hos klimaaktivisterne” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023B).

	sparsomt med information fra regeringen om det videre forløb” (Rask, E., Berlingske, 2023B)	
<i>Grønt Udvalg</i> Regeringen opretter Grønt Udvalg med deltagelse af topministre for at fremskynde den grønne omstilling (Larsen, Politiken, 2023)	<i>Mest kritisable</i> “Særlig interessant for dem er forløbet om den de facto-nedlukning af ordningen, der skete 7. juni, og som af Mona Juul kaldes noget af det mest kritisable, hun har været udsat for som politiker” (Rask, E., Berlingske, 2023B) ”Det får mig til at tænke, at man har lavet et forhandlingsforløb tilrettelagt til, at man ville smide det her på bordet, når sækken var snøret” – Mona Juul (Rask, E., Berlingske, 2023B)	<i>Afviser særbehandling</i> "Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (M) afviser i stærke vendinger at der er foregået særbehandling af Copenhagen Infrastructure Partners (CIP)" (Jyllands-Posten, 26/10-2023)

<i>Kritik af regering</i> ”Jeg kan godt genkende, at oppositionen kritiserer regeringen, og det ville overraske mig, hvis ikke de gjorde det. Det er deres arbejde. Men kan du genkende, at det går for langsomt? »Nej, det mener jeg ikke, det gør,« siger Lars Aagaard” (Jensen, Berlingske, 2024) ”De nævnte partier har allesammen været med til at nedsætte ekspertudvalget inden folketingsvalget. Det er muligt, at de ikke kan huske det eller har fortrængt det, men man nedsatte det, fordi det er en teknisk meget kompliceret øvelse at lave en afgift” – Lars Aagaard (Jensen, Berlingske, 2024)	<i>Skiftede pludselig holdning</i> ”Signe Munk fra SF blev dog også meget overrasket, siger hun: »Regeringen skiftede pludselig holdning fra at være i gang med at finde en løsning på Åben Dør til i virkeligheden at lukke ordningen ned med undtagelse af de tre projekter, der kunne køre videre.« For mens 24 projekter blev droppet, så blev tre projekter fredet” (Rask, E., Berlingske, 2023B)	<i>Opprioritering</i> "Som en »opprioritering af det grønne område« vil regeringen etablere et nyt fast udvalg med deltagelse af to partiledere og finansministeren som pendant til de andre magtfulde regeringsudvalg, Økonomiudvalget og Koordinationsudvalget” (Larsen, Politiken, 2023)
--	--	---

<i>Vi er sindssygt gode</i> "»Vi skal være fast and funny. Det handler om klimakampen, og Lars Løkke Rasmussens gode humør er der formentlig flere forklaringer på, men én af dem synes ligefor" «... »Vi er sindssygt gode.«" (Rask, Berlingske, 2024B).	<i>Forsinket grøn omstilling</i> "Jeg vil rigtig gerne have svar på, hvorfor regeringen har forsinket den grønne omstilling og sagt nej til seks ministeriers model om et lynudbud,« siger Radikale Venstres klimaordfører, Samira Nawa" (Rask, E., Berlingske, 2023B) «»Når man har en flertalsregering, må man også kunne leve op til de intentioner, man har. Og der synes jeg, at det har haltet. Der er ikke kommet en massiv udrulning af havvind og landvind. Vi nedlægger stadig flere vindmøller på land, end vi sætter sætter op" - Brian Mikkelsen (Martini, Jyllands-Posten, 2023) "Mig bekendt er der ikke kommet ét nyt grønt tiltag fra den her regering, ordnede han" – Martin Lidegaard RV (Jensen, Berlingske, 2024)	<i>Politisk næse</i> "På et samråd onsdag den 25. oktober vildledte udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (M) Folketinget i en grad så det meget vel kan ende med en såkaldt næse." – Professor Sten Bønsing (Rask, Berlingske, 2023C)
---	--	--

<i>Demokrati går langsomt</i> "Men i et demokrati går tingene nogle gange langsomt, fordi det er nødvendigt, påpeger han." (Rask, Berlingske, 2024B) «»Der er jo ingen tvivl om, at vi har en udfordring i Europa qua den samfundsmodel, vi har valgt, og som jeg elsker overalt på denne jord,« siger Lars Løkke Rasmussen og smågriner» (Rask, Berlingske, 2024B)	<i>Mangler klarhed</i> ”Jeg synes stadig, at vi mangler klarhed og svar på en række spørgsmål. I særdeleshed om, hvad det er, regeringen arbejder med nu. For vi må jo konstatere, at det arbejde, der har været indtil nu, ikke er lykkedes med at bringe mere havvind på banen, siger Mona Juul (K).” (Rask, E., Berlingske, 2023C)	<i>Åben dør katastrofe</i> “Senere den februar-mandag kom en melding, der politisk set var en større katastrofe for regeringen. Den såkaldte 'åben dør'-mekanisme, som var en lempelig vej til at få rejst vindmøller både på land og til vands, blev lukket, fordi man vurderede, at den var i strid med EU's statsstøtteregler” (Svane, Politiken, 2023C)
<i>Folk har misset</i> “»Jeg tror i forhold til hastighed, at alle gerne vil have det hele ordnet på den halve tid. Der er jo ikke en modvilje mod hastighed. Men når vi taler om så store infrastrukturprojekter, tror jeg, at folk har misset, hvad hurtig er,« siger Lars Aagaard” (Rask, Berlingske, 2024B)	<i>Anklager</i> ”r beskriver en middag på CIP's regning i forbindelse med sommerens folkemøde på Bornholm, som Lars Løkke Rasmussen deltog i, og anonyme embedsmænd og sågar en anonym minister anklager ham for at presse dem til at give CIP tilladelse til at stille vindmøller op” (Bredsdorff, M., Politiken, 2023C)	<i>Anbefalinger fra arbejdsgruppe</i> ”Anbefalingerne skal gerne føre til, at SVMregeringens mål om en firedobling af grøn strøm fra landvindmøller og solceller inden 2030 kan indfries” (Rask, Berlingske, 2024)

<i>Nødretsforordning</i> ”Med nødretsforordningen har vi nogle muligheder for at dispensere fra reglerne omkring miljøgodkendelser og habitatsdirektivet. Hvis man bruger nødretsforordningen, betyder det ikke, at man ikke kan klage. Det betyder, at man kan give en tilladelse, så folk kan gå i gang. Man kan så klage undervejs i processen, siger Lars Aagaard” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023)	<i>Stig Tøfting</i> “At det går alt for langsomt med den grønne omstilling. Lige nu har Radikale Venstre været i gemmerne og iværksat en lidt sjov kampagne på sociale medier, hvor de gør opmærksom på, at sidst der blev opstillet færre vindmøller end i dag, var dengang ' Tøfte' - fodboldspilleren Stig Tøfting - spillede på landsholdet. Han havde sin sidste kamp i 2002” (Svane, Politiken, 2023B)	<i>Afbræk fra befolkningen</i> “Besøget kan da også nemt ses som et kærkomment afbræk fra den store del af befolkningen derhjemme, der ikke mener, at Danmark gør nok for den grønne omstilling” (Rask, Berlingske, 2024B)
<i>Handlingens regering</i> ”Vi er en handlingens regering, når det handler om at levere konkrete grønne løsninger, og det synes jeg er positivt, for man når ikke i mål med at løse klodens klimaudfordringer kun ved at tale om dem, ved at lave målsætninger. Man bliver også nødt til at implementere” (Morten Dahlin, 183)	<i>Djævelsk ondt</i> “Til gengæld gør det djævelsk ondt på en bred regering hen over midten at få massiv kritik fra erhvervslivet. Som når der på et internt møde i DI, Dansk Industri, bliver sagt til regeringen, at den ikke er grøn” (Svane, Politiken, 2023a)	<i>Nødretsforordning</i> ” Hos Danmarks Naturfredningsforening maner Lasse Jesper Pedersen, klima-og energipolitisk seniorrådgiver, til besindighed. Han opfordrer regeringen til ikke at tage nødretsforordningen i brug” (Dohm, Jyllands-Posten, 2023)

	<i>Hemmeligt regeringsdokument</i> ”Alle spørgsmålene var dukket op efter dækning i Zetland, som nu også kan fremlægge et ellers hemmeligt regeringsdokument, der igen sætter spot på udenrigsministeren og afføder ny kritik fra både De Konservative, Enhedslisten og Dansk Folkeparti samt Rådet for Grøn Omstilling”	
--	--	--

	<i>Løbe fra klimamål</i> “Oppositionen beskylder regeringen for at løbe fra de kortsigtede klimamål. Og erhvervslivet vil have regeringen på banen med et mere ambitiøst udspil for at forløse Danmarks enorme forretningspotentiale inden for den grønne omstilling” (Martini, Jyllands-Posten, 2023) ”»Hvis man udelukkende går efter at implementere det lavest tænkelige mål, så er der en ret stor risiko for, at man ikke når målet. Hvis man derimod havde en ambition om at ville højere op, så kan det stadig være, man rammer målet, selvom der så er noget, der ikke går som planlagt,« siger Søren Egge Rasmussen” (Jensen, Berlingske, 2024)	
--	--	--

	<i>Hastigheden</i> “»Man skal have respekt for, at det er en kæmpe omlægning, men jeg synes, at man er lang tid om tingene. Det brintrør til Tyskland har vi nu talt om i årevis. Jeg ved godt, at de arbejder på det, men der er altså noget omkring hastigheden, som ikke er godt nok,« siger Emil Fannikke Kjær, politisk direktør i DI” (Martini, Jyllands-Posten, 2023)	
--	--	--

	<i>Skåltaler</i> ”Ambitionerne er ganske vist enorme på papir og i tale, men en række partier retter nu et hårdt angreb mod regeringen. For på flere afgørende områder mangler der stadig konkret handling bag de grønne skåltaler, lyder det” (Jensen, Berlingske, 2024) ”Man har udmøntet et par aftaler, som allerede var i støbeskeen, men de store og svære beslutninger har ladet vente længe på sig,« siger Samira Nawa, klimaordfører i De Radikale: »Det er simpelthen ufatteligt, at vi endnu ikke kender vejen til 2025- målet, har igangsat forhandlinger om en klimaafgift på landbruget, fået en skovplan, som skal sikre 250.000 hektar skov, eller er kommet i gang med at drøle de nye klimamål, regeringen har sat sig.«” (Jensen, Berlingske, 2024) ” »Når man ser på et år med SVM-regeringen, så er der jo så absolut mange grønne skåltaler, men meget lidt reel grøn politik, der bliver gennemført, som er ny politik,« siger hun.” – Signe Munk (Jensen, Berlingske, 2024)	
--	---	--

	<i>Bakgear i grøn omstilling</i> ”Det samlede billede er, at man ikke har formået - uanset om man har haft den gode vilje eller ej - at løfte den opgave, som det er at nå vores klimamål. Det har man ikke formået det første år. Når jeg tillader mig nogle gange at sige, at det er bakgear, så er det faktisk ikke engang i spøg. Så er det faktisk ret alvorligt,« siger Mona Juul” (Jensen, Berlingske, 2024)	
	<i>Overhalet Anders Fogh</i> ”Samtidig er udbygningen af vindmøller på land gået helt i stå. Mette Frederiksen har allerede overhalet Anders Fogh Rasmussen som den statsminister, der sætter færrest møller op på land” – Martin Lidegaard (Lidegaard, Politiken, 2024)	

	<i>Regeringen har magten og æren</i> ”Regeringen har magten, æren, muligheden og flertallet, så jeg spørger egentlig bare: Hvorfor har regeringen ikke bare stemt 2025-målet igennem for at holde tempo i klimapolitikken, som ordføreren mener er vigtigt?” (Signe Munk, 185)	
--	---	--

BILAG 4: UDDRAG FRA ÅBNINGSDEBATTEN DEN 5/10-2023

pkt. 181 - Signe Munk (SF):

Jeg vil starte med at citere:

»Klimakrisen venter ikke på regeringens klimanøl. Jo hurtigere vi får gang i forhandlingerne, jo hurtigere kan vi begynde at reducere drivhusgasudledningen.«

Det skrev fru Marie Bjerre lige før folketingsvalget om det forestående 2025-klimamål, og som ordføreren også ved, skortede det ikke på kritik af den S-ledede regering, når det kom til klimapolitikken. Venstres linje var kort og godt: tempo, handling, tempo.

Jeg vil også sige, at jeg også selv har moset og maset på hr. Dan Jørgensen i sidste periode, men man må jo sige, at klimaaftaler for over 100 mia. kr. – og omkring en 60-70 stykker – alligevel er noget, men jeg havde alligevel tænkt, at når Venstre nu havde maset så meget på i sidste periode, ville klimaaftalerne komme i hobetal. Og derfor vil jeg kort og godt høre, om ordføreren er tilfreds med det tempo, der bliver lagt for dagen, hvor regeringen kun har evnet at komme med ét nyt klimaforslag, og det handler om 2025-målet.

pkt. 183 - Morten Dahlin (V):

”Vi er en handlingens regering, når det handler om at levere konkrete grønne løsninger, og det synes jeg er positivt, for man når ikke i mål med at løse klodens klimaudfordringer kun ved at tale om dem, ved at lave målsætninger. Man bliver også nødt til at implementere”

pkt. 185 – Signe Munk (SF):

”Regeringen har magten, æren, muligheden og flertallet, så jeg spørger egentlig bare: Hvorfor har regeringen ikke bare stemt 2025-målet igennem for at holde tempo i klimapolitikken, som ordføreren mener er vigtigt?”

pkt. 231 – Alex Vanopslagh (LA):

”Tak. Og tak for en god tale. Jeg vil gerne følge op på det emne, som SF's ordfører spurgte ind til, nemlig beslutningen i regeringen om, i forlængelse af at man kunne konstatere, at åben dør-ordningen formentlig var i strid med EU-reglerne, at fravælge en model, som er blevet anbefalet af embedsmændene, nemlig en åben dør-ordning 2.0, tror jeg den blev kaldt, altså et lynudbud af alle de ansøgte projekter, hvilket ville give mest mulig havvind på kortest tid. Det virker jo lidt mærkeligt, at man har fravalgt det. Nu er jeg med på, at ordføreren ikke har været inde i den konkrete sagsbehandling, så det er jo svært at bede ordføreren om at forholde sig til det, men mig bekendt er der ingen her i Folketinget, der er blevet oplyst om, at der forelå sådan en model, altså en åben dør-ordning 2.0 med en lynudbudsmodel. Mener ordføreren som folketingsmedlem, at det er tilfredsstillende, hvis regeringen ikke oplyser om den slags til det øvrige Folketing?”

pkt. 314 – Mona Juul (KF):

”Derfor er jeg også nødt til sige til ordføreren: Det er jo på jeres vagt, at vi lige pludselig er gået i bakgear; det er på jeres vagt, at I er kommet med et pivringe forslag til at nå klimamålet i 2025; det er på jeres vagt, at åben dør-ordningen er smækket i; det er på jeres vagt, at vi klapper mere ad aftaler, end vi rent faktisk får dem implementeret. I dag kan vi så læse os til, at udenrigsministeren kører uden om sin klimaminister, holder sit eget havvindsudvalg og afviser også sammen med statsministeren og andre prominente personer fra regeringen et forslag fra seks – hele seks – ministerier, der foreslår en lynudbudsrunde i stedet for den lukkede åben dør-ordning. Hvad er det så egentlig, der foregår? For man må bare sige, at det jo ikke er nok at holde en flot tale; der skal jo simpelt hen løsninger på bordet. Skulle vi ikke

sørge for, at vi får set, hvad det er for et forslag, som hele seks ministerier har budt ind med, så vi kan komme videre?”

pkt. 1625 – Mona Juul (KF):

“Men jeg har også behov for at vide, hvor meget statsministeren egentlig er blevet advaret om de ting, som ikke har fungeret i forbindelse med processen, og jeg har også behov for at vide, om statsministeren synes, det er fair og ordentligt, at landets udenrigsminister bl.a. siger til en avis, og nu er jeg nødt til at citere: »Jeg er fucking ligeglad ...«. Og om nogle embedsfolk lyder det: »Men de må så stemme på nogle andre til næste folketingsvalg«. Det fortsætter: »Jeg har ikke lækket nogen papirer. Jeg kender ikke en skid til det. Jeg har ikke haft en skid med det at gøre ...«. Og endelig lyder det: »Altså prøv lige at høre, det er jo op imod den rigtige virkelighed, der findes, hvor det tager for fanden fucking 12 år ...«. Skal vi leve med det, fru statsminister?”

BILAG 5: NYHEDSARTIKLER MED KODE

POL1: Beck, K. (2023, Oktober 7). Partier venter stadig på svar fra ministeren. *Politiken*.

POL2: Bredsdorff, M. (2023a, November 12). Naturforening anklager overborgmester i sag om vindmøller. *Politiken*.

POL3: Bredsdorff, M. (2023b, Oktober 7). Løkke i spidsen for hemmeligt udvalg: Nej til mange flere vindmøller på havet. *Politiken*.

POL4: Bredsdorff, M. (2023c, Oktober 10). Selv med 32 nye energiparker er der lang vej igen. *Politiken*.

POL5: Bredsdorff, M. (2023d, Oktober 26). Derfor er Løkke så indigneret og oppositionen så sur i sag om havmøller. *Politiken*.

POL6: Bredsdorff, M. (2023e, November 30). Hvad gør det hele godt for? Her er de ni vigtigste svar om klimatopmødet. *Politiken*.

POL7: Corfixen, T. (2024, Marts 10). Et kæmpe dilemma tårner sig op i Thy. Gigavindmøller på 450 meter er på vej og vil tvinge folk fra hus og hjem. *Politiken*.

POL8: Hørkilde, M. (2023, Oktober 4). Folkeskolen skal sløjfe mål og krav. *Politiken*.

POL9: Jensen, C. (2023, Oktober 7). Debat: Mette Frederiksen risikerer at gøre sig selv til hovedfigur i en holbergsk komedie. *Politiken*.

POL10: Kjeldtoft, S. (2023, November 4). Kina bygger vindmøller til halv pris og truer vores forspring. *Politiken*.

POL11: Klarskov, K. (2023, October 8). Lars Løkke Rasmussen om frustration i regeringen: Grønne hensyn til natur og biodiversitet bremser grøn omstilling. *Politiken*.

POL12: Larsen, A. (2023, November 23). Topministre i nyt regeringsudvalg: Grøn omstilling skal op i tempo. *Politiken*.

POL13: Lidegaard, M. (2024, Februar 24). Så stop dog støtten til Putins krigsøkonomi. Nu. *Politiken*.

POL14: Svane, E. (2023a, Oktober 14). Mette Frederiksen og Lars Løkke begynder at ligne hinanden og agere dansk politiks mor og far. *Politiken*.

POL15: Svane, E. (2023b, November 25). Når Wammen tager klimaet på sine skuldre, følger ansvaret med. *Politiken*.

POL16: Svane, E. (2023c, December 27). Skal SVM's første tid beskrives med få ord, er ordet selvmål svært at komme uden om. *Politiken*.

JP1: Christensen, R. (2023, November 26). Debat: Kære Troels, tillykke med formandsvalget. Vi ser frem til handlekraftig klimapolitik. *Jyllands-Posten*.

JP2: Dohm, L. (2023a, November 12). Minister vil bruge nye regler om nødret for at få vindmøller hurtigere op at stå. *Jyllands-Posten*.

JP3: Dohm, L. (2023b, November 11). Stribevis af vindmølleprojekter bliver begrænset, bremsset eller helt stoppet. *Jyllands-Posten*.

JP4: Gjerding, M. (2023, December 13). Drop konflikten mellem vindmøller og natur. *Jyllands-Posten*.

JP5: Maressa, M. (2024, Januar 3). Europa skal vænne sig til at være klemmt og kæmpe for sine værdier. *Jyllands-Posten*.

JP6: Martini, J. (2023, December 15). Udsældt minister nægter at lade sig presse. *Jyllands-Posten*.

JP7: Thomson, J. (2023, Oktober 29). Man har ikke forstået den grønne omstilling, hvis man tror, at man kan løse den på bekostning af naturen. *Jyllands-Posten*.

B1: Holm, T. (2023, Oktober 4). Pråligeåhørher, sagde Mette Frederiksen. Flere partiledere havde dog svært ved at høre løsninger. *Berlingske*.

- B2: Jensen, C. (2024, Januar 3). Regeringens grønne fortælling under angreb: Partier efterlyser handling. *Berlingske*.
- B3: Rask, E. (2023a, Oktober 20). Professor: Det kan presse embedsværket, at minister peger på vindmølleprojekt. *Berlingske*.
- B4: Rask, E. (2023b, Oktober 25). Løkke skal forsvare mystisk nedlukning af populært vindmølleudbud. *Berlingske*.
- B5: Rask, E. (2023c, Oktober 26). Giftigt samråd førte til nye spørgsmål om havvindsudbud. *Berlingske*.
- B6: Rask, E. (2023d, December 11). Hemmeligt notat havnede hos medie: Løkke beskyldt for at vildlede Folketinget. *Berlingske*.
- B7: Rask, E. (2024a, Februar 27). 27 anbefalinger skal sætte strøm til Danmarks grønne omstilling. *Berlingske*.
- B8: Rask, E. (2024b, March 25). Lars Løkke erkender russisk trussel mod grøn energi i Østersøen. *Berlingske*.
- B9: Rask, E. (2024c, March 25). Lars Løkke giver grøn opsang til danskerne: Vi er sindssygt gode. *Berlingske*.

BILAG 6: GODKENDELSE AF LITTERATURGRUNDLAG

Kære Caroline

Dit litteraturgrundlag er godkendt.

Mange hilsner
Mette Marie

Mette Marie Roslyng

Associate Professor | Department of Communication

Mob: (+45) 6114 5676

Email: mmroslyng@ikp.aau.dk

Aalborg University | A. C. Meyers Vænge 15 | 2450 Kbh S